

Naš misijonar o. Jože Cukale DJ iz Keorapukurja blizu Kalkute z misijonarko mati Terezijo v razgovoru; oče Cukale je njen učinkoviti svetovalec. V ozadju Cukalovi katoličani.

KATOLIŠKI MISIJONI

LAS MISIONES CATOLICAS

SEPTEMBER-OKTOBER

1986

SEPT.-OCTUBRE

SANTO PADRE A LOS VISITANTES DE ETIOPIA

Ayudar a los millones de seres humanos que mueren de hambre

El Santo Padre recibió en audiencia a una Delegación ecuménica proveniente de Etiopía, compuesta por católicos —acompañados por el arzobispo de Addis Abeba, cardenal Paulos Tzadua—, ortodoxos y protestantes. La delegación está visitando diversos países para dar las gracias a cuantos se han prodigado en socorrer la nación etiópica durante la grave crisis debida a la sequía. Durante la audiencia Juan Pablo II pronunció en inglés el discurso que ofrecemos a continuación traducido al castellano.

Queridos hermanos en Cristo:

En el transcurso de vuestro viaje a diversas partes del mundo, durante el cual estáis teniendo encuentros con muchos grupos de personas, habéis querido encontrar al Obispo de Roma y a algunos de sus colaboradores, aquí en el Vaticano. Me complace muchísimo recibirlos y os doy una bienvenida muy cordial. Desearía dar también las gracias a la "Caritas Internationalis" por haber organizado y facilitado vuestra estancia en Roma.

La terrible experiencia del hambre que vuestro país ha sufrido durante varios años ha conmovido la conciencia de muchas personas y las ha llevado a ayudar al pueblo de Etiopía. La Iglesia católica, de formas diversas y a diferentes niveles, ha participado y sigue participando en este generoso deber. Se trata de un deber que es vital, no sólo para vuestro propio país, que aún no se ha liberado completamente del azote del hambre, sino también para los países vecinos de Etiopía y para otras naciones en el mundo. Espero que la misión de vuestra Delegación, aquí y en los diversos países que estáis visitando, contribuya a dar confianza a aquellas personas que se han sentido movidas a compartir sus bienes con sus hermanos y hermanas que pasaban necesidad, y obtenga de ellas un grado de generosidad aún mayor.

La trágica situación de millones de seres humanos que mueren de hambre, nos obliga a todos a una misión de servicio. Sirviendo a los pobres y compartiendo con ellos nuestros bienes alcanzamos también nosotros un mayor entendimiento recíproco, profundizamos nuestro respeto mutuo, preparando así el camino que conduce a la unidad cristiana (cf. *Unitatis redintegratio*, 12).

Con estos pensamientos, vuelvo a expresar mi alegría al recibirlos y os doy las gracias por vuestra visita. Que Dios os bendiga a todos.

(Del L' Osservatore Romano.)

MLADINA IN MISIJONI

Priprava na misijonsko delo

Pred nami je svetovna naloga. Cerkev mora živeti med vsemi narodi. Živeti pa v kulturi posameznih narodov. Nikdar ni tujka. To je isto, kot če rečemo: v Cerkvi ni tujcev.

Zato smo začrtali sodobni lik misijonarja, ki se ne krije s predstavami izpred sto ali petdeset let. Danes niti koncilski odlok o misijonski dejavnosti Cerkve ni več sodoben. Vsaj mnogi ga smatrajo že za zastarelega, dasi mu priznavajo veljavnost temeljnih ugotovitev. Čas hiti naprej. Nevarnost je, da čas Cerkev prehiti, kot se je zgodilo že večkrat tudi v misijonskem delu. Razumeti „znamenja časa“ ni vedno lahko. Ugotavljati, kako nismo razumeli svojega poslanstva, stoletja kasneje ima svojo korist le, če se iz tega kaj naučimo.

Danes Cerkev obžaluje, da je „obredni boj“, ki se je razbesnel predvsem na Kitajskem, zavrl misijonsko delo. Ostala so slavno zapisana imena kot Mateo Ricci, Adam Shall, De Nobili. V arhivih je napisanih na tisoče strani, ki samo razodevajo nepoznanje problema.

Te stvari so postale jasne. A če je že po dvajsetih letih cerkveni dokument o misijonskem delu časovno zastarel, kdo bi si mogel danes začrtati veljavne smernice za misijonsko delo?

Če mislimo na naše male slovenske razmere, bo treba vse vprašanje vzeti čim bolj praktično. Škoda bi bila, če bi samo en sam idealen fant ostal, eno samo idealno dekle ostalo „v zapečku“ samo zato, ker smo nespomagavni in jim ne moremo utreti poti, jim ne moremo pomagati, da bi dodali svoj delež misijonski stvari.

Morda bomo prišli do spoznanja, da ni pretiravati s trditvami priznanih misiologov kot je Bühlmann, da je misijon povsod. Najprej moramo na vsak način praktično vzeti to vprašanje. Vsa Azija, večina Afrike ni še pokristjanjena v tem smislu, da bi bila Cerkev tam zakoreninjena. Torej v teh narodih ne more biti „vidni zakrament“. Beseda koncilskih očetov, da je Cerkev „vesoljni zakrament“ je teologom podlaga za trditev, da ni razlike med razkristjanjeno Evropo in še ne krščansko Azijo. Če bi vprašali misijonarje, bi nam mogli povedati, kako to lepo zveni, a

vendarle je nekaj drugega, biti v Evropi apostol ali v Indiji ali Afriki. Ne samo zato, ker nam je evropska kultura dana, ampak zato, ker je v pravih misijonskih deželah ostalo nerešeno vprašanje inkulturacije evangelija.

Lahko pride čas, ko bodo morali prihajati iz Afrike misijonarji v Evropo. Lahko. Ni pa kar nujno, dasi je o tem govoril že sv. Vincencij, ki je pošiljal svoje misijonarje v misijonska področja, čeprav bi jih doma prav tako potreboval.

Gre za katoliško širino. Sicer smo spet tam s prigovori: „misijon je doma, hinduisti naj bodo dobri hinduisti, muslimani muslimani, saj je krst želja.“ S tem odvezamemo Cerkev veseljnost in ni več podobna Cerkev, ki jo je ustanovil Kristus.

Na teh ugotovitvah naj sloni naše praktično delo.

Kako naj se novodobni misijonarji pripravljajo. Tudi v tem bi bilo treba ločiti: misijonarji, ki gredo v misijon za trajno, in tisti, ki gredo na pomoč le za nekaj časa. Misijonarji duhovniki, redovniki in misijonarji laiki.

Vsem skupna je osnovna drža. Voditi jih mora ljubezen do Kristusa in Cerkve. V mnogih državah imajo organizacije, ki rekrutirajo mlade ljudi, da gredo na socialno delo v tretji svet. Četudi se konkretno delo teh delavcev ne razlikuje od dela laičnih misijonarjev ali laičnih misijonark, je vendarle med njimi bistvena razlika. Prvi so lahko površno verni. Imajo lahko samo ambicijo, da preživijo nekaj časa v eksotični deželi. Lahko imajo celo pošten namen, da pomagajo ljudem v nerazvitem kraju. In vendar niso laični misijonarji. Ti so najprej pričevalci za Kristusa. Kdor mladih se ne dokoplje do tega spoznanja, nima temeljne lastnosti.

Misijonski odlok nedvomno pravi: „Z zares evangeljskim življenjem, z veliko potrpežljivostjo, prizanesljivostjo, prijaznostjo in nehinavsko ljubeznijo naj pričuje za svojega Gospoda“.

Seveda to velja predvsem za misijonarja, ki ima za svoj poklic in za življenjsko nalogo to, da gre v misijone.

Poleg tega zahteva odlok npravstveno vzgojo. „Biti mora podjeten pri lotevanju del, stanoviten pri njihovem izvajanju in vztrajen v težavah. Naučiti se mora potrpežljivo in pogumno prenašati samoto, utrujenost in neuspehe. Ljudem se bo moral približevati z duhovno širino in odprtim srcem.“

Teh lastnosti nima vsak. Za to se je treba vzgojiti. Na to pripraviti samega sebe.

Govorili smo že, kako je treba biti pripravljen tudi jezikovno. Misijonski narodi so različni, en jezik je težji od drugega. Tudi je razlika, kako kaka družba ali misijonska ustanova pri-

pravljja svoje ljudi na delo. Mnogi se uče jezika šele v deželi sami. To je bilo kar nujno na Kitajskem. Že pred vojno so zahtevali, da se vsak novodošli misijonar dve leti uči samo jezika in se spoznava s starodavno kulturo. Kdor pa je bil predestiniran za mesto profesorja ali kaj več, je moral študirati štiri leta samo jezik. To je napor, ki ga ni vsak zmožen.

Na Madagaskarju recimo ali v Zambiji se uče misijonarji jezika kar na terenu. Seveda se potem s praktičnim delom v tem izpopolnjujejo. Nevarnost je, da začasni misijonarji mislijo: samo za pet let res nima pomena vlagati toliko truda v učenje jezika. Seveda bo po petih letih odšel z zavestjo, da se v delo ni popolnoma vživel.

Mnogim je še težje pustiti doma način življenja in se privajati drugačnemu. A misijonar bo sprejet šele tedaj, ko ga bodo imeli za svojega. Pretresljiv je dogodek očeta Damijana. Ko je spoznal, da je gobav tudi on, je stopil pred ljudi in dejal: zdaj sem vaš.

Za nas nastaja vedno bolj pereče vprašanje laičkih misijonarjev. Nimamo ustanove, ki bi jih pripravljala na delo. Simpozij bo moral prav o tem govoriti. Misijonarji, ki bodo navzoči, bodo morali povedati, kaj in koliko bi bilo nujno potrebno od njih zahtevati, predno gredo v misijon. Ni samo vprašanje, kje jih potrebujejo ali bi jih radi imeli. Tudi ne le to, kdo bo zanje skrbel in odgovarjal. Ko gre za mlade ljudi, je treba stvari dobro razčistiti. Gre za to, kakšen jezik naj znajo, da se čim prej znajdejo. Kakšno obrt ali kakšno znanje naj imajo, da bodo v korist misijonu. Nekateri družbe, kot recimo Scarborough Mission v Kanadi, imajo za to letne ali celo večletne tečaje. Res, oni pošiljajo že profesionalce in nekoliko starejše. Mi pa smo imeli že izkušnje, da so tudi mladi zmožni opraviti veliko lepega pričevanja, a morajo imeti poleg notranje osnovne dispozicije znanje vsaj v stvareh, ki jih bodo v misijonu opravljali. Pri tem gotovo gre tudi za vprašanje, ali ne bi tudi nje poslali vsaj za nekaj časa na učenje jezika. Ker se je do zdaj nekako oblikovalo triletno delo, je posebej vprašanje, ali kaže tako kratko dobo še skrajšati s študijem jezika. Da znajo francosko ali angleško, drugače rečeno: jezik, ki ga govori vsaj inteligenca tistega kraja, je razumljivo. Gre za jezik naroda, med katerim bodo živeli in delali. Nekdo ima lahkoto, da se ga nauči. Drugi ne. Ali je to že ovira, da ne more v misijone?

Če je že v koncilskem dokumentu rečeno: „Tudi tisti, ki začasno sodelujejo pri misijonski dejavnosti, si morajo pridobiti svojemu položaju ustrezno izobrazbo“, potem je danes po dvajsetih letih to treba še bolj naglasiti.

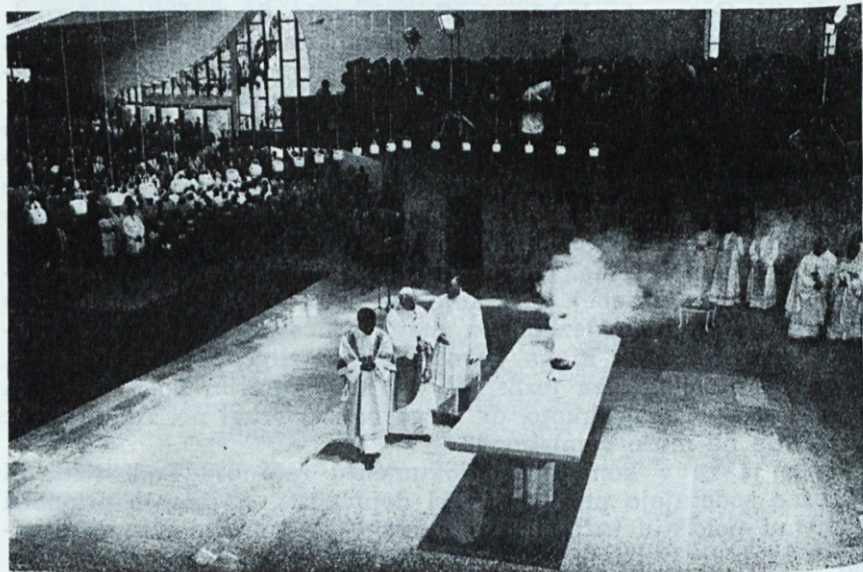
Prav tako bo treba na simpoziju govoriti o tem, koliko je potrebno za naše slovenske laične misijonarje, ki gredo le za nekaj let v misijone, izpolniti to, kar pravi misijonski odlok: „naj se obširneje seznanijo z zgodovino, družbeno ureditvijo ter navadami narodov“.

Najbolj odgovorno vprašanje pa je, kako naj zagotovimo varnost mladim ljudem, ki gredo v misijone. To velja celo za duhovnike „Fidei donum“, kaj šele za fante in dekleta. Predno delamo med njimi kako propagando, je treba jasno povedati, kaj se od njih zahteva, predno gredo, in kaj se bo zahtevalo potem. Istočasno pa je treba na vse strani zagotoviti, da so zavarovani v vsakem pogledu. Kdo naj vodi to pripravo in kdo naj zanje skrbi? Ne gre le za finančna vprašanja, gre predvsem za to, da bodo mogli nemoteno opraviti svojo nalogo in, ko se vrnejo, nemoteno nadaljevati svoje življenje.

Iz povedanega pa gotovo sledi, da bi želeli laičnih misijonarjev za daljšo dobo ali za celo življenje, za kar nam je klasičen zgled dr. Janež.

Letošnjemu simpoziju, ki si je dal za temo: mladina in misijoni, se ponuja cela vrsta vprašanj.

Pogled na notranjost nove katedrale v Abidjanu na Slonokoščeni obali v Afriki, ko jo papež Janez Pavel II. posvečuje.

SVET KRISTUSU - KRISTUSA SVETU!

Slovenska misijonska akcija si je v izseljenstvu pred nekako 40 leti nadela za geslo svojega delovanja gornji poziv, ki izraža njene cilje, njen delovni program.

Svet Kristusu!

Kristus je kot Bog stvarnik sveta, zato svet pripada njemu, tako tudi in pred vsem človeški rod, kot je izrazil sv. Avguštin: „Zase si nas ustvaril, Gospod...!“ Še na poseben način svet pripada njemu kot Odrešeniku sveta „Saj je (Bog) s krvjo njegovega križa pomiril, kar je na zemlji in kar je v nebesih“ (Kol. 1, 20). Svet in človeštvo sta v očeh Stvarnika že Kristusova. Misijonstvu gre za to, da Kristusa kot takega, kot svojega Gospoda človeštvo tudi sprejme, prizna za svojo „Pot, Resnico in Življenje“. Cilj misijonstva je, človeštvo v celoti obrniti na Kristusa, ga spreobrniti, da bo tudi hoté njegovo, da ga bo ljubilo in mu sledilo.

Kristusa svetu!

Človeštvo, v kolikor je brez Kristusa, je kot zgubljeno, ker še ni deležno sadov njegovega odrešenja, je brez posvečujoče milosti, brez poti, ki vodi do cilja, brez polne resnice o Bogu, brez moči nadnaravnega življenja, brez „domovinske pravice“ za nebesa. Misijonstvo prinaša ljudem s Kristusom vse to, z lučjo evangelija mu kaže pot k cilju, mu daje Kristusove moči za vztrajno in varno hojo po tej poti, mu nudi spremljevalko, njegovo Cerkev. Misijonstvo izpolnjuje Kristusovo oporoko: „Pojdite torej in naredite vse narode za moje učence. Krščujte jih... in učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal!“ (Mt. 28, 19, 20). Misijonstvo je za človeštvo bistveno potrebno, zato Cerkev mora misijonariti do konca sveta po Kristusovi napovedi: „Jaz sem z vami vse dni do dovršitve sveta!“ (Mt. 28, 20).

Kristusova oporoka se izpolnjuje

Apostoli so takoj tako razumeli Kristusovo naročilo. Kljub preganjanju že od strani judovskih prvakov so tako na Binkošti kot potem vse naprej skušali narediti za Kristusove učence najprej vse člane „izvoljenega ljudstva“, rojake človeka-Boga Jezusa. A so se kmalu s svojim apostolatom, misijonstvom obrnili k poganom, o čemer nam pričajo Apostolska dela, ne samo zaradi tega, ker so se drugi Judje večinoma bolj in bolj upirali priznavati Kristusa za svojega Učenika in Odrešenika

in Gospoda, Cerkev za oznanjevalko evangelija, delivko njegovih milosti in zakramentskih zakladov, ampak zato, ker je Kristus naročil: Naredite mi učence vse narode!. Takoj so se apostoli usmerili tudi v ves tedaj dosegljivi svet, k vsem znanim narodom, na poseben način zlasti od Kristusa v to določeni „Apostol narodov“ sv. Pavel; vztrajali so v svojem apostolatu in misijonstvu in darovali so v to tudi svoje življenje.

„Vse dni do dovršitve časov“ . . .

Ne le apostoli prvih časov, ampak tudi oni, ki so stopili na njihovo mesto, so se zavedali bistvenega poslanstva Kristusove Cerkve, iz roda v rod, iz veka v vek.

Če so po stoletjih tudi med Slovane prišli misijonarji in nas vse pridobili za Kristusa ter med nami z Njim okrepili našo življenjsko moč za časno in večno življenje, je bilo to radi izpolnjevanja misijonske dolžnosti od strani tistih, ki so vedno znova postajali Kristusovi apostoli, misijonarji in so v najrazličnejših okoliščinah zgodovine živeli to bistveno potezo Kristusove Cerkve, prinašati Kristusa svetu.

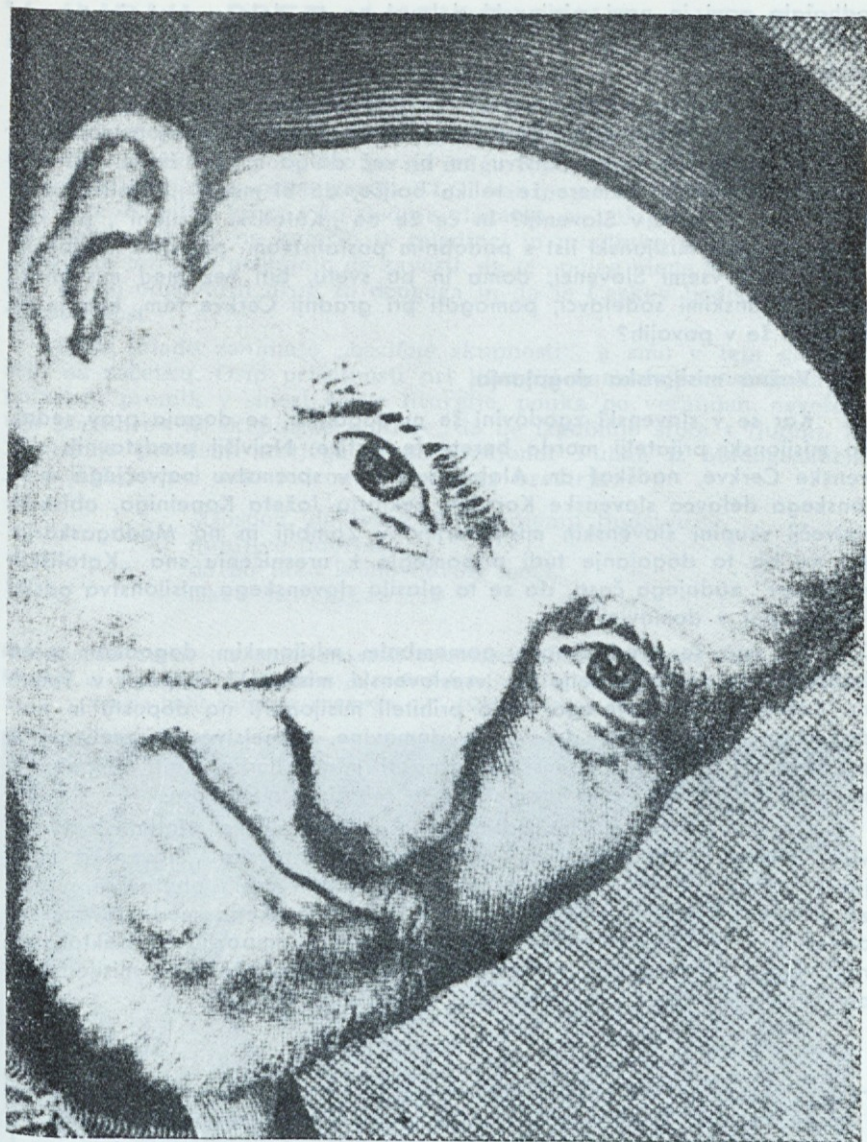
In če je vsa Amerika po papeževem naročilu stopila v petletno pripravljano dobo za proslavo in duhovno izkoriščenje 500-letnice svoje evangelizacije, je to mogoče zato, ker so s kolonizatorji, ki so prihajali osvajat novoodkrite dežele za zemske vladarje, vedno prihajali in ostajali med narodi tudi Kristusovi apostoli, ki so izpolnjevali njegovo zapoved: „Naredite mi vse narode za moje učence! Krščujte jih! . . .“

Tudi Slovenci!

Naš slovenski narod so Kristusovi misijonarji že pred nekako 1.300 leti prišli napraviti za Kristusove učence in jih krščevat. Kaka sreča ob vseh milostih pokristjanjenja in odhajanja v večnost s Kristusom, ki so jo naši predniki doživljali sto in sto let, med tem ko še danes obstoje vse večji narodi, ki Kristusovih odrešenjskih milosti še niso deležni, ker za naraščajoče človeštvo ni dovolj apostolov, misijonarjev, mnogokrat zato ne, ker smo mnogi kristjani to le po krstu in imenu, ne pa po izpolnjevanju naše bistvene krščanske misijonske dolžnosti.

Vsaj nekateri od Slovencev so se v času našega krščanstva pridružili Kristusovim apostolom pri izpolnjevanju Kristusove oporoke, med njimi v zadnjem stoletju škof Baraga in Knoblehar in njuni sodelavci, zahvaljen Bog! Posebno v času našega narodnega prebujenja in osvobojenja izpod habsburške nadvlade so začela kliti med nami živahna gibanja za sodelovanje pri misijonskem delu Cerkve. Delček pri tem so imeli tudi nad 60 let med Slovenci izhajajoči „Katoliški misijoni“, poleg vseh drugih pomembnih dejavnikov slovenskega misijonstva. In če je danes kljub neugodnim okoliščinam med narodi sveta nad 80 slovenskih misijonarjev in misijonark, ki jim prinašajo Kristusa in gradijo njegovo Cerkev in če

SVETI VINCENCIJ PAVELSKI, ustanovitelj Misijonske družbe. Iz njegovega duha njegovi duhovni sinovi delujejo misijonsko in med Slovenci izdajajo že skoraj 65 let misijonski list „Katoliški misijoni“.

odhajajo novi in novi misijonski delavci na to delo v svet, je to vsaj skromen prispevek tudi v izseljenstvu vztrajno izhajajočih „Katoliških misijonov“.

„Svet Kristusu, Kristusa svetu!“ ta glas edinega slovenskega misijonskega lista že dolgo doni. Škoda bi bilo za slovensko misijonstvo, če bi ta glas zamrl, ko v izseljenstvu ne bi več dolgo mogel živeti. Ali niso morda v domovini razmere že toliko boljše, da bi mogli „Katoliški misijoni“ izhajati spet v Sloveniji? In če že ne „Katoliški misijoni“, pa kak drug slovenski misijonski list s podobnim poslanstvom: pobujati misijonsko zavest med vsemi Slovenci, doma in po svetu, biti vez med misijonarji in z misijonskimi sodelavci, pomagati pri gradnji Cerkve tam, kjer je še ni ali je še v povojih?

Važna misijonska dogajanja.

Kar se v slovenski zgodovini še ni dogodilo, se dogaja prav sedaj, ko misijonski prijatelji morda berete te vrstice: Najvišji predstavnik slovenske Cerkve, nadškof dr. Alojzij Šuštar, v spremstvu največjega misijonskega delavca slovenske Koroške, rektorja Jožeta Kopeiniga, obiskuje največji skupini slovenskih misijonarjev, v Zambiji in na Madagaskarju. Ali ne bo to dogajanje tudi pripomoglo k uresničenju sna „Katoliških misijonov“ zadnjega časa, da se to glasilo slovenskega misijonstva odslej izdaja spet v domovini?!

Pa smo še pred drugim pomembnim misijonskim dogodkom pred letošnjo Misijonsko nedeljo: II. vseslovenski misijonski simpozij v Tinjah na Koroškem, na katerega bodo prihтели misijonarji na dopustu in najpomembnejši misijonski delavci iz domovine, zamejstva in izseljenstva, predvsem pa mnogi za misijone zavzeti mladi ljudje, kajti simpozij si je nadel za glavno temo razglabljanje: Mladina in misijoni.

Čez dve leti bo 45 let, odkar se je med slovensko mladino v domovini razžarela baklja misijonskega dela, študentovska „Slovenska misijonska dijaška zveza“, ki je v težkih medvojnih časih obetajoče svetila za prihodnost in iz katere sija mnogokaj misijonskega med Slovenci še danes živi. Naj bi se ob bližnjem misijonskem simpoziju ta bakla spet razživelala v sicer novem, a nič manj, ampak še bolj žarečem misijonskem ognju, v luči gesla: SVET KRISTUSU, KRISTUSA SVETU!

L.L. C.M.

Vse rojake, ki misijonsko čutijo, posebno tudi naše bravce, vabimo, da se **vsaj molitveno udeležijo** drugega vseslovenskega misijonskega simpozija v Tinjah na Koroškem, da mu tako pripomorejo k uspehu!

V INDIJI PRED MISIJONSKO NEDELJO

JOŽE CUKALE, S. J.

Na naši postaji je misijonsko teženje uravnano v dve smeri: direktno na oznanjevanje, posredno pa na dolgo roko, z izgrajevanjem mladih, ki se vključujejo v organizacijo CLC, kar pomeni Celice krščanskega življenja. Kapital, ki ga v to slednje vlagamo, se polagoma že obrestuje. Študijski sestanki, na katerih se mladinci in mladinke prično zavedati, „kdo sem jaz“, ko prihajajo do zavesti, da je „poleg mene še nekdo drugi“, da so odgovorni drug za drugega in da je Cerkev bodočnosti njih odgovornost.

Naše mlade zanimajo „bazične skupnosti“, a smo v tem gibanju šele na začetku. Osip prisotnosti pri liturgiji nam daje misliti, da bo potreben premik v smeri vaške liturgije, pouka po verandah, osveščanja poedincev in skupinske molitve, da ne izgubimo stika z ljudmi, ki jih tarejo problemi tretjega sveta. Misijonar Puhan iz Madagaskarja je v KM povzel zelo jedrnate besede iz brevirja:

„Gospod, daj vsak dan svojemu ljudstvu
minljive dobrine,
da bo tako imelo dovolj moči,
iskati neminljive...“

Naš oče Jože Cukale (na desni) z skupino katoličanov iz bližine Diamond Harbour-ja, med katerimi so tudi hindujci. Misijonar je zapisal k tej sliki: „Morda se pa kolo ni strlo, ali pa ga božji Misijonar popravlja...“ (Glej naslednji njegov sestavek!)

Direktno oznanjevanje božje besede našim bratom hindujcem, ki žive med nami in ki se naši z njimi poznajo kot se pozna slab denar, je problem. Tu je treba poguma, globoke vere, karizme, a to je mladim še precej oddaljeno. Sicer naši katoličani precej globoko posežejo v žep pri nabirkah Misijonske nedelje, tudi z veseljem privedejo soseda, ki se je odločil, da se pripravi na krst, a tista živa zavest, da je Cerkev misijonska ne le sama v sebi, ampak da je treba na ulice in v vasi z apostolskim duhom oznanjevanja, tako daleč Sveti Duh še ni privedel svojih zvestih...

Pač pa nekatera znamenja dajo slutiti, da se Cerkev odpira in posluša, kaj ji govori Sveti Duh. P. Gabrić S.J. hodi od vasi do vasi in navdušuje ljudi, naj vstopijo v Kristusovo Cerkev. Doživi precej upanja na materialne koristi. To so nekdanji adihazijci, ki so se pospreobrnjeni, a to so večinoma reveži in njih spreobrnjenje zavisi od bengalili in ne vedo mnogo o hinduizmu. Če kdo teh ljudi pride k meni, mu omenjam, da se bo pač moral potruditi, postaviti se na lastne noge, in mu dam v roke katekizem, evangelij. Navadno se nihče od teh ne pojavi vdrugeč...

Zaenkrat sem pustil ob strani idejo, da ostvarim malo krščansko skupino v okolici kraja Diamand Harbour, o čemer bo objavljeno v prihodnji številki KM, kako se mi je kolo snelo v tistih krajih. V Kamarpolu imamo enorazrednico. Otroci se učijo naših molitev in vedo že mnogo o Jezusu. Jutri grem tja s šestimi oznanjevalci evangelija; trije so katoličani, trije protestanti. To je ekumenična skupina Taizebratstva. Mislim: če se krščanske Cerkve ne bodo hitro spravile in zedinile, bo preveč zamujenega. S temi „evangelisti“ zaenkrat delam kar sam, ker se nihče od indijskih duhovnikov ne upa spustiti v to duhovno avanturo. Pomagam oznanjevalcem evangelija s kasetami, prekrbel sem jim odlični mikrofon na baterije, dal sem jim filmčke, ki sem jih nakupil pri salezijancih, in če jih gorečnost ne zanese predaleč v džunglo, se našim evangelistom osebno pridružim. Vendar stari belokožci zasliši opazke nekaterih poslušalcev, če nisem morda agent CIE! Vedno bolj uvidevam, kako potrebno je v Indiji, da delajo pri pokristjanjenju zgolj domači misijonarji. Naši evangelisti so silno navdušeni ob svojem apostolatu. Pomagati jim skušam z molitvijo in žrtvijo, a ker niso imoviti, jim stojim ob strani s tem, da jim kupim vozne listke, jim plačam čaj, kosila, itd. To zmorem, ker me „somisijonarji“ v zaledju, v Argentini, Združenih državah, v Kanadi in v zamejstvu lepo podpirajo. Z njih pomočjo je „Gospod moj pastir, nič mi ne manjka“...

Nekdo mi je pisal, češ da bo pač čas, da zapustim Indijo... S te moke ne bo kruha. Saj sem se takorekoč zaročil in poročil z Indijo, kot se spodobi misijonskemu delavcu, ki je z njo živel, delal in trpel 36 let... pa bi zdaj na stara leta pustil svojo drago na cedilu... Ne, nikoli! A bo treba moliti! Zakaj? Pred nekaj dnevi sem dobil sporočilo naše Kristusove misijonarke s. Marije Sreš iz Gudjarata o nevarnosti, da bomo misijonarji, kar nas je še, v nekaj letih vsi prejeli „ferman“, ki nas more postaviti na ladjo ali letalo za odhod. Tedaj bi pač tudi jaz moral iti, a ne iz svoje volje, ampak iz volje drugih...

Sliši se, da so v ozadju teh načrtov nekateri domači kristjani, morda celo duhovniki, ki so jim misijonarji z zapada takorekoč trn v peti...

Eden duhovnikov naše škofije mi je rekel, ko sem ga prosil pojasnila, zakaj niso delavci našega ribnika izkopali za plačilo, kakor smo se dogovorili: „Ti nas ne boš nikoli razumel, ker si tujec...“ Med delavci za tisto delo je bil pač tudi brat tistega duhovnika. A ta je vsaj naslednji dan prišel k meni in me prosil, naj skušam pozabiti žalivko in mu odpustiti. Saj jaz sem mu takoj odpustil. A je le težko, ko ti eden kolegov po tolikih letih dela zabrusi, češ, ti ne razumeš, ker si tujec...

Nekaj verzov se mi je izcedilo zadnje dni in jih polagam na papir, da boste videli in morda občutili, kako sem še, kot pravi France Papež, razpet med dvema svetovoma, kljub temu, da želim umreti v Indiji:

VČERAJ, DANES IN JUTRI

Odšel domov sem
naše domačije poslušat pesmi in nje glas zvonov...
Zdaj več ne hodijo na božjo pot z dekliških rok
na prsa fantom pušeljci,
nič več ne vidiš v lectih posvetila
ljubezni. Preveč je let minilo.

A zdi se mi, da sem še lani prepeval s fanti za vasjo
in moj klobuk postrani zavriskal je v nebo,
da v mladostje nagelj zlil se je navzdol
in se razcvél je...

Zdaj vračam se domov, kjer Ganges valovi.
Tu spet je mir.
Tu s čolni plivkajo valovi.
Tu zvezde molijo brevir.
Tu včasih se pripelje luna v svate,
da stopimo v naveze, da z brati malček posedimo.

Tu čakam, da se težka mora,
ki moj nekdanji dom še gnjavi,
pred božjo zarjo le stopi,
da vsi namerimo korak
h Kraljici naši tja na Spravno goro...

Bolj kot česa drugega naši misijonarji potrebujejo za svoje delo in življenje naših molitev! Molimo zanje, posebno s prošnjo, da morejo čim dalje, morda kar vse življenje ostati med svojim misijonskim ljudstvom!

IZ CUKALOVEGA INDIJSKEGA DNEVNIKA

Piše JOŽE CUKALJE, Indija (Konec.)

KOLO, KI SE JE STRLO NA POTI

Tam v razdalji treh kilometrov od mesteca Diamond Harbour, ravno za hrbtom hindujskega Ramakrišna misijona, počiva vasica Kamarpole pod težkimi krošnjami mango dreves. Posebna privlačnost zame je dvorazredna šola s skoro 100 učenci in učenkami, in čeprav je le ena deklica krščena, znajo čudovito mnogo o Bogu in pojo himne Kristusu v čast. Pred petdesetimi leti so vaščani tega kraja izgnali pastora Natha, ki je skušal pritegniti h Kristusu svoje Bengalce. Moral je prodati svojo hišo. Jaz sem sprejet, kakor da sem eden njih. „Joto mot, toto pot“ govorijo ljudje, če kdo sprejme krščanstvo. „Kolikor misli, koliko je cest“, bi rekli, po domače. Vendar ledina je ledina.

Tam v mestu je pred leti pater Gabrić začel uspešne pogovore z oblastjo, ki mu je nameravala izročiti v last staro angleško krščansko pokopališče. Njegovemu nasledniku p. Polgarju, ki je zgradil lično cerkvico na pokopališču, pa je nekaj spodletelo, ker je svojemu prijatelju, nekemu advokatu, podpisal „bianco“ listine, ki jih je le-ta izrabil in skupaj z nekaj katoliškimi družinami prevzel v posest dobršen kos imovine, ki bi morala pripasti Cerkvi. Tistih par akrov zemlje je najlepši košček mesta Diamond Harbour, ki je središče 24. Parganasa.

Nekaj Kamarpolcev so pred leti nekateri potujoči pridigarji pridobili za krščanstvo in jih krstili v velikem ribniku Kamarpola. Naš katoliški evangelist Čito je tiste ljudi pripeljal k nam. Prisostvovali so naši liturgiji v veliki cerkvi sv. Antona in odkrili Cerkev, Navdušenje je raslo in z njim moje veselje. Kajti z možmi, ki so bili vaški starešine, so prihajale tudi njih družine. Pri poučevanju mi je bil v veliko pomoč p. Fal'on. Pričeli smo misliti na majhno župnijo in prosil sem za trimesečni dopust iz svoje fare.

Kolo spreobrnitev pa je steklo malo prehitro. Danes mislim na Gandhija, ki se je izrazil neki bolniški sestri: „Krščansko razodetje naj ljudem pomaga, da postanejo boljši, ni pa potrebno, da vstopajo v Cerkev.“

Mahatma ima prav do neke mere, recimo do polovice, do nekega časovnega obdobja.

Kmalu so nekateri novokristjani prihajali k meni s prošnjami. Za podporo šoli, ki so jo po mojih informacijah sami vzdrževali vse do slej, za vodovod itd.

Sušljalo se je, da so šolo podpirale do nedavno neke protestantske sekte. Umevno, da so se protestantovi viri jeli sušiti.

Zagrebski nadškof Kuharić med dvema bengalskima misijonarjema, ki ju je obiskal; levo p. Jože Cukale, desno p. Gabrič. Letos bo tudi slovenski nadškof obiskal dve največji skupini naših misijonarjev, one v Zambiji in one na Madagaskarju.

Pri nas v ribniku imamo ribe z imenom „koi“. Ko začetijo monsunsko deževje, se zaženejo iz ribnika v upanju, da pridejo do globljih vodotokov.

Ali so mislili, da so v Cerkvi globoki tolumni ne le duhovnih vrednot, ampak tudi materijalnih?

Neka sekta je plačevala svoje pridiganje Rs 50 na osebo, če se je ta odločila za pouk in krst. Morda so bili nekateri mojih krščeni le z vodo, ne pa s Svetim Duhom?

Ali sem tudi jaz podpisal kako menico na „bianco“?

Kolo je pričelo že močno škripati. Hodil sem od hiše do hiše in vabil ljudi k molitvenemu shodu in k maši. Doma pa je Cerkev molila za novonastajajočo občino.

Našega šankarja, ki je zaposlen na univerzi, so dobili v roke komunisti in partija je dobila novega člana. Šankar se je že drugič izgovoril, da mora v mesto po važnih opravkih. Pončanon še zmerom ni pripeljal svoje žene in sinov, razen enega v našo družbo. Vem, da so ob mojem obisku še zmerom kraljevali po njih hišah kipci boginje Kali, božice Durge, malika Krišna.

Dobro situirani novokristjani so mi svetovali, naj opravičim sveto daritev na raztrgani verandi ubožnega katehuma, ki se je čutil zelo srečen. Namesto dvajsetorici ljudi, sem maševal sveti številki sedem. Tudi Rada, žena mojega evangelista Prankrišna, ni prišla...

In vendar sem bil vsak teden na poti v tisto vas. Po dveh urah vožnje te gneča v avtobusu pregnete, kot žena testo v mendergi, in ti vsakemu stopaš na prste. Ko sem izstopal, sem bil že docela izmozgan v vročini poznega junija.

„Tudi Rada skriva v kotu malike Kali, Narajana, Šive...“ mi je razodel moj evangelist čito.

Kolo se je potrolo.

Vendar ne bom še otrešel prahu s svojih čevljev. To so ljudje, ki se bojijo partije, ki so v strahu za dobro ime. To so nekaki laramani, kriptokristjani. Kadar so školjke v največji stiski, proizvedejo najlepše bisere. Upanje je luč.

Iz Pater Protima so se javili maturanti in maturantke, ki so bili doslej v nekaki zvezi z Bibel Society in so že veliko zvedeli o Kristusu, a želijo še več. Ko so prišli na obisk v našo faro, sta dve med njimi zaprosili, naj jih peljem k M. Tereziji. Radi bi ostali pri njej kot sestri. Povedal sem Materi Tereziji, da sem se že posvetoval z Loretinkami in z Apostolskim Karmelom, pa so mi oboji odsvetovali. „Pripeljite ju k meni“, me je bolj prosila kot svetovala Mati.

Ko prebiram Dnevnik in gledam, kaj naj bi izpisal iz njega, in ko pristavljam nekatere vložke, ki jih nisem spočetka imel v načrtu, vidim, da gre čas že čez visoko polnoč. Baul – mladi pevski trubadur – vandrovec, je že zdavnaj odšel. Pustil pa je v meni odmeve žejnih, ranjenih, vse razbolele Indije. Njegovo ime je Nimai. Pustil je svojo mater, ker je zaslišal skrivnostni klic slavca v gozdu. Opravičuje se svoji materi, ki jo je pustil samo in ki joka za njim. Takole poje njegova melodija.

„Tvoj Nimai je odšel, slišiš mati, Soči Rani? Tvoj Nimai se več ne vrne. Slavec poje, glas njegov je zmerom tišji, za njim moram, da ga slišim.

In mati odpeva v koči.

Ne poslušaj me Nimai,

Ne razume me Nimai.

Kam odšel je moj Nimai?

Le od daleč slišim slavca peti.

Ali je Nimai, moj Nimai, ki poje.

Kdo naj ve?...

Dnevnik moj, zdaj moram v cerkev, za par tihih trenutkov.

Čudovito je v njej, o polnoči.

Zadnji kamion, ki vozi črno borzo po naši veliki cesti, je že zdavnaj mimo.

Tišina je zdaj še globlja, bolj ustvarjavna in tako pomirjujoča.

Prisotnost Jezusova polni moje izvotlene čaše...

Iz medu, ki prihaja iz skale...

Bengalska dekleta pozdravljajo mater Terezijo; ob njej oče J. Cukale, ki ga vidimo tudi spodaj z vencem cvetja v roki, ki so ga poklonili materi Tereziji.

DEKLETA SE ZBIRAJO NA MISIJONU

O. JOŽE CUKALE S. J. POROČA O DRUGEM DEKLIŠKEM TEČAJU

To je bil že drugi tečaj, tokrat nepismenih mladenk, zbranih iz treh far – Raghampurja, Thakurpukurja in Keorapukurja, da se za 40 dni oddaljijo od doma in razmišljajo o svoji bodočnosti.

Prišle so iz bolj preprostih družin, kot so bile lanskoletne, katerih večina še nikoli ni videla šolskih sten znotraj, a bile so bolj prvotne, bolj odprte in mnogo bolj navdušene, ko so se pričele zavedati, kaj lahko pomenijo družbi.

P. Matej, D. J. jih je previdno, a spretno vodil skozi pripravo na zakon in jih privedel v dialog, kjer so se soočile s svojimi problemi. Za mizo smo sedeli sestra Lancia, A. C., naš kaplan Subro Kandži, J. Cukale, D. J. in dvojica naših poročenih mladih. Ne dež, marveč vihar vprašanj se je zлил proti mizi.

Prva. „Sestra, kakšen je bil vaš namen, da ste nas sklicali?“

Druga. „Pater, kakšna je razlika med oženjenimi in neoženjenimi?“

Tretja. „G. kaplan, zakaj ste postali duhovnik? Ali Vam je kdaj padlo v glavo, da bi zapustili duhovništvo in se posvetili družinskemu življenju?“

In še in še. Smo pač blizu mesta in že precej let po II. Vatikanskem koncilu.

Šejla in šajlen sta posebno zadovoljila mladino s svojo domačo govorico, kot jo žebrajo dekleta ob vaških studencih, in odgovarjala na vprašanja, kaj potrebuje dekle v prvi vrsti, če hoče srečno življenje v zakonu.

„Treba je prvič potrpeti, drugič potrpeti in tretjič spet potrpeti“, je bil odgovor šejle.

„In vsak dan odpuščati“, jo je prestregel njen mož.

Angela Gomes, izvedenka pri škofijskem vodstvu za načrtovanje družin, je še posebno ujela domišljijo deklet, posebno ko jim je govorila o dostojanstvu žene in njenih pravicah. Prav isto tematiko ima naša misijonarka sestra Marija Sreš, ki mi v včerajšnjem pismu piše, da ima okrog sebe v Gudžaratu 99 procentov mladenk, ki ne poznajo abecede in se neukrotljivo zavedajo svojega zvanja in nočejo več tlačniti moškim...

Sestra Lancia, ki je organizirala tečaj ob pomoči jezuitov iz Dhyama Ašrama, je pomagala dekletom na pot v pogovor z Bogom. Orijentacija v duhovno življenje je bila sploh srčika te zbrane skupnosti.

Skupina zdravnikov iz CINI centra je seznanila dekleta z nevarnostmi, ki pretijo telesnemu zdravju mladoženstva, in s tehniko, kako vzgojiti zdravega otroka s preprostimi sredstvi, ki jih ima dežela tretjega sveta na razpolago.

Teh 40 dni je bilo ob vaških vodnjakih malo manj smeha, a zato je bila šola Apostolskega Karmela, kjer so preživele bogate dni, pravi panj pridnih čebel, o katerih upamo, da bodo nabrale veliko medu.

KAKO V AFRIKI GRADIMO

Poroča o. MIHA DREVENŠEK, minorit, Zambija.

Obljuba dela dolg in dolgo se že skušam rešiti tega dolga, pa se nikakor nisem mogel spraviti k pisanju. Povem pa ti, da v dolgu ne bi rad umrl, zato danes začenjam s tem pismom; kdaj bom končal, ne vem, in tudi ne, koliko bom napisal. Po pravici ti moram povedati, da je to pismo že bilo enkrat napisano, pa ko sem se vračal od doma, s pogreba mame in pa ateja, mi je sestra dala doma steklenko bučnega olja, in ta se je razbila v kovčku in sedaj si lahko zamisliš, kako je vse bilo. Pred sabo imam tisto pismo in še danes po petih mesecih tako diši po bučnem olju, da se mi kar milo stori, ko se spomnim, da so obleka, knjige in pa druge stvari bile deležne dobrot bučnega olja namesto mene, sam sem se pa skoraj jokal, ko sem hotel nekaj očistiti, in se ni dalo.

Smrti v družini.

Ne vem, če sem ti že povedal, da je lansko leto bilo za mene kar precej težko. Najprej je ateja zadela možganska kap, po tednu dni, ko so ga pokopali, pa so zdravniki ugotovili, da ima mama raka na požiralniku. Zelo si je želela, da bi me še enkrat pred smrtjo videla. Najlepša hvala predstojnikom in dobrotnikom, ki so mi omogočili tisto

P. Miha Drevenšek pred kočo domačinov v Zambiji.

potovanje. 14 dni sem bil z njo in umrla mi je na rokah. S solzami v očeh sem ji zatisnil oči in jo zadnjič blagoslovil, tako kakor je ona to storila tolikokrat, ko sem odhajal v daljni svet. Doma je ostala še sestra s tremi otroci. Tako se je naš dom spraznil. Med tem mi je umrl tudi stric in zadnji stric je sedaj na smrtni postelji. Tako, vidiš, gremo drug za drugim. Bog že ve, kaj dela.

Nova oblikovalna hiša.

Povedati ti moram še to, predno pozabim, da smo našo formacijsko hišo dokončali in se na Jožefovo letos vselili. Ernest sedaj tam kraljuje in vlada s svojimi 20 fanti. V jeseni, če Bog da, bosta obe hiši, stara in nova, napolnjeni do zadnjega kotička. Upamo in prosimo Boga, naj mladim da moči in vztrajnosti, da se ne bi ozirali preveč nazaj, ko so enkrat prijeli za plug.

Kako sem povečal cerkev v Chifubu.

Sedaj pa k stvari, zaradi česar ti prav za prav pišem. Začelo se je leta 1980 v Chifubu, v Ndoli. Cerkev je postajala iz dneva v dan premajhna. Dodali smo eno otroško mašo in ta je bila napolnjena do zadnjega kotička že kar prve nedelje. Zbiralo se jih je tudi do 1500. Da o drugih dveh mašah ne govorim. Premišljevali smo, kako bi rešili ta naš problem. S povečavo – je bil odgovor. Toda kako? Tuhtali smo in gruntali in končno se le strinjali, da jo bomo povečali. Šel sem na

P. Miha Drevenšek je pripeljal vodo za gradnjo cerkvene povečave v Chifubu.

Pogled na povečano župnijsko cerkev v Chifubu, Ndola, na severu Zambije, kjer je leta misijonaril p. Miha Drevenšek, ki nam popisuje nelahko delo...

dopust, kjer mi je moj prijatelj arhitekt Jože Biščak priskočil na pomoč in naredil načrte za povečavo. Z majhnimi spremembami so jih ljudje z veseljem sprejeli.

Delo se je začelo. V enem dnevu so bili skopani temelji, v drugem pa že viliti. Vsem nam je postalo jasno, če bomo imeli vero kakor gorčično zrno, bo naša cerkev kaj hitro stala in lepa bo, povrh vsega bo pa naša. Navdušenje je bilo takšno, da smo imeli večkrat tudi po tristo mož na delu, žene so pa poskrbele za želodec in v enem mesecu je bila cerkev že pod streho.

Prva težava: Finančna. Dela bi se morala ustaviti. Pa kako, če so pa ljudje tako navdušeni? Nisem si upal nikomur pisati, saj predno sem začel z zidavo, sem zaprosil pet organizacij za pomoč, od katerih so tri odgovorile, da nimajo denarja za cerkve, ostali pa niti odgovorili niso. Toda dragi Bog je potrkal na srca naših Slovencev po svetu. Kapljica tam, kapljica tu, in delo se je nadaljevalo. Najlepša vam hvala! Sam dragi Bog vam povrni! Tudi sami smo zbirali denar na različne načine. Imeli smo tri srečolove. Vsak je pač nekaj prinesel, čevlje, koruzo, buče, jajce, ponošeno obleko, itd. Za glavni dobiček smo pa dali dve vreči koruzne moke, zraven tega smo se pa še nasmejali.

Ljudje so pa tudi pridno pomagali in nosili paro za paro – in tako je res obveljal stari slovenski pregovor: kamen do kamna palača, zrno do zrna pogača.

Pri delu je pač vsak imel svoj delež. Otroci so imeli največje- ga pri podiranju, žene so presejevale pesek in nosile vodo, možje pa opravljali druga težaška dela. Sam sem pa nadzoroval in nosil okrog cigarete moškim in šnof tobak za žene, ki ga zelo rade vlečejo skozi nos. Najeli smo samo enega zidarja in pa enega pomočnika, ki sta vsak dan morala pripraviti delo tistim, ki so prihajali pomagat, po službah. Da si ne boste mislili, kako je vse bilo lepo in gladko, kje pa!

Tudi večje nesreče ni bilo pri delu. Samo en zidar se je tako mahnil po prstu, da mu je pri priči odneslo noht. Otroci pa so plezali gor in dol, dokler enemu ni spodletelo in je padel z vrha strehe na glavo. Vsem, ki smo bili prisotni, je sapo zaprlo. Fant pa je malo stresel z glavo, vstal in zbežal za termitnjak, pa šele potem začel jokati. Vsi smo se nasmejali, otrokom pa je bila dobra šola za naprej. Kar precej časa smo imeli mir.

Domača umetnost v naši cerkvi.

Cerkev je bila tako dograjena. Treba jo je bilo okrasiti. Samo kako? Vsi smo se strinjali, da mora biti v vsakem primeru domača umetnost. Odločili smo se za lesorez. Kaj pa križ, bodo tudi križ delali domači umetniki? je bilo vprašanje. In dali so takoj odgovor, da križ mora priti iz Evrope. Vedeli so, da afriški umetniki ne morejo narediti – naslikati ali izrezbariti belca. Kristus pa mora biti belec. Začela se je diskusija. Trajala je več tednov. Eni smo vztrajali pri svojem, da ničesar ne bomo uvozili, drugi pa, da glavne stvari morajo biti uvožene iz Italije, ker so lepo barvaste. Zaključek vse diskusije je bil: če pa nam spraviš na križ črnca, potem se pazi. Zagrozili so. Trmasto sem vztrajal, da bo čas prinesel svoje – bomo že videli. Če sprejmemo in radi beremo domače pisatelje in pesnike, radi poslušamo domače pesmi, krščanske pesmi, radi gledamo domače slikarje in njih umetnine, zakaj? Zato, ker so nam bližje. Če pa rezbar upodobi Kristusa skozi svoja afriška doživetja, potem pa ga ne sprejmemo. Zakaj? Odgovor so dali, da Kristus je bil belec in mora ostati belec tudi na našem križu.

S strahom smo začeli misliti, kako to stvar izpeljati. Nekega dne se mi je sanjalo, da smo upodobili na križu vstalega Kristusa. Prišla je ideja. Križev pot po cerkvi in 15. postaja glavni križ z vstalom Zveličarjem. Rekli so: „Poskusi, bomo že videli!“ Poskusili smo s tem, da smo vse mojstre povabili v našo cerkev da so se vsa dela izvrševala kar doma. Ljudje so bili vedno okrog in opazovali, kako je dleto in kladivo pod umetnikovimi prsti kar plavalo, in podoba je dobivala svojo obliko. Križ je postal njihov. In ko je bil dokončan, so rekli: Pa smo ga naredili. In končno smo bili vsi veseli in ponosni na vse, kar je bilo narejeno v našem skupnem domu. Bilo je naše, domače, narejeno z lastnimi rokami. Morda nima prevelike umetniške vrednosti, ima pa vrednost, ker nas je povezalo skupaj v eno družino in tudi skozi težave in prepire nas utrjevalo v veri. Saj ko je bila cerkev dokončana, je že bila zopet premajhna. Okrog 1500 nas je lahko molilo v njej in kljub trem mašam še niso mogli vsi k Sveti Daritvi.

Pogled na glavni oltar cerkve v Chifubu po povečavi. Križ z vstalim Zveličarjem je petnajsta postaja križevega pota, ki je po stenah cerkve. Pred oltarjem dekleta pevskega zbora pri prepevanju in ritmičnem izražanju Slave pri maši.

Prestavljen.

Po vsem dokončanem delu pa je prišel „kapitel“. Moral sem po-brati šila in kopita ter se preseliti sem k p. Ernestu, kjer me je čakala nova dolžnost gradnje nove formacijske hiše za domače poklice. Po dobrem letu smo tudi to dokončali in 19. marca na Jožefovo smo se že vselili v naš novi dom. Tudi tega smo gradili sami z našimi pri-pravniki. Naš je in zato je lep in dragocen. Mislim, da vsaj nekaj ljudi razuméva tukaj stari pregovor, ki pravi: pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal in da nam Bog ni dal rok za prositi, ampak za delo, da ga tako po delu svojih rok lahko slavimo.

V novem domu je 30 fantov, ki se pripravljajo za duhovniški ali redovniški poklic. Pa vsi skupaj prosimo Gospoda žetve, naj pošlje delavcev v svojo žetev, saj žetev je res velika, delavcev pa malo.

Bog vam vsem skupaj povrni, ki ste nam na kakršen koli način priskočili na pomoč! Tudi le občutek, da je nekdo na svetu, ki misli nate, že veliko pomeni, daje novih moči, da tudi ob trenutkih največ-jih življenjskih neurij na obzorju zablešči sončni žarek. Takrat se človek spomni, da po Velikem petku pride Velika noč. še enkrat najlepša hvala za vso materialno in duhovno pomoč, še posebej pa za prijateljstvo med nami!

Bog vas živi.

P. ROZMAN V NOVEM DELOKROGU

O. STANKO ROZMAN S. J. iz Lusake v Zambiji.

Brez pomoči od vas in od drugod, bi nam tu zelo trda predla. Od lani so se cene potrojile. Gradnja v Mukulaikwi bi pred letom dni stala petnajst tisoč kvač. Letos je bila čez štirideset tisoč. Vi računate v milijonih, pa se Ti ta cena zdi morda nizka. Pri nas je bila kvača še pred dvema leti vredna več kot dolar. Danes je pa vredna šestino. Sliko o Mukulaikwi prilagam. To je majhna postaja, a je center za precejšnje področje.

NOVI ŠOLSKI PROSTORI

Pri sv. Ignaciju je bila velika potreba za sobe, kjer bi imeli ve-rouk. Imamo čez tisoč učencev, ki pridejo ob sobotah in se uče osnovne verske resnice. Zato smo se letos lotili dela. Na sliki vidiš, da je že

Zambijski fantje pri delu novega šolskega poslopja pri cerkvi sv. Ignacija v Lusaki, ki jo vidimo na desni sliki in kjer zdaj deluje kot nekaj ekonom in kaplan p. Stanko Rozman S.J. Za hišo je novi ekonom uredil zelenjadni vrt in sprehajališče.

P. Rozman pri gradnji cerkvice na podružnici v Mukulaekwi, zraven Rozmanov graditelj, ki mu je zgradil pred leti tudi cerkev v Nangomi v župniji Mumbwe.

pod streho. Šest razredov in dve pisarni imamo v novi hiši. Delo bo tako olajšano. Denar za gradnjo je začel zbirati že p. Kokalj, ko je bil tu župnik. Štiri leta so zbirali, devaluacija je polovico požrla. Porabili smo ves nabrani denar in se zadolžili, tako da je razen opreme zgradba dokončana. Gradnjo je vodil hrvaški brat Ilija Dilber, ki ima gradbeno podjetje in je računal, kolikor njega stane. Tako si pomagamo. 7. junija pa imamo veliko nabiralno akcijo, ki jo imenujemo Fête. Podobna je našemu semnju, kjer ljudje prodajajo različne stvari; potem so tu igre, predstave. V glavnem je vse darovano. Tudi srečolov je del prireditve. S to akcijo bomo pokrili glavne dolgove, upamo. Potem se bomo pa lotili zbiranja za nakupovanje miz in stolov. Veliko pri vsem tem je vredno to, da je župnijski svet vključen v organizacijo prireditve. Člani se med sabo tako povežejo. Vezi med župljani se čvrste. Tako župnija raste tudi v bratstvu in lahko duhovno bolj napreduje.

ZELENJADNI VRT

Poleg tega dela sem se spravil na ureditev vrta in sadovnjaka za cerkvijo in hišo. Vrt je bil prej majhen. Velika drevesa so sicer dajala prijetno senco, vendar so bila že napoti. Prevelika so bila in pa tudi neplodna. Trideset dreves je padlo za novo rast. Kjer je bilo mogočno drevo še januarja meseca, sedaj raste zelja in zori paradižnik. Izkustvo iz Mumbwe mi je pomagalo, da pri vsem pastoralnem delu

uredim okolje za hišo. Ko prideš na obisk, Ti bom vse to z veseljem pokazal. Hiša sv. Ignacija je z vrtoom pridobila sprehajališče ter prostor za zelenjavni vrt; stroški gospodinjstva se bodo zmanjšali.

NADŠKOFOV IN KOPEINIGOV OBISK

Gospod Kopeinig nam je sporočil, da pride letos z nadškofom šuštarjem na obisk. To bo prvi obisk enega slovenskih škofov pri nas. Naša skupina je majhna. No, slovenskih misijonarjev po celem svetu pa ni veliko, če se primerjamo z Irci. Zato deset slov. misijonarjev pomeni več, kot sto irskih misijonarjev. Se čutimo poslani od slovenske Cerkve in se res veselimo nadpastirja. G. Kopeinig je pa naš velik dobrotnik in smo ga že dolgo vabili, da bi se kaj oglasil. Nedvomno bo vesel, ko bo videl sadove pomoči, ki jo dajejo koroški Slovenci za semenišče. Načrt za njihovo bivanje tu je že narejen. 14. julija pridejo. Marko Vilfan bo z njima. Peljali jih bomo k Sv. Jožefu v Bakreno pogorje, pa v Mumbwo in v Katondwe. Če si bodo želeli ogledati Viktorijine slapove, bodo pa povedali, ko pridejo. Ne bi radi, da bi preživeli večji del obiska na poti.

DARICA ROUS GRE V TINJE

Lani smo bili štirje na dopustu, letos gre pa le Barica Rous. Avgusta odpotuje in računa, da se srečate v Tinjah za simpozij. Ona nas bo zastopala. To ji bomo posebej naročili. Trenutno se mudi v Lusaki, kjer je na tedenskem dopustu. Upam, da bo lahko prišla v Lusako, ko dobimo visoki obisk.

BOLEZEN IN POŠTNI ŠTRAJK

Radko Rudež je bil spet precej bolan. Pravi, da so leta tu. Pa malarija ga je zgrabila in ga ni popustila. Mesec dni je okreval v Kasisiju, ki je ena od misijonskih postaj. Pravi, da ni več za potovanja. Mukulaikwa, kamor je tako rad zahajal, se mu zdi neznansko daleč.

Jaz pa še vedno čakam na odgovor iz Belgije glede bolnice v Nan-gomi. Tam imajo štrajk in nobena pošta ne pride ven, menda že štiri tedne. Prosil sem sekretarja z belgijske ambasade, naj po Telexu povpraša, kako je s stvarjo. Je obljubil, a je obenem dodal, da tudi Telexi hodijo deset dni in več.

Tako vidiš, da delo teče naprej. Korajže nam je treba in božje pomoči. To nam pa tudi vi lahko zagotovite s svojimi molitvami in žrtvami. Jaz Ti pa obljubljam, da ne bom nehal moliti zate in za tvoje delo. Posebej Ti želim, da bi se načrti s „Katoliškimi misijoni“ uresničili.

Poleg molitve so naši misijonarji potrebni tudi gmotne opore; zanjo so oni in njihovi zelo hvaležni! Pomagajmo jim kolikor se da!

MADAGASKAR

JUŽNI DEL ŠKOFIJE FARAFANGANA

PLEME: ANTAISAKA

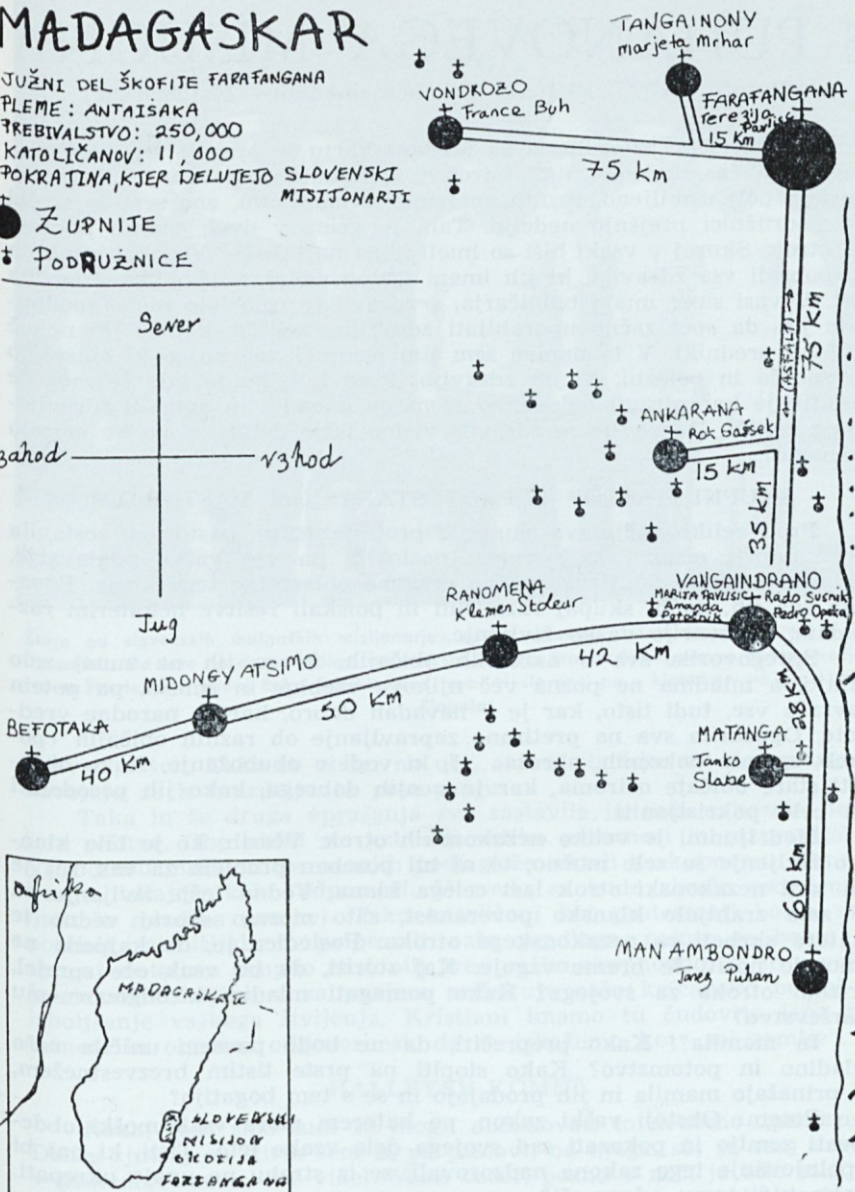
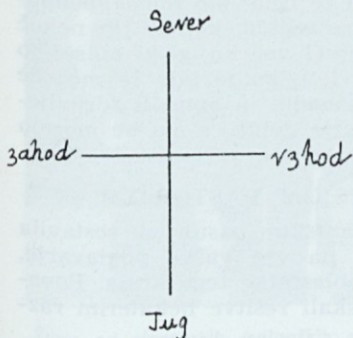
TREBIVALSTVO: 250,000

KATOLIČANOV: 11,000

POKRAJINA, KJER DELUJEJO SLOVENSKI MISIJONARJI

⊕ ZUPNIJE

⊕ PODRUŽNICE

Črtež postojank slovenskih misijonarjev na Madagaskarju, ki je sicer že nekoliko zastaran, a še podučen.

S PUHANOVEGA MISIJONA

Poroča JANEZ PUHAN CM, Manambondro, Madagaskar.

Velikonočne praznike si na Madagaskarju še prav iz srca voščimo, saj je to čas, ko smo tudi odrešeni ciklonov in povodnji. Podnebje postaja bolj usmiljeno, raznih epidemij je manj. No, eno sem še srečal na podružnici prejšnjo nedeljo. Tam je gripa v dveh tednih pobrala 17 otrok. Skoraj v vsaki hiši so imeli koga na ležišču. V nekaj minutah so pobrali vsa zdravila, ki jih imam vedno nekaj s seboj, ko grem na pot. V vasi sicer imajo bolničarja, a zdravil že celo leto nič. Vzpodbujam jih, da spet začno uporabljati zdravilna zelišča, kot so jih nekoč njihovi predniki. V ta namen sem jim prinesel več knjig, ki opisujejo ta zelišča in bolezni, ki jih zdravijo. Pred leti, ko je bilo še mogoče dobiti kje kaj zdravil belcev, so se nanje navadili in opustili zdravljenje z zelišči. Danes, ko je zdravila vedno težje dobiti, si pa ne morejo pomagati.

SKUPNI NASTOP S PROTESTANTSKIM PASTORJEM.

Pred veliko nočjo sva skupaj s protestantskim pastorjem sestavila dve „odprti pismi“, ki sva eno naslovila na vse vaške poglavarje, katerih je kakih 50, drugo pa na državne oblastnike tega kraja. Považila sva jih, da bi skupaj razmislili in poiskali rešitve nekaterim razvadam, ki kvarijo vaško življenje.

Spregovorila sva o narodnih običajih, ki se jih na zunaj zelo držijo, a mladina ne pozna več njihove vsebine in smisla, pa potem zavrača vse, tudi tisto, kar je v navadah dobro, kar so narodne vrednote. Opozorila sva na pretirano zapravljanje ob raznih običajih (pogreb, spomin pokojnih, obreza...), ki vodi v ubožanje. Kako ohraniti stare običaje oziroma, kar je v njih dobrega, kako jih posodobiti ali celo pokristjaniti...

Med ljudmi je veliko nezakonskih otrok. Včasih, ko je bilo klansko življenje še zelo močno, to ni bil poseben problem za vas, saj je bil tudi nezakonski otrok last celega klana. Vedno težje življenje pa je zelo zrahljalo klansko povezanost, zato morajo skoraj vedno le matere skrbeti za nezakonskega otroka. Posledica je, da kajpada ne zmorejo nositi še breme vzgoje. Kaj storiti, da bo vsak oče sprejel, priznal otroka za svojega? Kako pomagati mladim k odgovornemu starševstvu?

In mamila?! Kako preprečiti, da ne bodo povsem uničila našo mladino in potomstvo? Kako stopiti na prste tistim brezvestnejšem, ki prinašajo mamila in jih prodajajo in se s tem bogatijo?

Potem: Obstoji vaški zakon, po katerem mora vsak moški obdelovati zemljo in pokazati sad svojega dela vsako leto. Tisti, ki naj bi izpolnjevanje tega zakona nadzorovali, se iz strahu ne upajo ukrepati. Kako tudi temu odpomoči?

Kaj prav za prav hočemo s srednjo šolo, ki jo imamo v našem kraju? Vsako leto manjka učiteljev, pa je komaj uro ali dve pouka

Štirje od slovenskih malgaških misijonarjev so se udeležili letnih duhovnih vaj v Fort Dauphinu. Od leve na desno vidimo najprej shujšanega Franca Buha, zraven znatno večjega Ivana Štanta, bolj zadaj Roka Gajčka, med tremi Neslovenci pa s klobukom na glavi Janka Šlabeta.

dnevno v šoli. Tako se otroci ne uče, a tudi staršem nič ne pomagajo; navajajo se k brezdelju in postopanju.

Taka in še druga vprašanja sva zastavila in tudi nakazala nekatere rešitve. Obe pismi sta vzbudili veliko pozornost in razpravljanje. Vsi odrasli moški so se na njih podlagi že sestali k skupnemu razpravljanju, iskajoč, kako odpomoči. V sredo se bodo zbrale vse ženske, nato še mladina posebej. Tako katoličani kot protestanti bomo vsak posebej razmišljali in pripravili naše predloge, nakar se bomo vsi skupaj sestali in skupno nastopili pred vaško skupnostjo, ki je v večini še nekrščanska, pa z zaupanjem pričakuje našo krščansko pomoč za izboljšanje vaškega življenja. Kristjani imamo tu čudovito lepo priložnost in obenem odgovornost, da se izkažemo kot „sol zemlje“.

HALLEYEV KOMET.

Nekaj časa smo tudi tu mogli občudovati to nebesno „prikazen“. Danes zjutraj ob štirih sem se pa poslovil od njega, saj se vsaj uradno v prihodnje ne bo več videl. Vsak večer, pozno v noč, je bilo misijonsko dvorišče polno otrok in odraslih, ki so komet z daljnogledom

iskali po nebu in s prav otroškim veseljem vzklikali: Vidim ga, vidim ga...!

KOLIKO SLOVENCEV JE NA MADAGASKARJU?

Slovenskih misijonarjev nas je 18 na otoku. Je še kak drug Slovenec tu? Morda kdo na jugoslovanskem poslaništvu. Misijonarji imamo vsi dela dovolj in zaenkrat nas nihče ne ovira pri delu. So pa razmere v deželi zelo težke in je treba precej optimizma in potrpežljivosti. To še posebno velja za nas, duhovnike, ki ne žanjemo veliko, čeprav vztrajno sejemo. Verjetno imajo naši laiki pri delu več zadovoljstva, pa zato morda več fizičnega napora. Okrog dispanzerja na primer v Tangaincnyju, kjer sta naši dve laikinji, se dan za dnevno zbirajo trume bolnih ali zdravih potrebnih, ki potrpežljivo sede po tleh in čakajo, kdaj pridejo na vrsto. Vsak od njih je vesel pomoči, ki jo prejme, in dekleti imata veliko utehe.

Laična misijonarka Dorti Tratnik z malgaškimi fantiči; eden od njih drži v rokah kar pravo nogometno žogo. Dorti Tratnik je mogla iti samo za leto dni na delo v Tangainony in se sedaj preko Slovenije vrača v Kanado, kjer mora nadaljevati svoje poklicno delo.

Na njeno mesto je prišla kar za večletno delo, tudi iz Toronta, Cvetka Babič.

SLABETOVE Z MADAGASKARJA

Piše JANKO SLABE, Matanga, Madagaskar

Nadaljujemo s pripovedmi tega malgaškega misijonarja o nekaterih značilnostih jezika Malgašev, rodu Antešakov, ki nam pomagajo razumeti njihovo mišljenje.

BESEDA „MANGA“

Zadnjič je bila v bližnji vasi obreza. Ker sem v Vangaindrano čakal Klemena, da ga pozdravim ob vrnitvi z dopusta, nisem prisostvoval. Pravi praznik pa je bil šele danes, ko sovaščani prinašajo jajca novo-obrezanim. Včasih so bila to res jajca. Danes pa je denar, le ime je še ostalo.

Tudi sam sem nesel 500 malgaških frankov. Oče je postregel s pivovsko steklenico žganja. Stekel je pogovor. Prosil sem, naj mi razložijo pomen besednega korena MANGA. Iz njega izhaja več izrazov, ki pri vsakodnevni uporabi nimajo na videz nič skupnega. V osnovi pa v resnici ni nobene razlike.

MANGA je najprej nekaj, kar je čisto, dobro, sladko, nič. Nič v pozitivnem pomenu, ko na nebu ni ničesar, nobenega oblačka, nobene umazanije in pride do izraza njegova čista modrina. To je modrina neba nad Indijskim oceanom in ne evropskih saj.

MANGA: Modra barva. Po malgaški lestvici vrednot je na prvem mestu rdeča barva, barva kraljev, barva oblasti. Takoj za njo pa je modra, barva lepote in dobrote. Ne vem pa, zakaj zelo pogosto zelene ne ločijo od modre.

MANGA: Vrsta sadeža.

MAMANGA: Iskati nekaj čistega, dobrega, iti s trebuhom za kruhom.

OLO-MANGA: Nekdo, ki je veliko storil za domovino.

VORO MAMANGA: Golob.

AFO MAMANGA: Ogenj, ki se je razširil preko reke.

MANGA FEO: Lep, čist in jasen glas.

Ko je Bog ustvaril prve ljudi, jih je postavil na zemljo. Nobene hrane še niso poznali. Lizali so, kar so pač dobili, ničesar pa niso zaužili. Bili so neznosno lačni in že na koncu svojih moči. Bogu so se smilili, zato je tam posadil mango. Lizali so njene sadeže. Nekdo je naletel na zrel, mehak sadež, zato se je koža pretrgala. Videl je, da je notranjščina dobra in sladka. Pojedel je in ni umrl. Poskusil je še eden, pa tretji, četrti. Nihče ni umrl. Tako so prvi ljudje ostali pri življenju. Manga, pa naj bo čisto modro nebo ali pa sadež, pa je ostala simbol čistosti, dobrote, sladkobe, preživetja, prehrane, modrine.

Od tod tudi ime OLO MANGA, za človeka, ki skrbi za rod, pleme ali domovino. Seveda gre najprej v oziru preživljanja. Potem pa v drugih primerih: socialno delo, kultura, znanost, itd. . .

Od tega tudi prihaja glagol MAMANGA: iti s trebuhom za kruhom. V bistvu gre za to, da gre nekdo daleč v druge kraje iskat nekaj dobrega, svetega, čistega. V današnjem pomenu išče zaslužka. To je nekaj tipičnega za Antešake. V starih časih je šel vsak mlad fant, brez izjeme. Dekleta obratno, manj prej kot danes. Prometnih zvez še ni bilo. Pa tudi sredstev (denarja) niso imeli, ker prav zaradi tega gredo. Peš so napravili tudi več kot tisoč kilometrov. Zdi se mi, da od tod izvira malgaška gostoljubnost do popotnika oziroma tujcev.

Največ gredo na sever otoka. Večina se po nekaj letih vrne. Nekateri ostanejo v tujini do smrti. Vendar njihove kosti izkopljejo in prinesejo domov. Ko so pripravljene za odhod, rečejo duhu pokojnika: „Dolgo časa si že bil tukaj. Čas je že, da se vrneš domov. Sedaj mi gremo in boš šel z nami. Tukaj nimaš kaj več delati!“ Vse to vračanje pokojnikov (kosti) je nekaj tako narodovega, da je urejeno tudi po državnih predpisih.

Tudi danes kmečki fantje še zmeraj „MAMANGA“. Ne hodijo več peš, pač pa je nekaj avtobusov, neke vrste čarterji, ki v Vangaindrano naberejo MPAMANGA z vsega področja. Peljejo jih na skrajni sever otoka: Mahajanga, Antsiranana, Antananarivo, Antalaha, Toamasina itd. Vožnja traja pet do sedem dni.

Vse do sedaj so to imeli zelo lepo urejeno. Tudi če kdo ni imel v žepu prebite pare, ga je avtobus kljub tmu vzal, ker je vedel, da bodo zanj plačali prijatelji, ki so že poprej MAMANGA. Pozneje pa bo on prispeval za druge. Zadnje čase so nekateri zlorabljali in so na koncu vožnje pobegnili. Zato ima odslej prednost na avtobusu tisti, ki več plača vnaprej.

Tam so organizirani v cele mestne četrti. Med seboj so močno povezani. Delo imajo zelo različno: prenašanje tovara po pristaniščih ali pa kuhanje, pometanje in pospravljanje pri trgovcih, naj bo Indijcih ali pa Kitajcih. Redki so, ki si poiščejo zemljo, da jo obdelujejo. Taki navadno ostanejo za stalno.

Nekateri si močno opomorejo in je sorazmerno kar precej Antešakov, ki so na visokih položajih. Drugi ostanejo tam leta in leta, pa nič ne prihranijo. Dobijo se taki, ki se že po nekaj letih vrnejo praznih rok. Večina pa jih vsaj nekaj prisluži. Glavni cilj zaslužka je, da si napravi hišo, predno se oženi. Drugi bi si rad kupil kakšno govedo. Tretji si želi vsaj toliko denarja, da bo dovolj za starše dekleta, ki bo njegova žena.

Ko se trije ali štirje vrnejo, povedo, ali se delo dobi ali ne. Če se, potem spet odide nekaj novih. Dostikrat gredo na slepo srečo, ne da bi imeli preskrbljeno delo. Včasih kdo piše domov svojemu sorodniku: „Jaz nameravam iti domov. Pridi, da boš prevzel moje delo!“

Temu narodu čistosti, lepote in dobrote je treba čimprej vtisniti pečat krščanstva, da duhovnih dobrin svojih prednikov ne zamenja z materializmom.

KOKOŠ IN PAGATKA

Kokoš in pagatka sta bili sestri, ena družina (1). Kokoš je bila starejša (2), pagatka mlajša (3). Obe sta rodili in imeli otroke.

Nekoč sta šli po opravkih. Otroci (4) so ostali doma sami. Druga za drugo sta prišli domov prav v trenutku, ko so se topli med seboj. Kokoš jih je na videz mirila. V resnici pa je svoje branila, pagatkine pa tepla, češ, da so hudobni. Na to je naletela pagatka, mlajša sestra (3). Pa pravi: „Zakaj tako delaš? Ne znaš miriti. Saj so vendar moji otroci tudi tvoji in tvoji moji (5). Samo svoje braniš. To je grdo od tebe. Raje grem zdoma. V gozd grem. Ti pa ostani tukaj na jasi. Vse sovražiš, naj bo mene ali pa moje otroke. Ločiva se! Rajši si sama, zato se prepiraš z menoj in otroci (6). Rajši grem, ker želiš, da se ločiva.“ Pagatka je torej odšla v gozd.

Tako sta se ločili kokoš in pagatka. Toda to sta sestri, kokoš je starejša (2).

Človek pa se ne postara kar tako. Precej časa je minilo, ko je pagatki postalo dolgčas po starejši sestri (2). Rada bi se z njo kaj pogovorila. Ko sta se pasli (7), sta prišli blizu skupaj. Pa pokliče pagatka: „Sestra, sestra...“ (2). Kokoš pa je odgovorila: „žita sem sita...“ (8). Tako živita vsaka zase. Če pa jima je dolgčas, pa se med seboj kličeta.

* * *

Basen sama po sebi vsebuje dve misli. Najprej sorodstvo, ki se ne pozabi. Potem pa, živalskim glasovom skuša dati pomen. So nekakšne onomatopeje.

Prevedel pa sem basen predvsem zaradi vsebinskega bogastva nekaterih izrazov. Škoda, da se ne dajo prevesti v slovenščino. Istočasno pa prav zaradi tega vzbujajo pozornost. Vsak v eni sami besedi posebej povdari prvenstvo v sorodstvu, posebej tesno povezanost, močnejšo kot v Evropi.

V življenju in zato tudi v sorodstveni terminologiji pa je še tretji povdarek, in sicer očetovo oziroma materino potomstvo. V tej zgodbi sicer tega ni. Nekoč so mi rekli: „Zazavavinay io.“ (To so naša dekleta). Debelo sem pogledal, ker so bili navzoči sami fantje. Povedali pa so, da so to potomci praočetove sestre, to je ženska veja v sorodstvu. Te razlike pridejo velikokrat v poštev, zato izrazi zanje tudi obstojijo. Na primer: ženska veja manj prispeva pri nekem delu, pa tudi manj dobi, če se kaj deli.

Iz samih izrazov boste težko razbrali pomembnost sorodstva pri Malgaših. Očitno pa se to opazi, ker to sorodstvo vnašajo tudi v živalski svet, čeprav v manjši meri.

V tekstu so številke. Na njihovem mestu bi morali biti originalni malgaški izrazi. Navajam jih tu spodaj. Zanje, vsaj jaz, ne najdem slovenskih, zato jih opisujem.

- 1 trano raiky io: ena hiša
ampioky io: ena od njiju je starejša (sorodstveno razmerje otrok)
ampiandry io: ena od njiju je mlajša
- 2 zoky, zokindaza: starejši, starejši otrok (velikokrat starejši brez ozira na leta, ampak z ozirom na prvenstvo)
- 3 zandry, zandrindaza: mlajši, mlajši otrok
- 4 zaza: otrok zaradi mladostnosti, za razliko od zanaka; otrok v smislu posesti (sin ali hčerka), zaradi sorodstvenega razmerja
- 5 E zanako zananao, e zananao zanako
- 6 iahay mianaka: sorodstveno razmerje roditeljev in otrok
- 7 mihira: dobeseden prevod bi bil „igrali sta se“
- 8 Tamanje apombo ô...

Na Madagaskarju, kot po Afriki, rastejo tudi banane. Tu fantič visoko drži cel grozd tega sadeža in se mu že sline cede po njem... Seveda je na Madagaskarju tudi veliko sadu „manga“, o katerem beremo v prejšnjem delu Slabetovega zapisa.

SE TRETJIČ V ČRNO AFRIKO

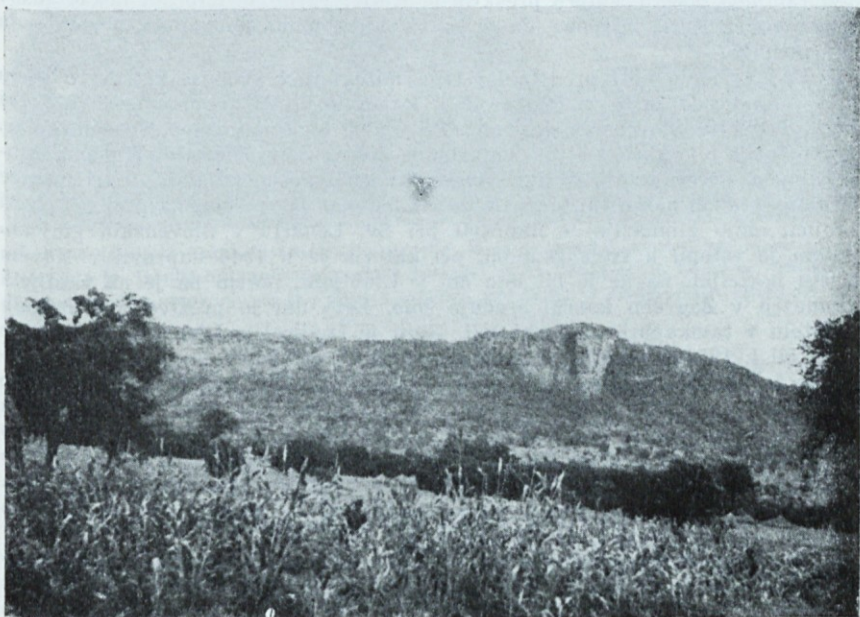
L.L. C.M.
(Nadaljevanje in konec.)

S FRANČIŠKANOM P. MILANOM KADUNCEM PRI NJEGOVEM SOBRATU P. EVGENU KETIŠU V TOGU IN NAZAJ V EVROPO.

O. Milan mi je v tistih dneh dal doživeti domala celotno škofijo severnega Toga, Dapango, in še posebno svoje misijonsko področje, župnijo Bogou. V nedeljo, 17. julija ob štirih popoldne pa me je odpeljal nazaj proti misijonu Kante, kjer sem že v petek doživel misijonarja Ketiša, ki me je potem še isti dan popeljal k sobratu Milanu, kot je bilo opisano v predzadnji objavi tega potopisa. Po nekaj deset kilometrih poljske poti sva prišla na asfaltirano cesto, ki je bila še zelo nova in je vodila skozi Narodni park, kjer sva naletela na veliko gazel in divjih prašičev, pa tudi na pogoste policijske kontrole. Po dveh urah precej hitre vožnje sva dospela v Kante, od tam pa šla po precej slabi cesti na Ketiševo postojanko Ataloté.

Misijonarja Ketiša nisva našla na misijonu, a je kasneje od nekod prišel.

S Kaduncem sva se peljala proti temlem goram. P. Milan mi je pravil, da ima vrh tistih skal lepo skupino katoličanov, ki jim vsak mesec gre maševati, pri čemer se mora vzpenjati ob tistem skalovju na sliki.

Misijonska hiša je precej velika stavba z obsežnim osrednjim skupnim prostorom, okrog katerega so razvrščene sobe. Sredi prostora dolga miza z desetimi stoli. Sobe na eni strani so Ketiševo bivališče, poleg je soba gosta, ki jo je zavzel obiskovalec, zraven stranišče, naprej pa velika shramba, tudi s posteljo, ki je bila vsaj tedaj določena p. Milanu. Na drugi strani skupnega prostora je v tistem času v štirih prostorih bivalo osem fantov, nekakih notranjih gojencev, od katerih pa so bili tedaj doma samo štirje. Ti fantje so še pred Ketiševo vrnitvijo ob sedmih zvečer šli k molitvi v zraven misijonske hiše stoječo malo, a prijazno kapelo, ki ob nedeljah služi za službo božjo vernemu ljudstvu. Ko se je misijonar vrnil, smo pri veliki mizi poverčevali in malo pokramljali, nato sem šel pa kar k počitku. Ozračje je bilo sicer precej vroče, a brez komarjev, zato sem dobro spal.

Zjutraj vstanem že ob petih in se uredim, nakar smo ob šestih v kapeli skupno opravili jutranjo molitev z mašo, pri čemer so bili tudi fantje navzoči. Po zajtrku je šel o. Ketiš spet v delavnico, v kateri je že od ranega jutra nekaj mizaril. Ob devetih je naložil na poltovornjak dva vratna okvira, ki ju je bil preje dokončal, in vsi trije smo se odpeljali na drugo Ketiševo podružnico, v Sauté, nekaj deset km stran, kjer Ketiš gradi kar precej prostorov; misijonar, ki je bil tam pred Ketišem, je le nekaj malega naredil. To bo kar lepo misijonsko središče s cerkvico, misijonsko hišo in nekakim domom duhovnih vaj, ki so ga delavci tamkaj gradili in jim je Ketiš predal vratna okvira, ki ju je pripeljal s seboj. Po misijonarjevih navodilih tam vse gradita dva zidarja, delajo pa tudi Ketiš sam in njegovi fantje. Ko sem opazoval to novo gradnjo, sem zagledal ženo z imenom Veronika, ki na misijonu deli rabljeno obleko, katero preskrbi o. Ketiš; ravno je izročala nekaj kosov črni mamici. Ketiš mi pove, da je ta Veronika malo slaboumna, a zelo rada kaj pomaga.

Pa naj malo bolj predstavim tega našega misijonarja, ki smo o njem tako mimogrede že to in omo zvedeli. Rojen je bil 4. avgusta leta 1929 pri Sveti Trojici v Slovenskih goricah. Oče mu je bil kmetovalec, obenem kolar. V družini je bilo kar 14 otrok, katerim je komaj triintridesetletna mama zgodaj umrla, dočim je oče doživel Evgenovo novo mašo, pa tudi on tri mesece po tem veselem doživetju umrl. Bodoči misijonar se je šolal najprej pri Sveti Trojici, nižjo gimnazijo je napravil pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah. Potem je vstopil k frančiškantom, pri katerih je l. 1946 napravil v Novem mestu novicijat, nakar je bil leto dni v Ljubljani, potem pa je na škofijski gimnaziji v Zagrebu končal srednjo šolo. Leto dni je preživel pri vojakih v Bitolu v tamkajšnji oficirski šoli. Nato je študiral v Ljubljani bogoslovje in je bil l. 1955 posvečen. Novo mašo je zapel pri Sveti Trojici. Kot duhovnik je še leto dni študiral in zraven pomagal na Viču, deloval je pa kasneje na Brezjah in v Dobovi pri Brežicah, na Sveti Gori pri Gorici in v Mariboru pa je bil že župnik. V misijone je želel že kot klerik. Ko je prišel v Ljubljano frančiškanski škof škofije Dapango Harrion, je že pridobil za svojo škofijo p. Huga Delčnjaka, čez poldrugo leto pa je odšel v Togo tudi p. Ketiš leta 1972. Ves čas od tedaj deluje na področju župnije Kanté, kjer se posebno poseveča postojankama v Ataloté in Sauté.

Misijonar je obiskovalcu pripovedoval o razmerah na misijonu in je povdaril, kako se je v zadnjih letih tam marsikaj razvilo, tako v civilnem kot verskem pogledu. Pokazal mi je tu in tam dolge kolibe iz blata in s slamo

P. Ketiš (sedeči) kaže obiskovalcu fotografijo, ki jo je pravkar posnel; vse te velike fotografije v tej številki našega lista so sploh posnetki ali p. Ketiša ali p. Kadunca. Obiskovalec je imel na tem potovanju ne le s filmsko kamero, ampak tudi s fotografskim aparatom smolo kot še nikjer ne; škoda!

krite, češ da so to poslopja za srednjo šolo, in povedal, da zlasti šolstvo vlada zelo pospešuje. Nasprotno razmeram v Zairu in v mnogih drugih afriških deželah pa se v Togu mladina bolj malo zanima za krščanstvo. Na severu Toga, kjer je škofija Dapango, sploh krščanstvo le počasi napreduje, a je to precej različno po posameznih plemenih. Pleme na primer, med katerim deluje o. Milan, je veliko bolj sprejemljivo za krščansko vero, zato je tam tudi več kristjanov; med njimi vera pomeni tudi kulturni napredek. V Togu je veliko plemen, katerih vsako ima lastno narečje, kar dela težave pri prizadevanju, da bi vsak rod sveto pismo in liturgijo doživljal v svojem lastnem jeziku, kajti narečja so skoraj različni jeziki.

Kakor mi je že o. Milan pripovedoval, sem tudi od o. Ketiša zvedel, da je ta oskrbel že kakih 30 izkopov vodnjakov revnemu ljudstvu, od tega jih je lastnoročno zgradil vsaj deset. Pri tem delu se je dvakrat ponesrečil, enkrat zelo težko. Prvič je do nesreče prišlo radi izrabljenosti stroja: v globini je nanj padel 200 literski sod, poln vode; tedaj si je misijonar pokvaril hrbenico. Pri drugi nesreči je bila vzrok nepazljivost zidarja, ki je stavljaj v vodnjak cementne cevi; ko je manjkalo staviti le še zadnjo cev, se je tista spodaj zdrobila in je na misijonarja na dnu vodnjaka vse skupaj zgrmelo z višine kakih 18 metrov. V Togu je velika potreba po vodnjakih, ker se talna voda dobi le zelo globoko, najbliže pri 17 metrih, najgloblje pri nad štiridesetih. Med tem ko je misijonar gradil ali oskrboval ljudem te vodnjake, da so prišli do vode, sam na svojih postojankah tega zase ni naredil, pa so mu tisti, ki jim je svetovalec pri delu za dvig dežele, prav malo pred mojim obiskom izvrtali v Souté 17 m globoko, v Atoloté pa 40, da so prišli do vode, kakor je bilo o tem poročano že v prejšnjem zapisu obiskovalca, po pripovedovanju o. Milana.

Naj še nekaj več povem o Ketiševem „internatu“, v katerem je imel tedaj tistih deset fantov. (Zdaj jih ima že veliko več!) Nekateri od njih študirajo srednjo šolo, eden je pa slaboumen. V sobah imajo kar po tleh položene rogoznice in na njih spe. Hrano si sami priskrbe in pripravljajo; v kolikor je nujno potrebno, jim misijonar priskoči na pomoč. Videl sem,

V prejšnji kapeli na postojanki Souté so termiti tako izžrli eno steno kapele, da se je neke nedelje po službi božji zrušila, kot vidimo na sliki. Misijonar Ketiš ima zdaj tamkaj trdno zgrajeno kapelo, ki jo je prav lansko leto škof blagoslovil.

REPUBLIQUE TOGOLAISE

NOEL
1983

70^F
POSTES

HARRISON & SONS

Tole je slika cerkve v Kanté, ki jo je zgradil p. Hugo Delčnjak, ko je bil še tam župnik. Slika je posnetek (povečan) poštna znamke, ki nam je prišla iz Toga.

kako je o. Ketiš uredil za vsakega dokaj veliko ograjeno gredo, kjer fantje vsak zase pridelujejo povrtnino.

Po ogledu Ketiševega dela v Souté smo se že ob 11 dopoldne vrnili v Ataloté. Tam je misijonar hitro nekaj zaužil, pa spet odšel drugam na delo. Oče Milan se je pa izkazal kot dobrega kuharja. Pripravil je okusno kosilo: Knorr juha, nekaj govejevega mesa, krompir in solata s Ketiševega vrta. Ob 14. uri smo šli v kraj Helota, kjer ima neka družba za razvoj dežele v okviru FAO-ja Združenih narodov sedež, ko je na področju prevzela skrb za gradnjo cest. Tamkaj je imel p. Hugo Delčnjak, ki sedaj deluje v Centralnoafriški republiki, svoj cvetoči misijon, a je država odločila, da področje obvelja kot Narodni park, in je zato vse prebivalce izselila v okolico. Misijonar o. Delčnjak se je zatekel k tej družbi.

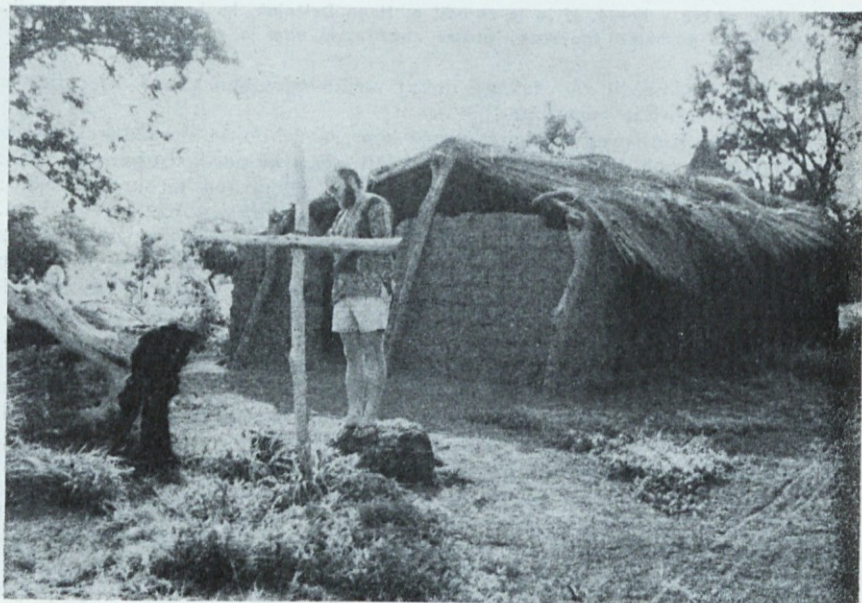
Naj tu povem tudi o tem prvem slovenskem frančiškanskem misijonarju v Togu, o. Delčnjaku, kar mi je na moje poizvedovanje pripovedoval o. Ketiš, ki je prišel za njim v Togo. Tedaj je bil p. Delčnjak ravno na dopustu v domovini. Rodil se je 5. januarja 1938 v Selcah, župnija Nova cerkev pri Celju. K frančiškanom je vstopil l. 1955, posvečen je bil v duhovnika leta 1965. V Togo je prišel septembra 1968 in deloval vedno na področju misijona Kanté, kjer je bil župnik 6 let in sezidal za tamkajšnje razmere kar veliko in lepo cerkev. Vodstvo župnije je za njim prevzel domači frančiškan. Tedaj je šel p. Hugo na enoletni študijski dopust v Evropo. P. Ketiš mi je pripo-

vedoval, da je ta misijonar odlično obvladal domači jezik, da je bil 6 let eden od štirih članov škofijskega sveta, in o drugih prednostih njegovega misijonskega delovanja. Bralci našega lista vedo, da je p. Hugo zdaj v drugi, že imenovani državi sredi Afrike, odkoder tudi Katoliškim misijonom pošilja svoje lepe sestavke.

Ketiš me je peljal malo naprej v vas, kjer je p. Hugo s pomočjo p. Evgena postavil poleg cerkve v Kanté še drugo kar lepo cerkvico. Peljal naju je še naprej v kraj N'Bouratchica, kjer smo si ogledali še drugo cerkev, ki jo je tudi zgradil p. Hugo, in župnišče zraven; zdaj upravlja to podružnico p. Evgen. V vasi smo obiskali bolnega starega katehista Klemena. Še naprej smo šli na farmo „Anima“, kjer je tudi nekaj katoličanov, ki imajo dosedaj za skupno službo božjo kapelico, revno, kot je menda ni na celem misijonskem svetu, kakor je videti na sliki, ki sem jo posnel in je ena redkih, ki je uspela; mislijo pa tu graditi zidano cerkvico.

Naslednje dopoldne je šel o. Ketiš sam v Souté, da bi tam zabetoniral vodno črpalko nad cevjo, po kateri so prišli do talne vode. Midva z Milanom sva izrabila dopoldne za počitek, zlasti ker se je Milan slabo počutil, najbrže radi malega napada malarije. Pa je vseeno spet pripravil kosilo; kisló zelje s hrenovkami in jurčkova juha, kajpada vse iz konzerv. P. Ketiš se je iz Souté vrnil šele ob pol treh, hitro malo pojedel, potem smo pa spet vsi skupaj šli na pot v smeri proti državi Benin. Najprej smo se ustavili v središču misijona Kanté, kjer sta mi misijonarja razkazala tudi notranjost

Revna kapelica na farmi „Anima“, kakor je obiskovalec na celem svetu ni videl. Pred njo stoji p. Milan Kadunc, ki popravlja križ. Ta posnetek se je obiskovalcu posrežil.

Obiskovalec kramlja z bolnim katehistom, ki spada pod Ketiševo območje.

cerkve, ki me je presenetila z lepo urejenostjo, ki je odzunaj ni bilo slutiti. Cerkev je zgrajena v obliki okrogle domačinske hiše, vse iz lesa. Stoji nad skoraj prepadom, ki zija pod njo, in je za cerkvijo le leseni mostovž, da se da iti okrog nje. V Kante se nam je pridružil domači duhovnik, nakar smo po kakih 15 km vožnje prišli do vasi s čisto posebnim stilom hiš, katerih vsaka je zidana z nadstropjem in ima dva prostora, spodnjega, v katerem je prostor za prebivalce, živino, orodje in tudi kuhinjo, in iz gornjega, v katerega se pride skozi luknjo na vrhnjo ploščad, kjer ljudje navadno na prostem prenočujejo, v deževni dobi pa se umaknejo v pokriti prostor. Hiše izgledajo od daleč kar slikovite (v nobeno nismo stopili), zidane so iz blata in pobarvane s svetlo rumenkasto barvo. Od tam smo šli malo naprej pogledat kapelo, ki jo je za hrvaškega Fidei Donum škofijskega duhovnika na

njegovo prošnje sezidal o. Ketiš, med tem ko je bil oni na dopustu. Hrvat se imenuje Jože Šulj. Kar lepa, nova kapela. Vrnili smo se spet proti Kantéju in domov v Ataloté.

Naslednje jutro, bila je sreda, 20. julija 1983 smo vsi trije somaševali že ob šestih zjutraj v cerkvi, spet ob soudeležbi vseh fantov. Po zajtrku smo se odpravili ob pol osmih na pot, nazaj v Lomé, kamor misijonarja peljeta obiskovalca, sama pa marsikaj tamkaj uredita in nakupita. Še preje mi je o. Ketiš tisto jutro razkazal napravo „sončnih celic“, naprava, ki jo je prinesel s seboj ob zadnjem dopustu in ki mu ob večerih dela električni tok, ki se čez dan nabira v akumulator, pa ta elektrika osvetljuje vse prostore in celo omogoča gledanje televizije ter poganja mali kino zvočni aparat, ki ga tudi ima za ljudi naš misijonar.

Ko smo prišli v Kanté, je prisedel skupaj s fantom, ki ga je spremljal, tamkajšnji domači duhovnik, menda župnik, ki je želel iti z nami, da v večjem kraju kupi bencina, ki ga tedaj v Kantéju ni bilo dosti. Vozimo po glavni cesti, in ko domači duhovnik pri prvi črpalki kupi bencin, oba s sprem-ljevalcem izstopita in mi nadaljujemo pot. V naslednjem večjem kraju tudi p. Ketiš natoči gorivo za nadaljnjo pot, pa naju povabi v obpotni bar ter naroči tekočine tudi za nas tri. In spet naprej. Šele ob treh popoldne pride-mo v Lomé in se oglasimo v meni že znani frančiškanski fari, kjer pa žup-nika ne dobimo doma, a nam uslužbenci povedo, da pri njih tiste dni ni nobenega prostora ne za oba frančiškana ne zame. Zato odidemo v tisto ško-fovo hišo, kjer mi je v začetku mojega prihoda v Togo dosegel pater misi-jonar možnost za potovanje na sever dežele k misijonarjema. Tam je bilo dovolj sob na razpolago, nekaj v glavni stavbi, nekaj pa v manjši na dvori-šču. Mene so spravili v dvoriščno sobo, ona dva pa sta dobila bivališče v gor-njem nadstropju enonadstropne hiše, v kateri je spodaj obednica, kuhinja in skupni prostor, ki se spremeni za maševanje v kapelico. Kar pripravno vse skupaj! Pri večerji ob 19. uri sta bila poleg nas treh onadva mož in žena, s katerimi sva bila s Ketišem že pri sestrah v Kanté skupaj pri obedu, in pa njuna sorodnica, ki sta jo prišla obskat, tako smo se že poznali; iz Kantéja so šli pogledat v sosednjo državo Benin. Po večerji je šel o. Milan na frančiškansko faro po moje stvari, ki sem jih bil tamkaj pustil, kovček in potni list, ki ga je policija zadržala, ko sem bil prvič tam, da sem prosil za dovoljenje potovanja na sever. Oboje sem pač moral imeti, ker sem bil že na tem, da zapustim ne le Togo, ampak celo Afriko...

Zjutraj smo vsi trije maševali v hišni kapelici po francosko, kajti pri maši je bila tudi redovnica. Potem naju je Ketiš peljal na policijo, ker mora tu vsak tujec, ki zapusti deželo, prijaviti svoj odhod in se izkazati s potrdilom letalske agencije, ki mu je oskrbela vožnjo nazaj iz dežele. To „od-pustnico“, kakor bi dokument imenoval, so mi potem izdali šele zvečer. Do-tedaj na mojih potovanjih še nisem doživel, da bi potreboval „odpustnico“, pa sem jemal slovo že od 15 afriških držav; drugod Ti dajo kar na letališču zadevni pečat v potni list. Popoldne sva šla z o. Milanom kupovat to in ono v mesto in še po drugih njegovih opravkih, kamor ga jaz nisem želel spreml-jati, pa mi je plačal taksi do škofove hiše, da bi šel „domov“. Ko taksist odpelje, šele pove, da ne ve dobro, kje je to, tako mi ni preostalo drugega kakor da sem izstopil nekje blizu tam, kjer se mi je zdelo, da mora biti ško-fova hiša. Zagledam nasproti mi prihajajočo redovnico, ki mi pove, da sem

Obiskovalec med mladimi v Togu. V ozadju avto, s katerim sta obiskovalca vozila p. Ketiš in p. Kadunc.

blizu in naj grem kar naprej po isti cesti. Tedaj se je pokazalo, da ima v moji glavi skleroza že veliko besedo: Namesto da bi na tisti cesti iskal škofovo hišo, mi je padlo v glavo, da moram k frančiškanom in te poiskati. Te pa seveda v tistem kraju, daleč proč, ni bilo in je nisem našel. Hodim po ulicah, sprašujem ljudi in taksiste, kdo ve, kje je Hanoukupe in frančiškanski misijon, pa nihče ne ve... Končno naletim na taksista, ki ve za kraj, in ga prosim, da me pelje tja. Med vožnjo pogledam, koliko denarja imam s seboj, in sem naštel le 220 togoških frankov. Sreča, da je bil črni taksist dober mož; ko me je pripeljal k frančiškanom in sem mu dal, kar sem imel, je bil s tem zadovoljen; najbrže je bil katoličan. Jaz sem se šele tedaj zavedel svoje pomote. Brez naslova škofijske hiše in brez vinarja v žepu sem

se želel zateči k misijonarju patru Karlu, a ga ni bilo doma. Bilo je pa nekaj uslužbencev, ki so me poznali še od tedaj, ko sem tja prvič prišel, in so mi prijazno pomagali. Dali so mi naslov škofijske hiše in potrebni denar, kuhar pa je šel celo z menoj s taksijem do hiše, ki sem jo iskal, pa tako nerodno izgubil. Stopim v svojo sobo po denar in kuharju frančiškanskega misijona vrnem, kar je plačal za taksi, in mu dam še za nazaj k fari ter se mu iskreno zahvalim, sam se pa oddahnem od te nepričakovane „avanture“...

O. Ketiš in o. Milan sta med tem v mestu kupovala stvari, da jih peljeta na sever. Evgen je na primer kupil veliko, več metrov dolgih kovinskih plošč, s katerimi bo pokril vse, kar zida v Souté. Dejal pa je, da je veliko stalo, kajti tu je vse uvoženo blago zelo, zelo drago. Isto mi je pripovedoval tudi pater Milan za stvari, ki jih je nabavil. Videl sem, kako je v tej afriški deželi, kot po vsej črni Afriki, gradnja draga reč v pogledu gradiva, kakor je na drugi strani cenejša delavna moč, a oboje skupaj terja le veliko denarnih sredstev. Včasih v zaledju mislimo, da misijonarju 100 dolarjev veliko pomeni, kar je morda res v pogledu delovne sile, nikakor pa ne glede nabave potrebnega gradiva. Če hoče misijonar v Afriki kaj zidati, mora zato imeti vsaj toliko sredstev kakor kje v Evropi ali Ameriki, če ne še več.

Pri kosilu smo bili le štirje, trije Slovenci in še neki drugi beli misijonar, kajti zakonski par in redovnica so šli kosit v restavracijo. Potem sem se spravil v svojo sobico in se lotil pisanja pisem, razglednic in popotnih zapiskov. Pisal sem zlasti raznim misijonarjem, ki sem jih na prejšnjih potovanjih obiskal, da jim z mojega zadnjega obiska pošljem pozdrave. Potem sva šla z Milanom iskat na policijo „odpustnico“, pa sva morala precej časa čakati, da sva prišla na vrsto. Ko dokument dobiva, greva peš do mestne katedrale. Na poti naletiva na množico ljudi, sedečih pod veliko lopo in čakajočih na začetek nekega govora. Ljudi pripeljava avtobus z napisom „Fraternité catholique“. Milan meni, da je to spet kaka nova krščanska sekta. Tam blizu pa srečava o. Ketiša, ki je svoja pota vsa opravil in bo zdaj šel z menoj, med tem ko je o. Milan odšel, da pozdravi neke prijateljske ljudi. Preje se dogovorimo, da se dobimo pri katedrali in se skupno vrnemo v škofijski dom. S Ketišem prideva do katedrale, ki je velika cerkev gotskega sloga, nad katero se dviga „okostje“ dveh stolpov. Hiši božji se takoj pozna, da ne skrbe za njeno ohranjanje: okna, mnoga z vitroji, napol razbita, notranjost neokusno opremljena, vse nekako mrzlo. Pač pa so na koru v ozadju cerkve bile nameščene velike orgle. Ketiš me je pustil samega v cerkvi. Sedel sem v klopi in videl, da se zbirajo pred stranskim oltarjem z Najsvetejšim verniki, nekaj moških, več žensk. Ko vstopijo, pokleknejo na obe koleni v živi veri. Pristopi pred oltar starejši možakar, verjetno kak katehist, in začne moliti in peti, drugi pa za njim. Najbrže molijo kako sveto uro, brez izpostavljenega Najsvetejšega. Skušam se s temi pobožnimi črnci duhovno združiti in skupaj z njimi počastiti evharističnega Kristusa. Ker Milana, ki bi naju moral po dogovoru v cerkev priti iskat (vsaj tako sva pričakovala), od nikoder ni, predlaga Ketiš, naj kar greva. Ketiš pokliče taksi in prideva na škofijo oziroma škofovsko hišo, kjer je že tudi Milan, ki pravi, da naju je iskal okrog svetišča, pa naju ni našel in je mislil, da sva pač že odšla brez njega. Nesporazum, tudi v misijonih...

Pri večerji smo bili spet skupaj z onim zakonskim parom in redovnico, ki so se naslednje jutro vrnili na sever v Kanté. Potem smo mi trije veliko

kramljali o Togu, o katerem sta misijonarja pripovedovala, kako se je zadnjih deset let s pomočjo najrazličnejših organizacij, civilnih in cerkvenih lepo razvil: cestna omrežja, šolstvo, televizija, ki jo ima celo Ketiš na misijonu v Ataloté in kjer sem nekega večera videl, koliko ljudi se je nabralo pred oknom skladišča, ko je aparat prižgal in so z dvorišča gledali kulturni program.

Naslednji dan zjutraj sem ob šestih opazoval, kako so se odpravljali na pot obiskovalci iz Kanteja. Do sedmih niso mogli oditi, kajti čakali so nekega študenta, ki naj bi potoval z njimi. Naslednje jutro bom odpotoval tudi jaz in zapustil ne le Togo, ampak misijone sploh. Misijonarja sta šla oba v mesto nakupovat stvari, da jih po mojem odletu, ko se vrmeta na sever, vzameta s seboj. Med tem sem doživel prihod kar dveh misijonarjev, ki se bosta naslednje jutro pridružila našima rojakoma na poti nazaj na sever. Dopoldne je prišel škofijski direktor vseh katoliških šol škofije Dapango, šolski brat družbe La Salle, popoldne je pa prišla še sestra prednica pediatrične bolnice v Kantéju. Oba sta bila španca, tako sem mogel govoriti z njima. Slovenska misijonarja sta se vrnila. Ketiš je imel poltovornjak, s katerim smo bili prišli v Lomé, natovorjen z dolgimi pločevinastimi ploščami, ki so segale čez kabino, a jih je misijonar skrbno pritrdil, da mu ne bi med vožnjo zdrknile na cesto. Pa še drugo je bilo natovorjeno, da je bilo vozilo kar pošteno naloženo. Spraševal sem se, kako se bodo vsi štirje, naša dva, precej obilni šolski brat in bolj drobna prednica, spravili v nepreveliko kabino in precej stisnjeni cel ljubi božji dan potovali... Pač „sila kola lomi“, če kje, v misijonskem „tretjem svetu“.

Zjutraj sva s p. Evgenom somaševala že ob pol petih; o. Milan je name-raval maševati zvečer že na svojem misijonu Bogou, kajti bila je sobota in je imel mašo napovedano. Maševala sva po slovensko, saj sva bila sama z Milanom kot edinim vernikom in smo bili torej sami Slovenci. Po zajtrku pride taksist, ki ga je o. Ketiš naročil zame in spremljevalca, draga rojaka, in vsi skupaj smo odrinili na letališče. Potnikov je bilo tam bolj malo in vsi so bili belci. Pri policijskem pregledu je šlo vse lepo in hitro, kajti oficir je bil s Ketiševga misijona in je bil zelo prijazen, pa je pustil oba misijonarja celo z menoj v čakalnico. Tam je Milan pozdravil protestantskega pastora z njemu sosednjega misijona, ki je nameraval potovati z ženo in otroci v Evropo na počitnice. Oznanijo odlet in poslovim se od ljubeznivih dveh frančiškanov, p. Evgena Ketiša in p. Milana Kadunca, ki sta bila poslednja od 70 misijonarjev, ki sem jih na štirih potovanjih po Aziji in Afriki obiskal, kar smatram za posebno milost božjo v mojem življenju.

Preko Nigerije, Sahare in Sredozemskega morja smo leteli v Evropo in do Pariza, kjer me je za slovo od Afrike in misijonov napadla mala mrzlica in me zelo zdelala, pa sem s pomočjo sobrata dr. Draga Ocvirka le poletel še do Gradca, kjer me je sprejela moja ljuba najstarejša sestra in me z enotensko skrbjo povsem pozdravila, da sem mogel nazaj v Argentino.

V tej isti številki našega lista bom na kratko povzel vsa ta moja potovanja okrog slovenskih misijonarjev, s čimer bo končno zaključeno to opisovanje mojih obiskov k večini naših junakov v misijonskem svetu.

NAŠE MISIJONARJE SEM OBISKAL

L.L. C.M.

„Obiskovalec“ objavlja za zaključek svojih pripovedovanj njih povzetek, kakor ga je snel na stereofonski trak za newyorški krožek Misijonske znamkarske akcije.

Najprej malo uvoda:

Zakaj se pa sploh zanimamo za slovenske misijonarje? Ker so zastopniki našega naroda pri širjenju Kristusove Cerkve in njih delo v veliki meri zavisi od našega sodelovanja.

Še ko sem bil otrok, sem se zanimal za misijone. Doma smo bili naročeni na mesečnik „Zamorček“ Družbe sv. Petra Klaverja za afriške misijone. Kot dijak sem se naročil na „Katoliške misijone“, ki so jih začeli tedaj izdajati slovenski lazaristi. Ko sem po maturi vstopil v ljubljansko bogoslovje, je bil tam tudi misijonski krožek, ki ga je tedaj vodil kot petoletnik-novomašnik sedanji beograjski nadškof Alojzij Turk. Seveda sem se takoj pridružil in sprejel dopisovanje z misijonarji, ki se je krožek z njimi dopisoval. V začetku drugega letnika sem celo prevzel vodstvo tega krožka. A po nekaj mesecih sem prav z željo, da odidem potem v misijone, vstopil k lazaristom, a sem moral najprej napraviti družbeni novicijat, ki je bil v Grobljah pri Domžalah, kjer so se tedaj že tiskali „Katoliški misijoni“. Kot lazaristovski bogoslovec v Ljubljani sem že sodeloval z uredništvom in prevzel skrb za slovenske misijonarje. Tako tudi kot novomašnik. Po posvečenju in končani vojaški službi sem prevzel uredništvo lista, ga ob nemški zasedbi Grobelj in našem izgonu prenesel v Ljubljano, kjer smo „Katoliške misijone“ in „Misijonske koledarje“ potem izdajali do zavladanja komunistov. V begunstvu sem najprej obnovil KM kot razmnoženino, l. 1949 pa začel izdajati spet tiskan list v Buenos Airesu.

Katoliški misijoni so med drugim tudi glasilo slovenskih misijonarjev. Če hočejo biti glasilo, morajo o njih pisati, in če hočejo pisati, morajo o njih pisma in članke dobivati, kar pa predpostavlja stalen stik uredništva z misijonarji. Tako je prišlo, da sem jaz prav za prav že od vstopa v bogoslovje začel z dopisovanjem s slovenskimi misijonarji, ki se je potem med drugo svetovno vojno sicer prekinilo, a se obnovilo že po prihodu v Rim, se v Argentini dopolnjevalo in zdaj si že ves čas izseljenstva z vsemi dopisujem.

Kajpada mi je že od začetka dopisovanja vstala želja, da bi slovenske misijonarje tudi osebno spoznal, kar bi bilo pri večini mogoče, če bi jih obiskal. V KM sem pred 45 leti objavljal namišljena poročila, ki sem jih sestavljal na podlagi misijonskih pisem in so mi ga risali na podlagi njihovih fotografij. Sanjarija o tem, da bi misijonarje obiskal, pa se je mogla uresničiti po smrti mojega brata dr. Ignacija Lenčka, ki mi je zapustil nekaj denarja, da sem se čez dve leti mogel odpraviti na pot. A ta prvi poskus se mi je žalostno ponesrečil, kajti ko sem pred odletom v Azijo hotel obiskati v Grazu grob mojega brata, sem si ne-

kaj metrov pred njegovim grobom krepko zlomil nogo, pa sem moral v bolnico namesto v Azijo...

V Azijo!

Dve leti nato, leta 1978 sem se pa s pozdravljeno nogo in večjo mero pazljivosti spet spravil na pot, in sicer iz Rima koncem januarja. To pot sem želel obiskati vse slovenske azijske misijonarje in se mi je z nekaterimi neprilikami to res posrečilo. Povabil sem misijonarja Kešpeta iz Madrasa, da bi šel z menoj in vse obiskovanje fotografiral in filmal, ker je obojega več. Čeprav sva se dogovorila, da se dobiva pri prvi misijonarki, usmiljenki s. Ceciliji Rode v Tabrizu v Iranu, sem ga tam zaman čakal, potem pa odpotoval sam naprej v Indijo, on pa je prišel za menoj k drugi misijonarki s. Mariji Sreš v Nana Kantharia. Od tam sva skupaj potovala v Bombay k s. Konradini Resnik, nato v Goo k salezijanskemu bratu Ludviku Zabretu, ki je tedaj vodil farmo tam blizu, potem sva pa prečkala indijski polotok in se znašla v Madrasu na samem misijonu brata Kešpeta, ki je tam tiskarski učitelj in pevovodja. Od tam sva šla oba naprej proti severu v Kalkuto, kjer sva se dobila z jezuitskimi bengalskimi misijonarji o. Jožetom Cukalom, br. Janezom Udovčem, ki je kmalu potem umrl, in br. Leopoldom Vidmarjem, ki je sedaj tudi že med mrtvimi, v bližnjem Bandelu pa tudi z misijonarko s. Terezijo Medvešek, nekaj dni kasneje pa s kakih 400 km. oddaljeno s. Magdaleno Kajnič v Asansolu.

Več dni sem bil skupaj z materjo Terezijo, ker me je reševala iz zagate, v katero sem pri indijskih carinskih oblasteh zašel zaradi neznanja jezika ob vstopu v Indijo, ko sem bil še sam. Iz Indije sva šla s Kešpetom v deželo Taj, nekdam Siam, kjer sva obiskala danes 92-letno s. Ksaverijo Pirc in njeno sestro, tudi uršulinko Frančiško Novak. Od tam sva hotela iti oba lepo naprej v Indonezijo, pa se je moral brat Kešpet vrniti, ker pomotoma ni vzel vizuma za to deželo, tako sem moral naprej spet sam. V Djakarti sem našel uršulinko s. Deodato Hočevnar, od nje pa potoval v Hongkong, kjer sem doživel salezijanca Stanka Pavlina, nato pa odpotoval na otok Formozo, danes Taiwan, kjer sem bil v Lotungu več dni gost prijateljskega laičnega misijonarja zdravnika dr. Janeza Janeža. Tja sta prihitela na srečanje z menoj še druga dva tamkajšnja slovenska misijonarja, salezijanec Andrej Majcen in kanosijanka s. Anica Miklavčič, dočim sem z Francem Rebolom mogel govoriti samo po telefonu, z s. Rozalijo Brilej pa še to ne, kajti je odpotovala na dopust v domovino. S Taiwana sem odletel v Tokyo na Japonsko, kjer sem po dveh dneh le prišel do o. Vladimirja Kosa, dočim do usm. Jožefe Zupančič, ki je tedaj še živela v Osaki, radi pomanjkanja časa nisem mogel. Preko Los Angelesa v ZDA sem priletel nazaj v Argentino, ko sem opravil to potovanje okoli sveta, na katerem sem obiskal domala vse slovenske azijske misijonarje.

Še več misijonarjev imamo pa Slovenci v Afriki, ki je najbolj cvetoč Gospodov vinograd. In če sem hotel vse obiskati, sem moral kar trikrat na pot in še nisem čisto vseh dosegel.

Prvič sem šel v Afriko k misijonarjem leta 1980, in sicer tja, kjer je največ slovenskih misijonarjev skupaj, na Madagaskar. Tako sem obiskal najprej v Parizu na dopustu se mudečega lazarista Petra Opeka iz Vangaindrana, od 1. septembra naprej pa na Madagaskarju te-le misijonarje in misijonarke: Lazariste Franca Buha, Radota Sušnika, Roka Gajška, Janeza Puhana in Ivana Štento, škofijske duhovnike Jankota Slabeta, Jankota Kosmača in Klemena Štolcarja, usmiljenke s. Marjeto Mrhar, s. Terezijo Pavlič, s. Marijo Pavlišič in s. Amando Potočnik ter laiškega misijonarja Marka Vilfana, skratka vse. Z otoka sem poletel na celino, in sicer v Tanzanijo, kjer sem v pristaniškem mestu Dar Es Saalam našel p. Emila Čuka, iz Tanzanije sem poletel v Zambijo na obisk številnih jezuitov. Najvažnejšega o. Jožeta Kokaljca ni bilo tam, ker je bil na dopustu, pač pa sem bil tam skupaj s p. Lovrom Tomažinom, o. Stankom Rozmanom, o. Radkom Rudežem, o. Jožetom Grošljem, o. Janezom Mlakarjem in njegovo sestro prof. Kristino Mlakar ter z Janezom Mujdrico, pa z bratom Jožetom Rovtarjem. Iz Zambije sem poletel v Kenijo in tam obiskal komaj dobro došlega salezijanskega brata štefana Burjo. Od tam sem šel v Burundi, da sem pozdravil usmiljenko s. Bogdano Kavčič in salezijanskega duhovnika Avgusta Horvata, dočim sem njegovega sodelavca Jožeta Mlinariča dobil v Grazu po povratku iz Afrike, ker je bil v Evropi na dopustu. S. Kavčič me je peljala v Rwando k sestri usmiljenki Vidi Gerkman. Iz Burundija sem mogel poleteti v Etiopijo, kjer me je na letališču čakala zdravnica s. dr. Janja Žužek, ki me je spravila v deželo, dočim k njeni rodni in redovni sestri Rezki v Yemen ni bilo mogoče.

Še drugič in tretjič v Afriko.

Naslednje leto 1981 sem se spravil drugič v Afriko in sem to pot začel z obiskovanjem najstarejših misijonarjev v Južni Afriki: Obiskal sem dva duhovnika iz družbe Comboni, p. Franca Bratina in p. Albina Kladnika, ki je lani umrl, in pa še štajerskega br. Valentina Pozniča. Obiskal sem tudi štiri slovenske oblatinje sv. Frančiška Saleškega: Vincencijo Novak, Elizabeto Pogorelc in sestri Benigno in Alojzijo Šteh. V Botswani sem našel uršulinko s. Zoro Škerlj. V Zairu, bolj na sever sem obiskal lazaristovskega brata Marcela Kerševana, dočim do škofijskega duhovnika Toneta Pačnika istotam nisem mogel. Pohitel sem k štirim slovenskim Frančiškankam Brezmadežne na Slookoščeni obali s. Emanueli Fras, s. Bernardi Jurkovič, s. štefani Sever in s. dr. Anici Starman. Tam sem živel na misijonu, kjer je tedaj deloval škofijski duhovnik Ivan Bajec.

Pa tudi to pot nisem še vseh afriških misijonarjev obiskal in sem zato moral še tretjič v Afriko v mesecih juniju in juliju 1983. Preko Tanzanije sem letel že drugič v Zambijo, da so me tamkajšnji misijonarji peljali k laični misijonarki, višji bolničarki Barbari Rous, potem pa k dvema minoritoma na severu dežele p. Mihi Drevenšku in p. Ernestu Benku. Ta dva pa sta me peljala k novemu slovenskemu salezijanskemu misijonarju dr. Slavku Snoju na jugu Zaira v Lubumbashiju. Od tam sem spet vse poskusil, da bi prišel preko Kinshase in

Mbandake do Toneta Pačnika, pa mi tudi to pot ni uspelo, ker se je zadnji trenutek pokvarila ladjica. Pač pa sem že preje v Belgiji na teološkem študiju obiskal zairsko misijonarko, Kristusovo sestro Mojco Karničnik. S težavo, pa vendar sem iz Kinshase potoval v Kamerun, da sem tam obiskal šolskega brata Zdravka Kravosa. Iz Kameruna sem letel v Togo, kjer sem imel srečo, da sem bil nekaj dni z dvema slovenskima frančiškanoma p. Evgenom Ketišem in p. Milanom Kaduncem, dočim je p. Hugo Delčnjak malo preje zapustil Afriko. Na koncu tega tretjega afriškega potovanja se me je pa Afrika kar malo preveč oklenila z malim napadom malarije, ki sem jo preboleval v Parizu in v Grazu v Avstriji pri moji sestri.

Če sem v prvem, azijskem potovanju obiskal 18 misijonarjev, sem jih na drugem oziroma prvem afriškem potovanju dosegel 29, na drugem afriškem 14 in na zadnjem potovanju le 3; vsega skupaj 69 misijonarjev, v celoti pa je bilo v tistih časih na misijonskem polju največ 80 slovenskih misijonarjev. Torej jih je bilo obiskanih nekaj manj kot 90 odstotkov.

Tu in tam se čuje kaka kritika, češ da misijonarji še daleč niso kaj posebnega v pogledu žrtvovanja za Kristusovo kraljestvo. Po skoraj 50-letnem dopisovanju z njimi in po tem, kar sem doživljal, ko sem skoraj vse obiskal, morem reči, da morda v vsem res nimajo vedno vsi najbolj trdega življenja, a v celoti vzeto je njih življenje velika žrtev in odpoved; so resnično naši junaki, ki jih je treba spoštovati, jih v žrtvah posnemati in z njimi sodelovati.

Naj se v njih imenu vsem misijonskim sodelavcem najlepše zahvalim za vse molitve in vso pomoč z iskrenim Bog plačaj!

Od tedaj, ko sem jih obiskoval, je umrlo že več misijonarjev in misijonark in sem vesel, da sem le-te vsaj pred smrtjo še doživel. Tako je umrl pred nekako dvema letoma tudi p. Albin Kladnik, ki sem ga v Johannesburgu pri slovenski družini Koširjevih takole fotografiral. Naj vsi pokojni misijonarji, ki sem jih še na zemlji srečal, v miru počivajo, uživajoč plačilo Vélikega misijonarja Kristusal

NAŠI MISIJONARJI PIŠEJO

A Z I J A
HONGKONG

Od tu nam piše misijonar STANKO PAVLIN dve pismi, iz katerih povzemo:

„Na Veliko Soboto bo pač velik praznik za nas vse, ki delamo kot kaplani pri fari sv. Frančiška. Krstili bomo nad 60 katehumenov. V postnem času so prejeli pripravljale obrede, ki se podeljujejo pred krstom, tako so dobro pripravljani. Zame bo še posebej nemajhna sreča, kajti krščena bo tudi celotna družina človeka, ki je bil leta nazaj moj gojenec.

Zdaj se da potovati na kitajsko celino kot turist. Tako so šli na primer tudi vsi moji kitajski sobratje

iz Macao za dva dni s tremi avtobusi tjakaj.

V našem zavodu, h kateremu pripadam, bomo imeli „provincialno vizitacijo“, ki jo bo opravil naš inšpektor; upam da ne bo prinesla prevelikih sprememb. Vsi naši provinciali dežel na Daljnem Vzhodu pa bodo imeli družbeno zborovanje, ki ga bo vodil eden od asistentov vrhovnega predstojnika v Rimu. Zbrali se bodo z Japonske, Indije, Filipinov, Koreje, Avstralije in Hongkonga. Zborovanje bo od 27. maja naprej.“

Kar nam poroča Stanko Pavlin o sobratih, ki so šli na kitajsko celino obiskat svojo domovino, je doživela tudi misijonarka s. ANICA MIKLAVČIČ, kakor sklepamo z njene karte

Danes še angleška kolonija Hongkong, ki pred koncem stoletja preide nazaj pod celinsko, zdaj komunistično Kitajsko. Pogled z morja, z džunk, na katerih bivajo tisoči beguncev.

Misijonarka s. Anica Miklavčič pri prvem svetem obhajilu japonskih deklic, ki jih je na to pripravila ona v Hongkongu.

s pozdravi, ki nam jo je od tam poslala v Buenos Aires dne 9. junija s temile besedami:

„Sem na Kitajskem že nekaj dni. Srčen pozdrav iz Pekinga, iz moje drage Kitajske!“

Ta pozdrav nam priljubljene misijonarke velja vsem bralcem „Katoliških misijonov“. Vsi se z misijonarko veselimo, da se ji je izpolnila njena tolikokrat v pismih izražena želja. Zdaj naj dočaka še, da jo bodo predstojniki za stalno poslali nazaj na Kitajsko, da bo tam do smrti živela in delala za Kristusovo kraljestvo drage ji druge domovine Kitajske!

INDIJA

V začetku maja nam je iz Dimapurja v Nagalandu na severu indijskega polotoka pisal salezijanec PA-

VEL BERNIK, ki se zahvaljuje za poslano mu darove vsem dobrotnikom. Potem pa pravi:

„To leto bo misijonski simpozij v Celovcu oziroma v Tinjah. Pred nedavnim sem z zanimanjem bral Tvoje pripombe glede bodočnosti „Katoliških misijonov“, ki so meni toliko pomenili vsa ta dolga leta mojega bivanja v Indiji. Bog daj, da bi se na simpoziju vse tako uredilo glede slovenskega misijonskega lista, kot je treba in bo v korist misijonom!“

Za „Katoliške misijone“ bom zbral nekaj gradiva in fotografij, ki se nanašajo na papežev obisk v Indiji tudi v našem kraju. Leta 1989 bomo v tem severovzhodnem kotu Indije praznovali 100-letnico katoliškega apostolata in ustanovitve krajevne Cerkve, to je v Assamu in po hribih

na obeh straneh veletoka Brahmapu-
tre.“

Iz Keorapukurja v indijski Bengali-
ji nam pogosto piše in dragocene
sestavke pošlje za „Katoliške misi-
jone“ jezuitski misijonar o. JOŽE
CUKALE, ki v pismu našemu ured-
niku med drugim tudi tole sporoča:

„Za mesec dni sem bil sposojen
v Gadhabpur, da nadomeščam misi-
jonarja, ki je šel v svojo domovino
in bo obiskal tudi Palestino, da tam
podoživi, kar je učil in še poučuje
o Sveti Deželi. Ta misijonar ima
nanreč na skrbi vse katehiste naše
škofije. Zdaj sem pa spet na svoji
fari tukaj, in sicer te dni kar sam,
kakaj moj kaplan je odšel na tečaj
za poklice.“

V naslednjem berimo, kako sprem-
lja in doživlja misijonar slovenski
tisk, ki ga prejema iz izseljenstva
in zamejstva, ker je pač tudi on sam
kulturni delavec, pesnik in literat:

„Argentina in Zamejci so me ob-
suli z beriii in to me drži v napetosti.
Bog povrni za OBRISE DRUŽBENE
PREOSNOVE. Noben pisatelj ne bi
smel mimo Kremžarjevega bogastva,
če hoče obogatiti svoje talente in
poglobiti pomen JAZ + ČLOVEK +
DRUŽBA. Papeževa DVA SVETOVA
me premikata v svet, ki je bil tudi
moj, in pa v bodočnost, ki jo bom
pač prepustil mlajšim. Sočnost in me-
lodija jezika je omamna, da ob bran-
ju žejam po njegovem izrazu. V
dušku sem prebral Rebulove OBLA-
KE MICHIGANA in tudi zanimivo
Ceglarjevo knjigo, ki opisuje Sleme-
niškega župnika, v katerem se skriva
saga, kot se skriva avtor Strmega
leta v KM... Tudi Spomini iz tabo-
rišča prezgodaj umrlega Franceta Je-
ze so na moji mizi, pa so precej
popoprani in zato gre branje malo
počasneje. Jože Kopeinig mi je poslal
vse številke letnika 1985 CELOVŠKE-

GA ZVONA in si lahko misliš, da
sijajno nadomestuje vse drugo zvo-
nenje, ki ni le „enoplatno“, pa zato
toliko bolj pestro. Lačnemu sloven-
skemu misijonarju potešuje lakoto
MEDDOBJE. Vrednost revije sodim
po tem, ko jo odložiš za čas, a jo
po nekaj mesecih spet rad držiš v
rokah in prebavljaš vsebino.“

A F R I K A

ZAMBIJA

Iz Mumbwe, kjer sedaj delujejo kar
trije slovenski misijonarji skupaj,
nam je pisal 6. junija iskreno pismo
p. RADKO RUDEŽ S.J., priložil pa
je tudi kopijo pisma, ki ga je bil
poslat v Slovenijo. Iz obeh pisem po-
vzemamo sledeče za vse naše bralce:

„Najprej prav lepa hvala za po-
slano mi knjigo dr. Ignacija Lenčka
„Rast v resnici in ljubezni“. Uvod
sem takoj prebral in je za mene zelo
informativen, lepo število oseb sem
tudi osebno poznal. Ko tiskate take
knjige, se Slovenci v Argentini res
izkažete. Se bomo tudi Slovenci v
Zambiji?

Hvala Vam za redno pošiljanje de-
narne pomoči! Ker nimam talente za
denarne zadeve, sem vse izročil Stan-
kottu Rozmanu. Radi nekkih problemov
sem pa doživel prav pred Veliko noč-
jo živčni zlom, ki sem ga pa nekako
prebolel. Upal sem, da me bodo po-
tem premestili, pa so me poslali na
isto mesto nazaj semkaj v Mumbwo
in za isto področje. Smo trije Sloven-
ci. Mujdrica in Mlakar kar lepo de-
lata. Mujdrica poučuje šest razredov
srednje šole, Mlakar pa vodi župnijo
tega mesteca in ekonomijo. Oba oskr-
bujeta tudi vsak po šest podružnic.
Tudi jaz delujem na podružnicah, ka-
terih najbližja je 80 km oddaljena
od središča župnije, najbolj oddalje-
na pa kar 162 km. Ker na le-tej ni
prave postrežbe, grem tja samo ob

Vrtnarja p. Stanka Rozmana pri delu na vrtu, ki ga je ostvaril naš rojak in ki očitno bogato rodi.

vikendicah, kot so priporočili predstojniki.

V soboto 31. maja je končno prišel dan za blagoslovitev obnovljene hiškapele v Mukulaikvi. Poleg drugih se je slovesnosti udeležil tudi p. Mlakar z župnijskim svetom iz Mumbwe, iz Nangome pa p. Mujdrica s tremi verniki. Moj katehist bi moral povabiti ljudi iz treh podružnic, pa tega ni storil, na žalost. Kar je prišlo ljudi na slovesnost, smo jih po blagoslovitveni slovesnosti lepo pogostili.

Prej smo delali Slovenci v Matero in v Chelstonu, župniji Lusake, zdaj je v tem mestu od nas le še Lovro Tomažin, ki biva v našem novicijatu. Nima svoje župnije, ampak vodi pastoralni center in duhovne vaje. Novincev je sedaj v tem našem mednarodnem novicijatu 29, tako da za njih večje število sploh ni sob. (Ko je bil obiskovalec v Zambiji, je bilo

v jezuitskem novicijatu, kjer je večinoma bival, le osem novincev... op. ur.)⁴⁴

Iz škofijskega bogoslovja v Mpimi pri Kabwe nam je pisal tamkajšnji ekonom, brat JOŽE ROVTAR S. J. dne 1. junija:

„Po dolgem času sem danes le spet enkrat vzel pero v roke, da napišem nekaj pisem, ki že dolgo čakajo na odgovor.

Prejšnjo nedeljo sem obiskal p. Jožeta Grošlja na njegovi novi postojanki v Katondwe. Zdaj se je že malo privadil, čeprav mu v začetku ni bilo lahko. Napravil si je razsvetljavo na sončno energijo, saj v kraju ne manjka sonca. Tako prihrani na nafti, ki je pri nas še vedno draga, čeprav se je na svetovnem trgu cena znižala.

Ko sem se vračal iz Katondwe, sem se ustavil pri p. Stanku Rozmanu pri Sv. Ignaciju v Lusaki, kjer je

kaplan in hišni ekonom (minister). Ta mi je tudi izročil dar, ki ste ga poslali zame. Naj Vam Bog stotero povrne, povrne naj Vam pa tudi za potrpežljivost, s katero morate večkrat čakati na odgovore nas nekaterih, da potrdimo prejem.

Pri nas v Mpimi imamo zdaj 50 bogoslovcev, v Lusaki pa jih je v višjih letnikih nekaj čez 30.

Zdaj se tudi meni obeta premestitev. Tukaj v Mpimi sem že 12 let, pa pravijo, da sem že predolgo. Vendar ni še nič točnega, kdaj grem od tod, in tudi ne, kam; verjetno v Lusako. Najbrž se bo še malo zavleklo, ker še vedno nimam naslednika.“

BURUNDI

S postojanke usmiljenk Kiyange v župniji Rukago nam piše 10. maja tamkajšnja prednica s. BOGDANA KAVČIČ:

„Vaše pismo me je pričakalo tu doma, ko sem se vrnila s tečaja v Rwandi. Hvaležna sem Vam, da nas tako od blizu spremljate!

Še Vam pišem iz Kiyange, saj sva sosestra in jaz dobili podaljšanje dovoljenja za bivanje v deželi še za leto dni, prav tako salezijanec Horvat. G. Jože Mlinarič, drugi salezijanec, je mislil odpotovati na dopust 22. maja, pa mu je škof odsvetoval. Spet se je in se razliva na nas misijonarje nevihta. Takoj po Veliki noči je država prevzela vse šole, ki so jih vodile sestre domačinke ali pa bratje. Potem je bil za mesec dni mir, ta teden se je pa spet vlila ploha. Več misijonarjev mora odpotovati. Prosili so za povratno vizo, ker bi želeli na dopust, pa jim je niso dali. Res, prav igrajo se z nami. Vse to je verjetno odgovor na skupno pismo škofov, ki so ga izdali aprila meseca. V pismu so oblastem škofje indirektno nekaj očitali, pa je uradno

časopisje stvar izkrivilo in trdo odgovorilo, veliko trše kot so pa škofje zapisali.

Ko sem šla v sosednjo Rwando na tečaj, se nisem srečala niti s s. Anko niti s s. Gerkman, na žalost. Saj se verjetno res ne bomo kmalu videle. Je nevarno iti čez mejo, ker nam lahko rečejo, naj kar tam ostanemo. Zato je bolje mirno ostati tam, kjer si, in delati, kot da bi vedno ostali v deželi.

Naše sestre začno z novo postojanko v Zaire oktobra meseca, blizu kraja Gome, 150 km v notranjosti dežele, kar ni tako daleč od Rwande, ki je Zairu sosednja. Tamkajšnje postojanke bodo spadale pod družbeno področje centralne Afrike, se pravi, v deželah Burundi, Rwanda in Zaire, dasi ne vemo, koliko časa bomo mogle še v Burundiju ostati. Julija meseca zapremo provincialno hišo v Bujumbura, glavnem mestu v Burundiju. Tako ostaneta v Burundiju le še dve naši postojanki, ena od njih naša tu v Kiyange. Spremljajte nas z molitvijo!“

SLONOKOŠČENA OBALA

Iz kraja Lakota se nam v pismu z dne 28. aprila zahvaljuje duhovnik PAVEL BAJEC za pomoč, ki smo mu jo poslali, in poroča:

„Pri nas sicer kar po navadi. Včeraj smo imeli v našem kraju birmo na župniji. Škof pride na župnijo bolj redkokdaj, zato je pa toliko lepše sprejet, kadar pride. Danes smo šli pa vsi skupaj v neko vas, kakih 60 km stran, kjer je škof podelil isti zakrament tamkajšnjim kristjanom. Oba praznika sta bila lepa. Pred nami je krst mladih in otrok v mesecu maju. Toda jaz odidem na dopust v domovino prav te dni, tako da me tedaj in tudi pri mašniškem posvečenju ne bo zraven. A tudi od-

dih je misijonarju od časa do časa potreben, da gre potem delo lažje naprej.“

Iz Fresca nam je 25. maja pisala s. BERNARDA JURKOVIČ, ki se zahvaljuje za poslani dar in poroča:

„Kar ste nam poslali, bo kar hitro uporabljeno. Z državno pomočjo gradimo novo porodnišnico na postojanki v Gbagbamu, kajti sedanja ima vedno večje razpoke v zidu po celi hiši in se utegne vsak čas zrušiti. Nova porodnišnica je že dve leti v gradnji, pa kaže, da bo treba čakati še prav toliko časa, da se dokonča. Stranišča pa sploh niso v načrtu. Lahko si mislite porodnišnico brez stranišč...! Z denarjem, ki ste nam ga poslali, bomo zgradile lahko vsaj najpotrebnejša stranišča.

Pred kratkim smo prejeli iz Avstrije za nas tu vse potrebno za napravo, ki naj pridobiva sončno energijo za razsvetljavo našega doma, disperzerja in porodnišnice v Gbagbanu, in tudi tekočo vodo bomo na ta način imeli. Laični misijonar Licu, ki je že dve leti tukaj s svojo ženo nam v pomoč, nam bo vse to napeljal in uredil, kajti on je bil v Franciji električni inženir. Tu nam oba veliko pomagata, ker skrbita, da je vse v redu v Domu za 260 študentov na misijonu v Fresco. Na žalost oba laika odpotujeta čez tri tedne na počitnice v Francijo in bo morala inštalacija za sončno energijo počakati do nju-nega povratka.

Naša sestra Anica Starman, zdravnica v bolnišnici, je tudi odšla na dopust. In ko sem jo spremljala tja na letališče v Abidjan, sem šla tudi ogledat gradnjo novega Marijinega svetišča v Youpogou v okolici Abidjana. Arhitekt je isti kot je bil pri gradnji katedrale. Tudi to svetišče bo arhitektonsko nekaj posebnega, ko bo že to leto gradnja zaključena,

V Frescu, kjer imamo kar štiri slovenske misijonarke, imajo tudi tole cerkev z zanimivo arhitekturo: v ospredju nad vhodom nekaka piramida, v ozadju pa novozgrajeni zvonik.

Vam bom poslala slike tega svetišča v Marijino čast. Stroškov z gradnjo bo 800 milijonov tukajšnjih frankov; 400 milijonov je prispeval tukajšnji državni predsednik, ostalo pa so darovi vernikov.

Hvala Bogu, zdravje se nas še drži, in to je važno, zavedamo se pa, da nam je dano z molitvijo bratov in sester po svetu, kar nam pomaga, da vzdržimo in nadaljujemo s poslanstvom.“

JUŽNA AFRIKA

Dve sestri oblatinji sv. Frančiška Saleškega od štirih naših tamkoj sta nam pisali zadnje čase.

Iz Heirachabisa se nam je oglasila s. VINCENCIJA NOVAK dne 26. aprila tole:

„Kar razočarana sem, kar mi pišete o usodi moje pošiljke za Vašo tombolo: veliko, lepo poslikano nojevo jajce. Dala sem ga barvati enemu naših družbenih bratov-črncu v Keimoesu, da bi bilo čim lepše, ker ta brat je pravi umetnik. A se je jajce na poti povsem zdrobilo, kakor mi poročate. Ta jajca so velika, vsako drži za 25 do 30 navadnih kurjih jajc.

Med tem sem bila nekaj bolna; zdravnik je med drugim ugoavil, da imam oslABLJENO srce in da zato ne smem več toliko delati. Sem zelo shujšala, saj cel mesec nisem mogla jesti. Naša bolničarka zdaj zelo lepo skrbi zame in sem že boljša. Misijon, kamor sem se v boleznih zatekla, je eden naših prvih misijonov v deželi s krasno cerkvijo, šolo za 400 otrok, katere med drugimi poučuje tudi učiteljica, ki sem jo vzgojila v Keimoesu pred leti. Je redovnica in je zelo vesela, da mi zdaj more s čim postreči.

Na tem misijonu sem čula sledeče iz njegove zgodovine: Leta 1904 so

vdrli na ta misijon razbojniki ter uničili vse, kar jim je prišlo pod roke, največjo škodo so delali po cerkvah področja. Ko je misijonar tega misijona čul, da nameravajo priti in uničevati tudi na njegovem misijonu, je pozval ljudstvo, da se je zbralo v cerkvi, kamor so se zatekli z molitvijo, proseč sv. Jožefa, kateremu je cerkev posvečena, naj cerkev in misijon obvaruje vsega hudega. Drhal je pridrvela s konji in vozovi in napadla najprej cerkev, a ko so prišli do sredine svetišča, je stopil sv. Jožef z Detetom Jezusom z oltarja ter stopal z resnim obličjem proti razbojnikom. Med njimi je tedaj nastala panika in so padali drug na drugega, ko so se hoteli brž umakniti iz cerkve pred prikaznijo. Pridružilo se jim je vse, kar so privlekli s seboj, in čez pol ure ni bilo o razbojnikih ne duha ne sluha.

Tu smo zdaj veseli, da smo daleč proč od velikih mest te dežele, kjer se celo domačini med seboj koljejo, pleme proti plemenu. Po mestih je res hudo in tudi policija je domala brez moči...“

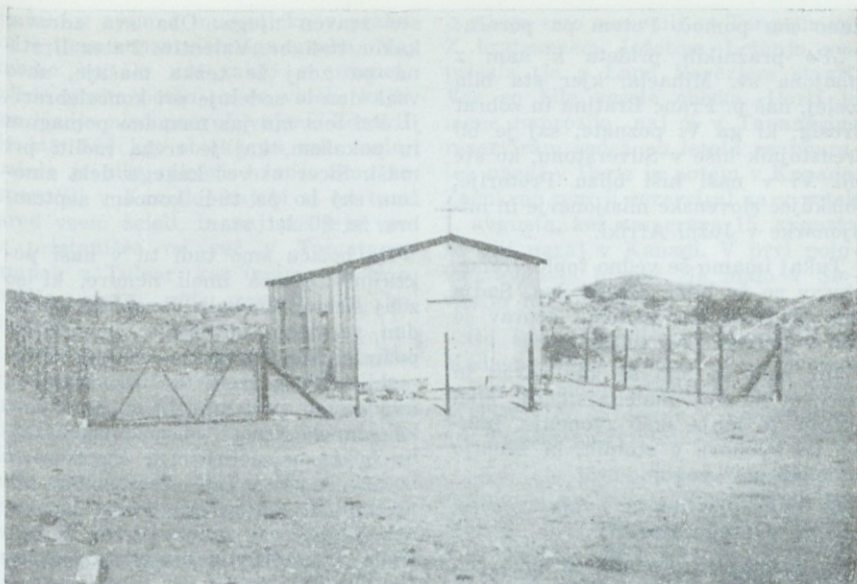
Druga sestra, ki nam je od tam pisala, je pa s. BENIGNA ŠTEH, ki nam piše dne 4. maja tole:

„Iz vsega srca se zahvaljujem za čeke, ki sem jih mogla s pomočjo znane Vam sestre Agnes v banki brez težav vnovčiti. Tudi ta sestra Vam je zelo hvaležna, saj je ekonominja misijona.

Sestra, kateri v njeni onemoglosti strežem, je vedno slabša, a tudi jaz nisem več pri vseh močeh, kot sem bila včasih, zato mi pri strežbi pomaga še ena sestra. Bila sem pa tudi bolna dva tedna in zdaj moram več počivati, da se okrepim.“

Z misijona Glen-Cowie nam je koncem marca pisal br. VALENTIN POZNIČ, ki se tudi zahvaljuje za po-

Tile dve sliki je posnel obiskovalec slovenskih misijonarjev v Južni Afriki. Prva kaže preprosto leseno kapelo v misijonu blizu Cap-Towna, druga pa pevski zbor črnih deklet na misijonu blizu Keimoesa, kjer je tedaj delovala s. Vincencija Novak, oblatinja.

slano mu pomoč. Potem pa poroča:

„Po praznikih prideta k nam z misijona sv. Mihaela, kjer sta bila doslej, naš p. Franc Bratina in sobrat Brosig, ki ga Vi poznate, saj je bil predstojnik hiše v Silverstonu, ko ste bili Vi v naši hiši blizu Pretorije, obiskujoč slovenske misijonarje in misijonarke v Južni Afriki.

Tukaj imamo še vedno toplo vreme, čeprav se že bliža zimski čas. Sadja smo pridelali kar zadosti, čeprav je bila v poletju bolj suša.

Jaz sem za silo še kar zdrav in zmorem še kaj malega delati. Med drugim je moja skrb zvonjenje. Imamo tri zvonove v stolpih, ki zvonijo na električni pogon.

Še enkrat najlepša hvala za vse, kar mi dobrega storite!“

Iz pisma br. Pozniča izvemo, da sta bila z misijona sv. Mihaela kakih 100 km stran od Glen-Cowieja, kjer je obiskovalec našel tedaj še delavnega p. Franca Bratina, zdaj predstavljena oba, on in njegov sodelavec p. Brosig na misijon v Glen-Cowie. Zakaj nam zadnje čase p. FRANC BRATINA nič ne piše, izvemo iz pisma njegovega sobrata p. Brosiga, ki se obiskovalcu, uredniku „Katoliških misijonov“, zahvaljuje za skromen dar 100 dolarjev, ki mu jih je poslal v zahvalo za njegovo gostoljubnost cel teden in več časa njegovega bivanja v njihovi hiši pri Pretoriji. Med drugim v nemščini ta pater, ki je bil že nekajkrat v Sloveniji, ko je bil predstojnik njihove družbe z draveljskim Knobleharjevim zavodom, tole pove:

„1. aprila sva se s p. Bratino umaknila z misijona Sv. Mihaela po volji predstojnika-škofa in prišla semkaj v Glen-Cowie. Tam naju je nadomestil drug sobrat. P. Bratina živi zdaj v enonadstropni duhovniški hiši našega tukajšnjega misijona, jaz pa či-

sto zraven njega. Oba sva zdrava, kakor tudi br. Valentin. Pater Bratina pa zdaj že težko mašuje, zato vsak dan le sodeluje pri koncelebraciji. Pri tem mu jaz navadno pomagam in pokažem, kaj je treba moliti pri maši. Sicer ni več kakega dela zmožen, saj bo pa tudi koncem septembra že 80 let star.

Po božiču smo tudi tu v naši pokrajini Lebowa imeli nemire, ki so zdaj sicer prenehali. Časopisje skoraj dan za dnevom obvešča o pobojih in požigih. Mladi pogosto zažigajo avtomobile. Tudi mene so 26. januarja mladinci v avtu napadli s kamenjem, ko sem se vračal od nedeljske službe božje na podružnici. Pa sem se iz nevarnosti izlizal. Pač pa sta bili prednja in zadnja šipa razbiti, a mene kamenje ni zadelo. Avto je bilo treba popraviti, kar me je stalo okrog 400 dolarjev...“

M A D A G A S K A R

Iz dveh pisem, ki sta ju našemu sodelavcu Francu Sodju pisala v Tinje na Koroškem, kjer on sedaj živi in dela, namreč Peter Opeka in Rok Gajšek, povzememo sledeče novice o njiju življenju:

PETER OPEKA v sredini marca tole piše iz Vangaindrana:

„Neverjetno, kako je tukaj vse drago. Odkar smo začeli cerkev graditi, je na primer vreča cementa poskočila za 300%. Upam, da bomo prejeli še kaj pomoči, ki jo potrebujemo, da nadaljujemo z gradnjo. Vsekakor želimo pred vsem cerkev spraviti pod streho, potem bo drugo delo lažje šlo izpod rok, ker ne bo več odvisno od vremena. Ko bo cerkev pokrita, bomo že začeli v njej opravljati službo božjo in staro cerkev začeli podirati.

Veseli smo kontejnerja, ki so nam ga poslali iz Kanade. Med drugim

je bilo v njem 4 tone mleka v prahu in 4 tone konzerviranega graha. No, mleko bo šlo vse takoj v promet, glede graha bomo pa še videli, kajti ga ljudje niso preveč vajeni. Zdravil je bilo 500 kg, obleke pa zelo malo, ostalo je bila splošna hrana. Smo že sporočili v Kanado, kaj bi si od tam pred vsem želeli, in naj pošljejo vse v pristanišče ne več v Tamatave, ampak v Tulear, ker imamo do tam boljše zveze, radi prevoza, da bo cenejši.

Praviš, da bi laične misijonarke v Tangainonyju rade imele na razpolago avtomobil. Mislim, da so ga potrebne, in sicer kak dober Land Rover, kajti področje tam okrog je zelo težko. Ravno danes sta šla Jože Letonja in Rok Gajšek v Tangainoy z Land Roverjem, da sta tja peljala prvi del vsebine kontejnerja, ki jim tam pripada.

Letos bo šlo v Slovenijo na dopust precej naših: Rok Gajšek, France Buh in s. Marija Pavlišič. Upam, da se bo kdo udeležil misijonskega simpozija.“

ROK GAJŠEK pa tole piše g. Sodju v Tinje iz Tananarive, 20. marca:

„Trenutno sem sam v hiši. Danes zjutraj so šli naši fantje na domove za velikonočne počitnice. Načrti, ki smo jih imeli, so namreč kar naenkrat padli v vodo. V bogoslovnem semenišču so bili zadnje čase precejšnji nemiri (nezadovoljstvo z vodstvom, s hrano in druge stvari). Zato so škofje odločili, da se počitnice podaljšajo do 28. aprila. Ker bi bilo težko držati „na vajetih“ tako dolgo tudi naše bogoslovce, je predstojništvo Družbe odločilo, da gredo domov in vsak na svojo župnijo pomagat. Tudi jaz bi najbrže odšel z njimi, a sem radi bolnega sobrata v bolnišnici ostal tukaj.

Kontejner iz Kanade smo srečno spravili v Vangaindrano. Precej robe

iz njega smo namenili za Tangainony. Z bratrancem Jožetom Letonjo sva peljala tja z Land Roverjem stvari. Vse so bile vesele obiska. Dorti je mene naprosila, naj ji v Tananarive rezerviram sedež na letalu za povratek nazaj v Pariz in potem v Kanado. Zaenkrat sem ji rezerviral za v petek 1. avgusta, ker namerava 15. avgusta že biti nazaj v Kanadi. V prvi polovici avgusta bi pač šla malo v Slovenijo in v Tinje.“

Od sester usmiljenk, ki delajo na Madagaskarju, se nam je s pismom z dne 27. maja oglasila s. AMANDA POTOČNIK, ki deluje v Vangaindrano. Takole piše:

„Ko tale pismo pišem, sem v Farafangani na sesterskih duhovnih vajah, ki jih vodi naš Peter Opeka. V duhovnih vajah nas je to pot le 18 sester. V tem času imam dragoceni čas in tako lahko mislim in premišljujem pred Bogom tudi o Vas vseh, o domačih, o prijateljih, dobrotnikih in ubogih...“

Prav te dni sta se naša dva misijonarja vrnila od študija malgaščine. Odslej bo gospod Lojze Letonja v pomoč Klemenu Štolcarju v Ranomeni, gospod Tone Kerin gre pa za leto dni v novicijate v Fort Dauphinu.

Nova cerkev v Manambondro, kjer ste bili Vi tam, ko je škof blagoslavljal temeljni kamen zanjo, je prav lepa, zdaj pa misijonar Puhan postavlja še dvorano za mladino.

Vi ste doživeli pri nas tudi tri postulatinje za Družbo, se spomnite? Te so zdaj že vse postale sestre. Naša sestra Marija Pavlišič gre pa domov na počitnice, ob vrnitvi bo pa morda premeščena na drugo postojanko.“

Spomnimo se z darovi
naših misijonarjev!

PO MISIJSKEM SVETU

Piše Franc Sodja CM.

V EVROPI IN SEVERNI AMERIKI se sliši tožba, da je vedno večje pomanjkanje duhovnikov. In vendar je kljub upadu poklicev še vedno največ duhovnikov glede na število vernikov. Na enega duhovnika pride v Severni Ameriki 909 vernikov, v Oceaniji 1114 katoličanov, v Evropi 1164, v Aziji 2459, v Afriki 3796 in v Južni Ameriki 6.805 vernikov. Torej je Južna Amerika na zadnjem mestu. A obratno je treba reči, da je po procentu katoličanov na prvem in v porastu duhovniških poklicev v zadnjem deset-

letju tudi na prvem mestu. Slika pa se bo hitro spreminjala, če bo porast duhovniških poklicev šel v tej smeri naprej, kot je šel zadnjih deset let.

BEG IZ VIETNAMA se še vedno nadaljuje. V svetovnem časopisju se je udomačila beseda „boatpeople“, ljudje na čolnih. In kljub posredovanju mednarodnih dobrodelnih organizacij trdijo, da jih še vedno kaka polovica pade v roke morskih roparjev. Ti jih najmanj oropajo vsega, kar so vzeli s seboj. Velikokrat pa se njihovo življenje konča v valovih. Za svetovno javnost so ta poročila postala že tako vsakdanja, da nikogar več v odgovorni javnosti ne zanimajo.

Japonski mladec pri službi božji.

JAPONSKI KATOLIČANI ne dosega-jo pol procenta prebivalstva. Vendarle ugotavljajo, da je letni porast okrog 6.000 vernikov. Navadno smo pisali povprečno, da je katoličanov ena tretjina odstotka ali 300.000. Po zadnji točni statistiki jih je 426.000. Se pa Japonci za krščanstvo vedno bolj zanimajo.

V INDONEZIJJI število vernikov hitro napreduje. Samo v Jakarti, kjer je 200.000 katoličanov, je letni prirastek 10.000. Mnoge velike cerkve so petkrat ali celo sedemkrat nabito polne. In ker Indonezijci radi pojejo, so celo taki primeri, da je v isti župniji tudi po dvajset različnih pevskih zborov, ki jih vodi en in isti organist. Potem pa jih pravilno razporedi, da vsak zbor pride vsaj mesečno na vrsto. Za stare katoliške dežele eden nenavadnih pojavov mlade Cerkve.

Zamorka z deletom pred velikim lesorezom Marije z Detetom v cerkvi, ki jo je bil povečal in okrasil slovenski misijonar o. Miha Drevišek v Ndoli na severu Zambije.

NAPOVEDI ZA KITAJSKO so prav tako nevarne kot za kakršno drugo deželo. Pred dvajsetimi leti je bila napisana knjiga, kjer je bila „dokumentirana“ tale napoved: Kitajska bo v letu 1985 vodilna azijska država in na tem, da postane voditeljica vseh narodov. Edina rešitev bi bila, da se Amerika, Evropa in Sovjetska zveza kot enoten blok zedinijo proti rdeči Kitajski. Leto 1985 je minilo in nič tega nismo doživeli. Nasprotno: Kitajska skuša prerasti, kar je zla prinesla tako imenovana „kulturna re-

volucija“, se vedno bolj ogleduje na zapad, da bi dvignila svoje gospodarstvo. In ko se pripravlja, da bo čez deset let (točno 1997) dobila v posest Hongkong, bolj načrtuje, da bo prav ta kolonija postala zgled za kitajsko gospodarstvo. Da se tudi odnosi do vere in raznih cerkva in tudi katoliške Cerkve spreminjajo, dokazujejo poročila zadnjih dveh let. Kakor pa je bilo neutemeljeno pesimistično napovedovanje pred dvajsetimi leti, tako je tudi danes lahko preveč optimistično ali zanesenjaško napovedo-

vanje o skorajšnjem prelomu s preteklostjo in o trdnem upanju, da se bo kitajski misijon kmalu obnovil. Premiki so, upanja so, a točnih napovedi ne more nihče povedati.

DVE CERKVI V AFRIKI. Misijonar p. Schorter ugotavlja, da sta v Afriki dve katoliški Cerkvi. To ne pomeni, da bi bila ena prava, druga napačna. Pač pa so v manjšini tisti katoličani, ki imajo cerkev in evharistično slavlje vsaj ob nedeljah tako blizu, da se ga lahko udeležo. Večina pa ima evharistično bogoslužje le enkrat na mesec ali celo manj. K tej drugi polovici ali tej drugi Cerkvi p. Schorter iz Družbe belih očetov, prišteva tudi tiste, ki žive skupno življenje brez zakramenta svetega zakona in zato ne morejo prejemati svetega obhajila. S tem ugotavlja dva velika pastoralna problema v Afriki. Prvi postaja vedno bolj pereč, ker je vedno manj misijonarjev. Drugi pa izvira iz afriške mentalitete, da zakon zori počasi in po njihovem mnenju ni na prvem mestu poroka. Iz obeh razlogov pa misijonar ugotavlja, da je v črni Afriki vedno večja lakota po Evharistiji. Te ugotovitve je podal ob priliki evharističnega kongresa v Keniji.

SEKTE V AFRIKI vedno hitreje rastejo in imajo tudi vedno več pristašev. Pred desetimi leti so jih našteali kakih 6.000. Zdaj trdijo, da je število poskočilo na 7.000 različnih neodvisnih krščanskih afriških cerkva. Vse skupaj pa štejejo okoli 30 milijonov članov. Vsekakor je to za Afriko in zlasti za katoliško Cerkev tragičen pojav. In utegne biti v bližnji prihodnosti velika ovira za misijonsko delo, zlasti za utrditev in inkulturacijo Cerkve.

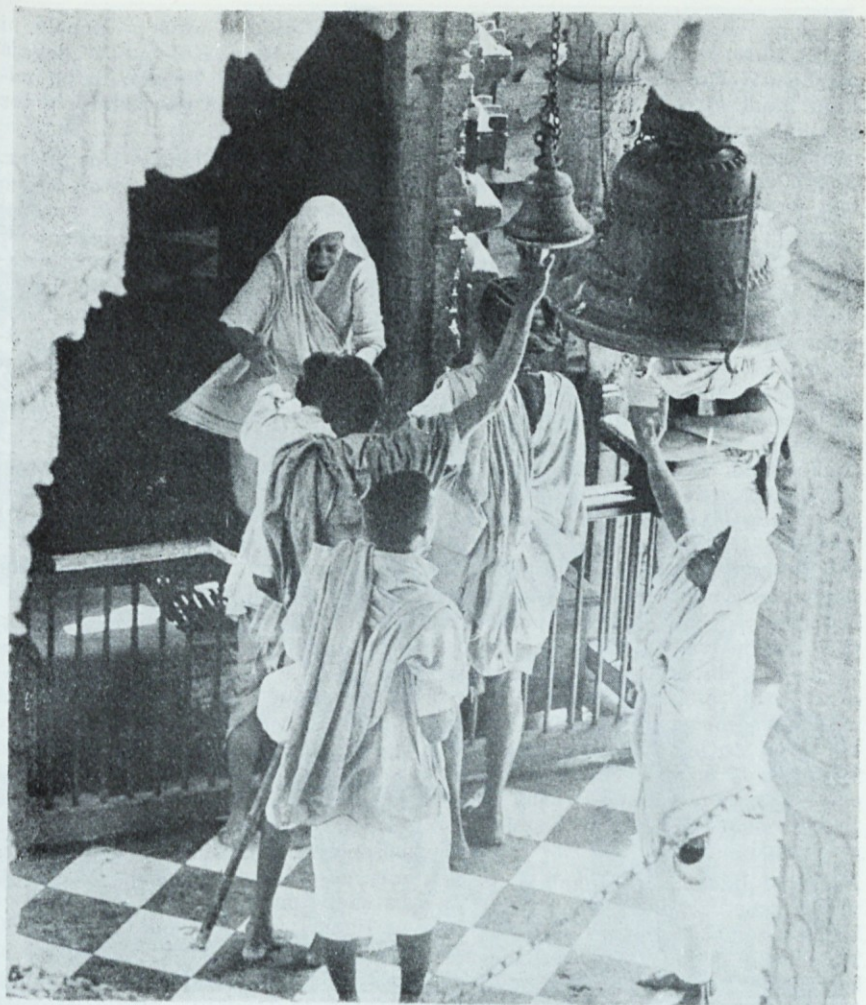
MAKAO je v Aziji zadnja portugalska kolonija. Med Portugalsko in Kitajsko ni nobene pogodbe, kot je to med Londonom in Pekingom za Hong-

kong. Je pa v Makau 98 odstotkov Kitajcev. Veliko je beguncev s celine. Katoličanov je med 450.000 prebivalci okrog 30.000. Cerkev se zaveda, da bo prej ali slej tudi ta kolonija pripadala celinski Kitajski. Ker ni nobene pogodbe ali določenega leta, kdaj naj bi kolonijalna oblast prenehala, se to lahko zgodi celo prej kot v Hongkongu, lahko seveda kasneje. A po okoliščinah sodeč pred letom 2.000.

ŠKOF GONG PINMEI, nekdanj škof v Šanghaju, je že trideset let v zaporu. Ko je bil na obisku in razgovoru v Pekingu škof Wu iz Hongkonga, je bil lepo sprejet in pogovori so potekali dobro in garancija, da bo škofija kot zdaj tudi po letu 1997 ostala v katoliški Cerkvi, je razodevala izredno naklonjenost sedanjega kitajskega režima. A na prošnjo, da bi obiskal škofa Gong Pinmei, je bil odbit z razlago, da je omenjeni škof kontrarevolucionar. Kljub temu je honkonški škof ob vrnitvi dejal, da je začetek dober. Prebivalci Hongkonga pa kljub temu ne zaupajo in kar polovica se jih pripravlja na odselitev, predno bo nastopilo leto 1997.

V **TOGO**, kjer delujejo tudi naši slovenski misijonarji, je med dva milijona in osemsto tisoč ljudmi 600.000 katoličanov in 150.000 protestantov. Tako tvorijo kristjani nad četrtino prebivalstva. Od 10 do 12 odstotkov je muslimanov, ostali pripadajo animistom. V štirih škofijah deluje okrog 90 škofijskih in skoraj 100 redovnih duhovnikov. Togo je bila nekoč nemška kolonija. Evropski vpliv se kaže tudi v Cerkvi. Razumljivo, da se danes vsi trudijo, da bi te vplive prerasli in čim bolj afrikanizirali cerkveno življenje.

INDIJA šteje 740 milijonov prebivalcev. Tu je doma hinduizem, lahko rečemo indijska vera, saj ji pripada 82 odstotkov prebivalstva. Muslima-

Hindujski romarji pozvanjajo v templu kraja Benares.

nov je nekaj nad 11 odstotkov. Vseh kristjanov 2.6 odstotka in od tega katoličanov 1.6 odstotka, kar pomeni 11 milijonov in pol. Cerkev je dobro navzoča v mestih, manj na deželi. V mestih namreč stopajo v oči številne šole in velike cerkve. Večina prebi-

valstva pa vendarle živi na deželi, kjer je še velika zaostalost in revščina. Kar 76 odstotkov prebivalstva je izven mest. In ker je šolstvo razvito predvsem v mestih, je razumljivo, da je v Indiji še vedno nad 63 odstotkov prebivalcev nepismenih. Več kot 300

milijonov živi v revščini. V javnem življenju se še vedno uporablja angleščina. Nekak državni jezik pa postaja hindi. Seveda je ob tem še 15 glavnih jezikov, ki se med seboj zelo razlikujejo, kakih 24 manjših jezikovnih skupin in 720 dialektov. Dežela je polna kontrastov.

DRUŽBA BOŽJE BESEDE ali po prvi ustanovi štajlovci imenovani šteje 3324 duhovnikov, 965 bratov in čez tisoč bogoslovcev, ki se ali v noviciatu ali v bogoslovju pripravljajo na svoj poklic. Ker je družba izrazito misijonska, ima veliko postojank v misijonskih deželah ali deželah tretjega sveta. Vsega delujejo v 254 škofijah. Sami vodijo 29 škofij, v 13 škofijah pa pod vodstvom domačega škofa tvorijo večino dušnih pastirjev. V raznih oblikah pa delajo še v 217 škofijah, ki jih imajo v oskrbi ali svetni duhovniki ali drugi redovniki. Povedano še bolj točno: v pastirsko skrb jim je izročenih 917 župnij. Če pomislimo, da je družba razmeroma mlada, saj je njen ustanovitelj Arnold Janssen umrl leta 1909, in je bilo pred sto leti šele 19 duhovnikov, 7 bratov, 16 bogoslovcev in 17 novincev, potem je nedvomno Družba Božje Besede ena najuspešnejših misijonskih družb.

NEPAL, država pod Himalajo, je še vedno zaprt oznanjevanju. Nepal se ima za edino državo na svetu, ki je popolnoma hinduistična. In ker je kralj Birendra Bir Bikram Shah Dev utelešen je hinduističnega boga Višnu, je kraljeva rodevina varuhinja hinduizma. Ko je pred leti on sam poklical misijonarje, jim je naložil le socialno delo in prepovedal vsako pokristjanjevanje. Ker pa so se kristjani vendarle širili, so nastale napetosti in preganjanja. Prej je vlada le grozila s kaznimi, lani pa jih je začela tudi izvajati. Tako so pre zgodnji upi splavali po vodi. Vsaj

javno katoliške Cerkve v Nepalju ni in ne sme biti. Kaj pa se dogaja v podzemlju tudi Nepala, to bo misijonska zgodovina poročala šele čez desetletja.

VIETNAMSKI ŠKOF v Hue Msgr. Filip Nguyen Kim-Dien stoji trdno na svojem stališču, ki ga je povedal ob koncu dolgih zaslišanj tajni policiji. Hoteli so ga prisiliti, da bi ustanovil vietnamsko cerkev. Na koncu zapisnika je izjavil dobesedno: „Če zakeni tega sveta nasprotujejo božjim ali cerkvenim zakonom, je treba storiti isto, kar so nekoč storili apostoli in vsi mučenci vseh generacij. Treba je Boga bolj poslušati kot ljudi.“ S tem je potrdil, kar je izjavil prej, da bo poslušal instrukcije kongregacije za duhovnike, četudi nasprotujejo željam ali uredbam države. „Jaz moram poslušati cerkvene zakone. Ne morem ravnati drugače.“

DUHOVNICI so zelo nesorazmerno porazdeljeni, posebno če jih postavimo ne le v število katoličanov, ampak v število ljudi, med katerimi živijo. Na sto tisoč ljudi prideta v Aziji dva duhovnika, v Afriki štirje, v Latinski Ameriki 13, v Oceaniji 26, v Severni Ameriki 29, v Evropi 31. In če bi razdelili še Azijo na posamezne pokrajine, bi prišli na primer do tega sklepa, da v Pakistanu na enega duhovnika pride dva milijona ljudi. Da je v celi Aziji na 100.000 ljudi možno najti dva duhovnika, je zasluga predvsem Filipinov in Indije.

MISIJARJI IZ MISIJONSKIH DEŽEL — ta misel se začinja uveljavljati šele po letu 1960. Danes se misijonsko delo misijonskih dežel že tako širi, da mnogi že postavljajo termin, da bo čez deset let več misijonarjev iz misijonskih dežel kot pa iz Evrope in Amerike. To trditev postavljajo zlasti tisti, ki imajo Južno Ameriko še za misijonsko deželo. Da se res gibljemo v to smer, samo

Na rojstni dan preroka Mohameda, v Afriki.

nekaj podatkov. Čeprav je doma pomanjkanje duhovnikov, ima Mehika svoje misijonarje v Indoneziji in Nigeriji. Čilenci delujejo v Čadu, Braziljanci v Angoli in Mozambiku. In-

dijski misijonarji so na Koreji, Sudanu, Braziliji, na Filipinih, v Novi Gvineji in Kamerunu. Iz Cejlona so šli misijonarji v Pakistan. Japonci so tvegali poizkus v Nepalju. Tudi

Afrika že pošilja misijonarje. Iz Konga so šli v Brazilijo in Haiti. Iz Zaira so schet-misijonarji odšli na Japonsko in na Filipine. Seveda je pri vsem tem vprašanje, kaj je bil glavni razlog za te premike iz ene misijonske dežele v drugo. Tako je mogoče istočasno dobiti črnske, japonske in indijske duhovnike v kateremkoli ameriškem mestu. Zato so vsaj začetne statistike nejasne in ne popolnoma razložljive z etiketo: misijonarji. Gotovo pa je, da so ponekod z izrečno misijo. Tako so naprimer indijski jezuiti v Sudanu, kjer so drugi misijonarji zaradi klime skoraj nemogoči. Isto je, kadar ena afriških držav, ki ima več poklicev, pomaga drugi, ki jih nima. Če indijski jezuiti, ki jih je čez 3.000, gredo na pomoč drugam, kjer so jezuitske postojanke, je lahko odkriti pravo misijo. Gotovo pa je prvenstvena naloga domačih duhovnikov, da misijonirajo domačo deželo. Tam so zakoreninjeni, tam najbolj uspešno delajo za inkulturacijo Cerkve in krščanstva. In prav to želi Cerkev, da ne bi mlada Cerkev prenehala z misijonskim delom in bi se zaprla vase. Vsako mlado Cerkev mora prežarjati misijonski duh, a prvo področje je lastni narod, lastna država. Je pa vsaka mlada Cerkev bogastvo za Cerkev. Kajti prav iz misijonskih dežel, kjer so v večini domači škofje, prihajajo tudi v središče krščanstva nov duh, nova vprašanja in tudi nove rešitve. Tako je naprimer blagoslov bazičnih skupnosti očiten v tretjem svetu, dočim jih v Evropi in Severni Ameriki ni. Vse prenagljene sodbe pa so lahko samo razlog, da ugasnemo še tisti misijonski ogenj, ki je ostal v starih krščanskih deželah. Saj jim je potreben tudi zaradi njih samih.

NESORAZMERJE V KATOLIŠKIH DEŽELAH jasno nakazuje, kako se

res pomika Cerkev v tretji svet. V Evropi in Severni Ameriki živi 45 odstotkov katoličanov. A za oskrbo teh je na razpolago več kot 77 odstotkov vseh duhovnikov katoliške Cerkve. Naslednjih 45 odstotkov katoličanov živi v Južni Ameriki in na Filipinih. Zanje je na razpolago komaj 13 odstotkov vseh duhovnikov. Zato bi pričakovali, da bosta ostale misijonske dežele ali sploh misijonske kraje, ki niso zajeti ne v prvih ne v drugih 45 odstotkih, oskrbovali Evropa in Severna Amerika.

OTOK TIMOR — vzhodni del, ki so ga Indonezijci zasedli leta 1975, že deset let trpi. Ta del je najbolj misijoniran. Indonezijci pa prebivalce tega na novo zasedenega dela otoka na vse načine mučijo, ker hočejo, da se popolnoma priličijo Indonezijcem. Katoliška Cerkev je morda edina, ki še vztraja, da svetovno javnost opozarja na gaženje človekovih pravic. Desetletno trpljenje in desetletno prizadevanje za svobodo teh ljudi do danes ni še rodilo uspeha.

ZEDINJENA KOREJA — to misel vedno bolj poudarja koreanska katoliška Cerkev na jugu. V svojem pastirskem pismu so rekli škofje: „Mi smo proti 38. vzporedniku, ki loči Južno Korejo od Severne. Zavračamo vsako mejo, ki deli našo domovino.“ Seveda s tem hočejo povedati, da korejska Cerkev ne more sprejeti krivične razdelitve. Za zedinjenje pa se hoče posluževati le mirnih sredstev, brez prelivanja krvi in nasilja.

V BEGUNSKEM TABORIŠČU V TAJSKI je položaj vedno težji. Zdi se, da o tem taborišču svetovna javnost načrtno molči. Zato je klic misijonarjev toliko bolj pretresljiv. Na deset tisoče otrok strada. Grozi jim smrt zaradi lakote in zaradi bolezni, ker ni kruha in ni zdravil.

OKTOBRSKA LADJICA

O, veter japonske otožne jeseni,
obrnjen na sever v daljavi megleni –
Gospodov voznik, s krizantemo v klobuku,
za spremstvo v planinah zgubljenemu čuku –
v temi ti bo kazal oktobrski mlaj,

o, veter,
ko prideš h Gospodu domov,
povej Mu v uho, da ne gre prav z valov
japonska nam ladjica. . .

Imamo preveč nagrmadene teže?
Smo nekam ohlapni, da veslo ne reže?
Nas vleče nazaj brezskrbno?
Nas nekaj med jadrni razmeram se vdalo?

In pridi,
prinesi odgovor nazaj –
v temi ti bo kazal oktobrski mlaj,
kje naša je ladjica.

O. Vladimir Kos

ZLATÓ IZ RUDNIKOV SONCA

„Velika noč je kakor luna,
ki te srebrí.

A Sveti Duh je kakor sonce,
ki svet zlatí —
razumeš?“

Morjé pa ni me razumelo.

Vso noč v rokah držeč

srebrni rožni venec

je up in strah

trpelo.

„Poglej, morjé,“ sem klical z zoro,

„dva tisoč let bo kmalu,

kar se dan nedelje

odpira v cvet

vstajenja!“

Zlato iz sonca rudnikov

je roké morjá pokrilo

s prstanom lepote

živečega

svobodo.

o. Vladimir Kos

IZ MISIJONSKEGA ZALEDJA

VISOKI OBISK SLOVENSKIM MISIJONARJEM

Kolikor nam je znano, se v slovenski misijonski zgodovini še ni dogodilo, da bi slovenske misijonarje obiskal slovenski škof iz domovine. Kar obstoje „Katoliški misijoni“, nad 60 let, sta doslej obiskovala naše misijonarje dva slovenska duhovnika, župnik Vinko Zaletel in urednik našega lista, katerih prvi jih je obiskoval priložnostno na svojih potovanjih po svetu, zlasti ob svetovnih evharističnih kongresih, drugi je pa misijonarje obiskoval kar načrtno, najprej v Aziji, potem pa na Madagaskarju in po Afriki. Poleg teh dveh vemo, da sta slovenske zambijske misijonarje obiskala župnik škoda iz Bleda in pa misijonska sodelavka Boža Pleničar. Ta ali oni Slovenec se je tudi kdaj srečal s kakim slovenskim misijonarjem ali misijonarko, a le ali kot osebni prijatelj tega ali onega, kot turist ali celo lovec na divje zveri.

Ni se pa doslej zgodilo, da bi slovenske misijonarje nekako uradno obiskal kak slovenski ordinarij. To vsaj nekateri slovenski misijonarji doživljajo prav sedaj, ko tole pišemo. Ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar v mesecu juliju 1986 obiskuje naše misijonarje v Zambiji in na Madagaskarju; v teh dveh misijonskih področjih deluje danes okrog 30 slovenskih misijonarjev in misijonark.

Gospodu nadškofu se je pri tem obiskovanju pridružil tudi veliki koroški misijonski delavec, vodja Slovenskega dušnopastirskega urada v Celovcu in rektor katoliškega kulturnega doma v Tinjah Jože Kopeinig, ki je že leto prej nameraval obiskati te misijonarje skupaj s kaplanom Marketzom in laikom Markom Vilfanom, pa niso mogli na pot radi pomanjkanja prostora na letalu tedaj, ko so nameravali potovati. Kaplan Marketz letos z nadškofom ne bo potoval, pač pa bo šel bivši malgaški laični misijonar Marko Vilfan, ki zdaj študira za inženirja v Grazu v Avstriji.

Na drugem mestu, pod zaglavjem „Naši misijonarji pišejo“ objavljamo iz pisma p. Stanka Rozmana, kje vse po Zambiji bodo nadškof, Kopeinig in Vilfan obiskovali slovenske misijonarje. P. Lovro Tomažin nam sporoča, da prilete v Zambijo 14. julija in bodo ostali tam teden dni. Od tam odlete na otok Madagaskar, kamor prilete 22. julija v Tananarive. O tem piše Peter Opeka:

„V Tananarive jih bo pričakal Janko Slabe. Isti in naslednji dan bodo ogledali to glavno mesto in bodo med drugim obiskali tudi tamkajšnjega kardinala Malgaša. Nato z letalom odpotujejo proti jugu v škofijo naših misijonarjev Farafangana, kjer jih bomo pričakali vsi drugi. V soboto in nedeljo 26. in 27. julija bodo gostje v Vangaindrano. Upam, da jih bodo naši kristjani sprejeli z velikim veseljem. V ponedeljek 28. julija bodo potovali v Tangainony k sestri Marjeti Mrhar in k laičnima misijonarkama, v torek obiščejo gobavsko naselbino Ambatoabo, kjer je prednica s. Terezija Pavlič. V sredo 30. julija potujejo v Ranomeno. 1. avgusta pa v Manambondro k Janezu Puhanu. V soboto gredo v Nosi-be Masihanaka (otok med Ma-

nambondrom in Matango), v nedeljo 3. avgusta pa v Matango k Janezu Slabetu. V ponedeljek 4. avgusta se bodo od vseh nas poslovili v Vangaindrano. V torek odpotujejo proti Fianarantsoa; spotoma se bodo ustavili v Vohipeno, kjer je nekaj mesecev deloval France Buh. V sredo, 6. avgusta zvečer pridejo spet v Tananarive in v petek, 8. avgusta odletijo preko Moskve in Dunaja v Evropo.“

Žal, obiskovalci podobno kot naš urednik na svojih obiskovanjih ne bodo doživeli čisto vseh misijonarjev na misijonskem polju, kajti nekateri bodo prav tedaj doma na dopustu, kot na primer Barica Rous iz Zambije, pa France Buh, Rok Gajšek in s. Marija Pavlišič z Madagaskarja, in morda še kdo. A kljub njih odsotnosti bodo obiskovalci doživeli vsaj njihove delokroge, nje same pa potem po povratku v domovini.

Peter Opeka obljublja „Katoliškim misijonom“, da bodo misijonarji po doživetju tega obiska za naš list napisali poročilo in tudi poslali slike, ki ga bodo spremljale, da bo ta izredni, visoki obisk v „Katoliških misijonih“ čim popolneje prikazan ne le nam, ampak tudi za slovensko misijonsko zgodovino.

Misijonska akcija, v kolikor jo predstavljajo „Katoliški misijoni“ se pa že tu in zdaj zahvaljuje slovenskemu metropolitu in tudi rektorju Kopeinigu, da sta si od vseh svojih številnih zaposlenostih vzela čas za obisk naših misijonarjev, ki bo vsekakor važen mejnik v zgodovini misijonske akcije. Bog daj, da bi mogla kasneje kdaj obiskati še vse ostale slovenske misijonarje po svetu!

K DRUGEMU VSESLOVENSKEMU MISIJONSKEMU SIMPOZIJU

Od 7. do 10. oktobra letos se bodo slovenski misijonski sodelavci zbrali v Domu v Tinjah na Koroškem k drugemu vseslovenskemu misijonskemu simpoziju. Zakaj se ta prireditve imenuje Vseslovenski simpozij? Ker ima namen zbrati ne le delavce za misijone v matični domovini, ampak tudi kar največ misijonarjev, ki bi se tedaj mudili na dopustu v domovini, in pa tudi zastopnike misijonskega sodelovanja iz slovenskega misijonskega zaledja na Koroškem in Primorskem, pa prav tako one iz izseljenstva, katero je danes predvsem glede misijonske denarne pomoči važen faktor pri sodelovanju z vsemi slovenskimi misijonarji na terenu. Ta simpozij se bo pod geslom „Mladina in misijoni“ posvečal pred vsem vprašanju, kako vzbujati in ohranjati med mladino smisel za misijonsko delo tako v zaledju kot v misijonih samih. Zato se bodo vsaj en dan udeležili simpozija tudi številni mladi iz domovine. Na simpoziju bo, tudi pod vidikom sodelovanja mladine, še posebej razpravljanje o novi obliki mladinskega sodelovanja, in sicer na samem misijonskem polju od strani takozvanih „laičnih misijonarjev in misijonark“, ki se s posebnim poslanstvom slovenske Cerkve za nekaj let posveti pomoči slovenskim misijonarjem in njihovemu poslanstvu med domačini raznih narodov.

Značilno za letošnji simpozij je, da ga organizatorji skušajo čim bolje pripraviti. V ta namen so bili pripravljali sestanki v Tinjah samih, v Ljubljani, v Rimu in v Gorici, ki so se jih udeleževali medškofijski vodja slovenskega misijonskega dela mons. Franc Mikuž, rektor Slovenika in misijonski funkcionar pri Sveti Stolicy mons. dr. Maksimilijan Jezernik, misijonski

strokovnjak Franc Sodja CM, vodja misijonskega dela na Goriškem prelat dr. Kazimir Humar in nekateri duhovniški in laični misijonski sodelavci, kakor tudi celo nekateri misijonarji s terena.

Spominjamo se, da je bil prvi tak simpozij pred petimi leti v Rimu v „Sloveniku“, ki ga je organiziral mons. Jezernik s sodelovanjem duhovnikov-študentov Slovenika. Na tistem simpoziju je bil pač najpomembnejši mož zdaj pokojni prejšnji vodja slovenskega misijonskega dela, prelat dr. Vilko Fajdiga.

Od „Katoliških misijonov“ se bosta tega drugega vseslovenskega misijonskega simpozija udeležila tudi oba glavna sodelavca lista: France Sodja CM in Ladislav Lenček CM, ki bo v ta namen potoval v Tinje iz Argentine, dočim je Franc Sodja itak že leto dni v Tinjah kot enoletni sodelavec pri programih Doma. Na simpoziju se bo skoraj gotovo spet govorilo o bodočnosti „Katoliških misijonov“ oziroma kateregakoli slovenskega misijonskega lista, ki bi izhajal v domovini, kot na primer v Bosni izhaja hrvaški misijonski list „Radosna vijest“, o katerem od časa do časa tudi v našem listu poročamo.

Slovenskim misijonskim prijateljem priporočamo v molitev to pomembno slovensko misijonsko prireditev, posebno pa jo priporočamo še vsem slovenskim misijonarjem samim!

LEPO ZAMEJSKO SODELOVANJE

V našem listu večkrat poročamo o razveseljivem sodelovanju tako koroških kot primorskih rojakov pri slovenskem misijonskem delu.

Koroška akcija za pomoč pri vzdrževanju domačih bogoslovcev in redovnic v misijonskih krajih, slovenski delež pri Akciji Treh Kraljev, koroški lepo tiskani „Misijonski list“, ki objavlja poleg poročil o vzdrževanju misijonskih bogoslovcev tudi vedno več pisem slovenskih misijonarjev in izvirne članke o misijonski problematiki, okrog 250 koroških naročnikov našega misijonskega lista, to so le nekateri primeri prisotnosti misijonske misli in sodelovanja rojakov v slovenski Koroški, iz katere je bil izšel tudi „oče slovenskega misijonstva“, kakor je naš list imenoval po njegovi mučeniški smrti dr. Lamberta Ehrliča, ki je bil vodilen v slovenskem misijonstvu po prvi svetovni vojni.

Na Primorskem, kjer so bili „Katoliški misijoni“ zlasti prvo desetletje zelo razširjeni tako na Goriškem kot na Tržaškem, kljub spremenjenim razmeram zavzetost za misijonsko sodelovanje še vedno živi in se v Trstu razodeva pred vsem v delovanju obeh Marijinih družb, tako one na Via Risorta kot one v Rojanu, dočim je na Goriškem po smrti velikega misijonskega sodelavca mons. dr. Gregorca nič manjši pospeševalec misijonstva prelat dr. Kazimir Humar. Tako v Trstu kot v Gorici imajo „Katoliški misijoni“ še vedno po okrog 100 naročnikov, in tamkajšnja poverjenišтва vestno skrbijo za redno plačevanje naročnine, pa tudi za darove v tiskovni sklad lista.

Tako nam je na primer poverjenica iz Gorice poslala v ta sklad pred nedavnim vsoto 632.000 lir, kar so darovale sledeče naročnice oziroma naročniki:

Po 50.000: Hladnik Francka, N. N., Bucik Zofija; 45.000 Mikuž Milka; 40.000 Pavletič Pepca; 32.000 Srebrnič Herman; 30.000 Lavrenčič Marija; po 25.000: Perat Marica, Bone Pina, Brumat štefanija, Žigon Marija, Petruša Bruna, N. N., Mazora Kristina, Kofol Milka, Brajnik Mira, Tomazarič Milka, Humar Viktorija in Lipanja Malka, dočim je Munih Katarina darovala 20.000, Gulih Gizela pa 15.000 Lir. Poverjenicam in darovalcem se „Kato-liški misijoni“ zahvaljujejo za to pomoč listu, ki pač prežvlja v gmotnem pogledu svoje najtežje čase. Bog povrni!

NOVA SLOVENSKA LAIČNA MISIJONARKA

Ko to pišemo, se od Madagaskarja poslavlja laična misijonarka Dorti Tratnik iz Kanade, ki je leto dni skupaj z laično misijonarko iz domovine Anico Tomažič lepo delovala v dispanzerju usmiljenke s. Marjete Mrhar, ki je v Tangainonyju zgradila ne le za ti dve, ampak tudi za nadaljnje laične sodelavke lično hišico. Na Madagaskarju po odhodu gospodične Dorti še dve leti ostane Anica Tomažič, kateri pa se bo zdaj (če se že ni) pridružila tudi za triletno laično misijonsko delovanje Cvetka Babič iz Kanade, ki je že dosegla fakultetno izobrazbo na področju medicini sorodne znanosti, a se je v nadaljnjem enoletnem študiju izobrazila še kot bolničarka. Nova misijonarka, kateri bo oziroma je izročil misijonski križ predstojnik slovenskih kanadskih lazaristov, sam nekdanji kitajski misijonar Janez Kopač, izvira iz apostolsko živahno delujoče družine v Torontu; njena starejša sestra Marija Babič je pred leti žrtvovala dve leti svoje mladosti Misijonskemu zavodu v Slovenski vasi v Lanusu v Argentini, zdaj pa se žrtvuje med na severozapadu Kanade živčimi, sicer krščanskimi, a v zapostavljenosti blodečimi Indijanci. Zdaj pa je odšla na Madagaskar pomagat njeno mlajša sestra Cvetka, ki bo ostala tam vsaj tri leta in tudi njo pošilja tja torontski Apostolski krožek. Upamo, da bomo mogli našim naročnikom in misijonskim prijateljem kmalu kaj več povedati o misijonski poti te nove laične misijonarke in tudi objaviti njeno sliko, s pozivom slovenski mladini doma in po svetu, zlasti ob bližnjem misijonskem simpoziju, naj sledi svetlim zgledom, po Aguštinovem spoznanju: „Če so mogli ti in te, zakaj ne bi zmozel tudi jaz“...

MISIJONSKI OPAZOVALEC

Ljubljanska „Družina“ je v številki za 1. junij objavila oglas za takozvani „Misijonski dan mladih“, ki ga prireja Misijonsko občestvo mladih in Medškofijski misijonski svet verjetno v pripravo II. vseslovenskega misijonskega simpozija v prvi polovici meseca oktobra v Tinjah. Nad vse je razveseljivo, da se v domovini misijonska zavest vernih „pomlajuje“, ker to daje upanje na še večji razcvet slovenskega sodelovanja pri misijonskem delu Cerkve.

Ista številka „Družine“ pa tudi sporoča, da je Kongregacija za zadeve svetnikov dne 2. maja odobrila škofijski proces, ki ga je ljubljanska škofija

avedla za beatifikacijo božjega služabnika škofa dr. Janeza Gnidovca, s čimer je zaključen prvi pomembni korak v tej svetniški zadevi. „Družina“ pripominja: Na vrsto pride drugi korak: Na podlagi procesa in spisov je treba dokazati svetost božjega služabnika. Poročilo o tem sestavi poseben poročevalec iz Kongregacije. Lahko se pa ta naloga poveri tudi komu zunaj nje. V našem primeru se bo verjetno to zgodilo. — Naj mi tu dodamo, da bo skoraj gotovo imenovan za izdelavo tega poročila o svetosti škofa Gnidovca lazarist dr. Stanko Žakelj, ki se zadnje čase posveča Gnidovčevi beatifikaciji in ki mu želimo, da bi še za življenje dočakal proglašenje!

Mons. Anton Orehar, ki je v mesecu maju umrl v Argentini, je bil nad 30 let usmerjevalec vsega verskega življenja izseljencev v tej deželi kot cerkveni delegat za tamkajšnje slovenske dušne pastirje. Pokojni je bil izredno širokosrčen tudi v pogledu misijonskega dela v izseljenstvu. Ker so slovenski lazaristi že v domovini bistveno sodelovali pri misijonstvu, je z veseljem sprejel, da so bili misijonsko vodilni tudi v Argentini in je njih delavnost na tem polju smatral kot važen doprinos k slovenskemu dušnemu pastirstvu. Vsako Misijonsko nedeljo je bil glavni maševalec z somaševalci lazaristi in imel misijonsko pridigo, potem pa se je udeležil misijonske prireditve v dvorani. Tudi sicer je bil zavzet za slovensko misijonsko sodelovanje. Naj v miru počiva!

Dr. Alojzij Stare je bil na predlog ljubljanske škofije po smrti mons. Oreharja od argentinske škofovske konference imenovan za novega delegata slovenskih izseljenskih dušnih pastirjev. Tudi on ima veliko razumevanje za misijonstvo. Vsako leto je prihitel namesto zadržanega mons. Oreharja, ki je tedaj obiskoval izseljence po drugih argentinskih mestih, na misijonsko tombolo v pomoč slovenskim misijonarjem, zadnja leta v Slovenski vasi, in se tam zadrževal med tisoči rojakov; redno se tudi udeležuje drugih misijonskih prireditev. Bog mu dajaj v novi odgovorni službi svoj obilen blagoslov!

Sodelovanje kanadskih izseljencev pri misijonstvu je vedno bogatejše. Tamkajšnji mladi dušni pastir Tomaž Mavrič CM nam med drugim poroča o novi pošiljki pomoči slovenskim misijonarjem in misijonarkam na Madagaskar: „Včeraj smo spakirali že drugi kontejner za Madagaskar, ki je težak okoli 17 ton. Vsebuje izbrano hrano in druge stvari, kot so se priporočali tamkajšnji misijonarji: Graha so želeli veliko, mleka v prahu tudi, veliko juhe v prahu, vitamine, zdravila... Tratnikova družina je poslala po naročilu laične misijonarke Dorti nekaj delov za streho misijona v Tanganony, itd. Sodelovalo je deset ljudi iz naše fare, Kanadska organizacija za pomoč otrokom v misijonih, ki nam je pomagala pri zbiranju gradiva za ta kontejner, je pa poslala tudi deset ljudi od svoje strani. Poleg tega je organizacija prispevala polovico stroškov prevoza na Madagaskar, mi smo pa dali drugo polovico 2.000 kanadskih dolarjev, poleg tega pa poslali Petru Opeku preko Pariza še 4.000 kanadskih dolarjev za stroške prevoza iz pristanišča Tamatave do njihovih postojank na jugu otoka. Sporočam Vam tudi, da je vodja te organizacije dr. Simone poslal naši misijonarki s. Vidi Gerkman v Rwando veliko zdravil po letalski pošti in bo samo poštnina te pošiljke stala 500 kanadskih dolarjev, a so zdravila vredna veliko več.“ Cestitamo kanadskemu rojakom, da so našli zvezo s tako odličnim misijonskim sodelavcem in da so ga pridobili za pomoč našim misijonarjem!

NASLOVNIK SLOVENSКИH MISIJONARJEV

BABIČ CVETKA
Mission Catholique
TANGAINONY, B. P. 85
309 Farafangana
MADAGASCAR SUD

Rev. BAJEC IVAN
Mission Catholique
B. P. 84 GUITRY
COTE D'IVOIRE
Africa

Rev. PAVEL BAJEC
Mission Catholique
D. P. LAKOTA
COTE D'IVOIRE
AFRICA

Rev. p. ERNEST BENKO OFM
St. Joseph's Mission
P. O. Box 155
KALULUSHI
ZAMBIA - AFRICA

Rev. PAVEL BERNIK SDB
Salesian College - P. Box 43
DIMAPUR 797112
Nagaland - INDIA - Asia

BOŽIČ MANSUET
BRAZILIJA

Rev. FRANC BRATINA
P. O. GLEN-COWIE 1061, P. O. Box 1
Middelburg, Transvaal
SOUTH AFRICA

Sr. ROZALIJA BRILEJ
Society of the Helpers
Peipu, Hsinchu-hsien
TAIWAN
Rep. of CHINE - ASIA

Rev. FRANC BUH CM
Eglise Catholique
B. P. 30, 1900 VOHIPENO
MADAGASCAR SUD

Rev. ANKA BURGER,
Centre de Santé
Mission MUKUNGU
B. P. 7 KIBUYE
RWANDA - AFRICA

Rev. ESTEBAN BURJA SDB
Catholic Church
P. O. Box 986
EMBU - KENIA - AFRICA

Rev. JOŽE CUKALE S. J.
St. Anthony Church
KEORAPUKUR
P. O. R. C. Thacurani
Via Joka - 24 Parganas
West Bengal - INDIA 743512

Rev. EMIL CHUCK
Consolata Fathers
P. O. Box 503
IRINGA - TANZANIA - Africa

P. HUGO DELČNJAK OFM
Mission Catholique
MOBAYE - B. P. 7
R. C. A. (Republica Central Africana)
Africa

Rev. p. MIHA DREVENŠEK
St. Joseph's Mission
P. O. Box 155
KALULUSHI
ZAMBIA - Africa

Rev. GAJŠEK ROK CM
Scavimahoaka
B. P. 7011
ANTANANARIVO 101
MADAGASCAR

St. VIDA GERKMAN
Biruyi B.P. 212 - GISENYI
RWANDA - Africa

Fr. JOŽE GROŠELJ S.J.
Katondwe Cath. Church
P. O. Box 34546
LUSAKA - ZAMBIA - AFRICA

Rev. sr. DEODATA HOČEVAR OSU
Jl. Ir. H. Yuanda 29
P. O. Box 153, JAKARTA PUSAT
INDONESIA

Rev. HORVAT AVGUST SDB
Rukaga B. P. 22
Ngozi
BURUNDI (Africa)

Dr. JANEZ JANEŽ
St. Mary's Hospital
265 LOTUNG
R.O.C. - TAIWAN - ASIA

Rev. s. BERNARDA JURKOVIĆ
Mission de Fresco
B. P. 2 FRESCO
COTE D'IVOIRE
AFRICA

Rev. p. MILAN KADUNC OFM
Mission Catholique BOGOU
par Mombuaka
TOGO - AFRICA

Sr. MOJCA KARNIČNIK
Soeurs M. X. Y. - KOLE
B. P. 70 - Procure
KANANGA - ZAIRE - Africa

S. BOGDANA KAVČIČ
B. P. 22 - RUKAGO
Ngozi
BURUNDI
AFRIQUE CENTRALE

Rev. TONE KERIN CM
320 Vangaindrano, B. P. 28
MADAGASCAR SUD

KERŠEVAN MARCEL CM
Iboko
B. P. 382 Mbandaka
ZAIRE, Africa

Rev. IVAN KEŠPRET SDB
Citadel, Siga, Taylor Road
10 Madras 600010
INDIA

P. EVGEN KETIŠ OFM
Mission Catholique
Kandé
TOGO, AFRICA

BRANKA KLADNIK
Mission de Fresco
B. P. 2 FRESCO
Côte d'Ivoire, Africa

O. VLADIMIR KOS
Sophia University
c/o Jesuit House
7 Kioicho, Chiyoda-ku
TOKIO 102 - JAPAN

Rev. JOSEPH KRAMAR SDB
Vunapope Sacred Heart
P. O. Box 75 KOKOPO
Rabaul ENS
PAPUA NEW GUINEA
Oceania

Brs. ZDRAVKO KRAVOS
Marist Brothers
Chassa Secondary School, Bag 2
P. O. SINDA - ZAMBIA - Africa

LOJZE LETONJA CM
Mission Catholique
Ranomena
MADAGASCAR SUD

JOŽE LETONJA
Mission Catholique
320 Vangaindrano
B. P. 28
MADAGASCAR

Sr. TEREZIJA MEDVEŠČEK
Auxilium Convent Bandel
Hooghly P. O. 712103
W. Bengal - N. INDIA

P. MIHELČIČ IVAN S. J.
Sophia University
c/o Jesuit House
7 Kioicho, Chiyoda-ku
TOKIO 102 - Japan

Rev. sr. ANICA MIKLAVČIČ
Canossian Retreat House
57, Mount Davis Rd.
HONG KONG - Asia

Rev. JANEZ MLAKAR S. J.
Christ The King Catholic Church
P. O. Box 830022
MUMBWA - ZAMBIA - Africa

Rev. JOZE MLINARIČ SDB
Rukago B. P. 22
Ngizi
BURUNDI - AFRICA

Rev. MRHAR MARJETA
Mission Catholique
TANGAINONY, B. P. 85
309 Farafangana
MADAGASCAR SUD

P. MUJDRICA JANEZ S. J.
Catholic Church
P. O. Box 830022
MUMBWA, Zambia, Africa

Rev. sr. HERMINA NEMŠAK
Mission de Fresco, B. P. 2
COTE D'IVOIRE
AFRICA

Rev. s. FRANČIŠKA NOVAK OSU
Kularb Wattana School
1328 Yotha Rda, Sampunthawong
Bangkok 10100
Thailand - Asia

Rev. s. MARIE VICENT NOVAK
R. C. Mission Heirachabis
P. O. Box 21 ARIAMVEEI
9000 South Afrika West
AFRICA DEL SUR

Rev. OPEKA PETER CM
320 Vangaindrano B. P. 28
MADAGASCAR SUD

Rev. TONE PAČNIK
Mission Catholique
LUKOLELA - flove
ZAIRE - AFRICA

Rev. s. TEREZIJA PAVLIČ
Leproserie St. Vicent
AMBATOABO - B. P. 91
309 Farafangana
MADAGASCAR SUD

Rev. STANKO PAVLIN SDB
Don Bosco Youth Centre
30 Kwai Hop Street
KWAI CHUNG, Tsuen Wan N. T.
Hong kong - ASIA

Rev. s. MARIA PAVLIŠIČ
B. P. 19
320 VANGAINDRANO
(par Farafangana)
MADAGASCAR SUD

S. MARIE X. PIRC OSU
Regina Mundi Institute
1110 Sol Wat Phal
12 Bangkok
THAILAND - ASIA

Rev. p. PODGRAJŠEK JANEZ S. J.
Christ The King Catholic Church
P. O. Box 83002
MUMBWA - ZAMBIA - Africa

Rev. s. JEANNE E. POGORELC
R. C. Mission, P. O. Box 20
PORT NOLLOTH 8280
C. P. - SOUTH AFRICA

Rev. s. AMANDA POTOČNIK
320 Vangaindrano B. P. 19
par Farafangana
MADAGASCAR SUD

Fr. VALENTIN POZNIČ
P. O. Glen-Cowie 1061 P. O. Box 1
Middelburg, Transvaal
SOUTH AFRICA

P. PLACID PRŠA
Republica Central Africana

Rev. JANEZ PUHAN CM
Manambondro
E. K. A. R.
MADAGASCAR SUD

Rev. FRANCIS REBOL M.M.
Catholic Church
PEITOU 521
Changau Hsien - R.O.C.
TAIWAN - ASIA

Sr. KONRADINA RESNIK
St. Elizabeth's Nursing Home
Y Mehta Rd - Malabar Hill
BOMBAY 400006
INDIA

Rev. s. CECILIA RODE
Cheik Bahai, B. P. 489
ISFAHAN 81465
IRAN - ASIA

ROUS BARBARA
Our Lady's Hospital
Box 30 - MPIKA
ZAMBIA - AFRICA

ROVTAR JOŽE S. J.
Mpima Seminary
P. O. Box 31011
ZAMBIA - Africa

Rev. STANKO ROZMAN S. J.
St. Ignatius Church
P. O. Box 30125
LUSAKA - ZAMBIA - Africa

Rev. RUDEŽ RADKO S. J.
Mumbwa Catholic Mission
P. O. Box 22 - MUMBWA
ZAMBIA - AFRICA

Rev. JANKO SLABE
320 MATANGA
VANGAINDRANO
MADAGASCAR SUD

Rev. s. BENIGNA ŠTEH
St. Vincent Convent
Box 28, Koelenhof 7605
R. S. AFRICA

Sr. MARIJA SREŠ
Jyoti Ghar
L U S A D I Y A P. D.
Saba Kantha - Dt. 383 251
GUJARAT - INDIA

Rev. KLEMEN ŠTOLCER
Mission Catholique
R A N O M E N A
MADAGASCAR SUD

Rev. s. ANICA STARMAN
Mission de Fresco
B. P. 2 FRESCO
COTE D'IVOIRE
AFRICA

L. TOMAZIN S. J.
P. O. Box 310020
L u s a k a - Zambia - AFRICA

Rev. SUŠNIK RADO CM
Mission Catholique
320 V a n g a i n d r a n o B. P. 28
MADAGASCAR SUD

TOMAŽIČ ANICA
Mission Catholique
TANGAINONY, B. P. 85
309 Farafangana
MADAGASCAR SUD

Rev. ŠKERLJ ZORA O.S.U.
Ursulines
Box 685 S E R O W E
BOTSWANA - AFRICA

Rev. MIRKO TRUSGNACH S.C.J.
Ban Betarram
195/1 Thanon Chang Khlan
Chiang may 50000
THAILLAND - ASIA

ŠÖMEN JOŽE
IBOKO
B. P. 382 Mbandaka
ZAIRE - Africa

Rev. ZABRET LUDVIK
DIVYA DAAN
(Salesian Institute of Philosophy)
COLLEGE ROAD N A S S I K
422005 I N D I A - Asia

S. ŠKERLJ MINKA

Mampera ŠTANTA IVAN CM
E. K. A. R.
I h o s y - MADAGASCAR SUD

Sr. ŠTEH TEREZIJA ALOJZIJA
Voortrekkerstraat 118
C E R E S 6835
R. SUD AFRICA

Vabimo vse misijonarje in naše
bralce, da nam pošljejo naslove
še drugih slovenskih misijonar-
jev, ki delujejo v misijonskih
deželah Azije in Afrike, če zve-
do zanje!

MISIJONSKI DAROVI

V SKLAD ZA VSE MISIJONARJE

Koroški rojaki (v šilingih): 350.000, za vse; za lačne, 21.135; za gobavce, 8.500; za krst poganskih otrok, 1.500; za kruh sv. Antona, 1.700.

Kanada: Zlata Bertol, 500 kanadskih dolarjev.

Argentina (v avstralih): Lojze Macarol, 10; Lojze Urbanč, 5 za gobavce in 5 za lačne v misijonih, namesto cvetja na grob sestre Nežke; Baragova šola v Slovenski vasi, 16.

ZA POSAMEZNE MISIJONARJE

Za s. Ksaverijo Pirc na Tajskem, Ema Kessler, Argentina, 5 avstralov; za Anko Burgar v Rwandi, Ivanka Rome, Argentina, 5 avstralov.

ZA MISIJONSKI ZAVOD

Zorka Bartol, Kanada, 500 kanadskih dolarjev.

ZA MISIJONE

Ivan Klemenčič Argentina, 2 avstrala; Frank Skvarča, ZDA, 10 dolarjev.

V TISKOVNI SKLAD KM

N. N., Quines, 13 avstralov; Ivan Klemenčič, Argentina, 1 avstral; Jakob Sušnik, Slovenska vas, 6 avstralov.

ZA LAIČNE MISIJONARJE

Dušnopast. urad v Celovcu 4.000 šilingov.

V Kanadi so darovali v roke Tomaža Mavriča CM v kan. dolarjih:

Za misijone: Misijonski krožek pri Mariji Pomagaj, 880; Tončka Kastelic, 250; Tone Zrnec, 20; Silva Tratnik, 200; Heviga Bogovič 20; Franc Ulčar, 16; Društvo mož in fantov pri Brezmadežni, 500; Franc Šebanc 2.735; Slovenska šola pri Brezmadežni v Torontu, 54; Misijonski krožek Marije Pomagaj, 1.400.

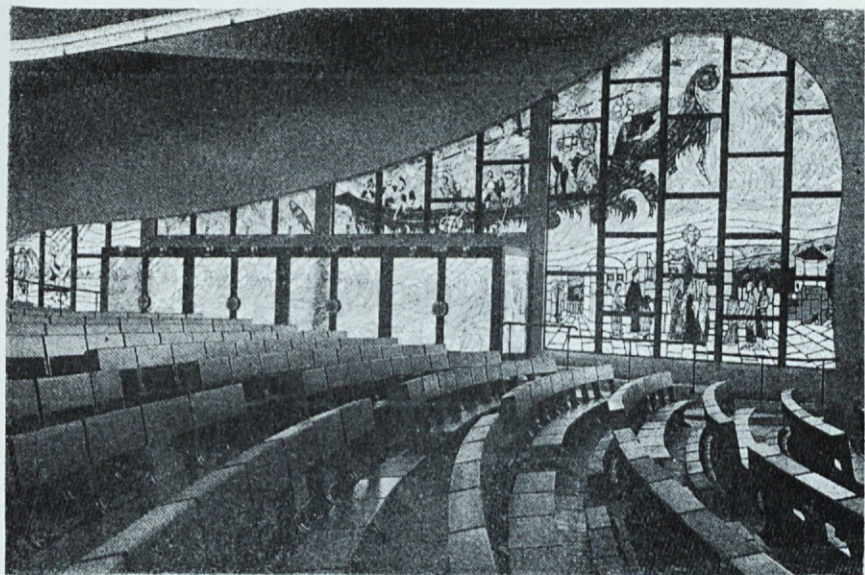
Za bogoslovce na Madagaskarju: Katoliška ženska liga Brezmadežne, 300; Kolenko Katarina, 300; Katoliška ženska liga Marije Pomagaj, 300; Škoflja Strah, 100; Mladinski klub Brezmadežne, 300; Skavtinje Brezmadežne, 150; Marijina družba pri Mariji Pomagaj, 300; skavti Brezmadežne, 150.

Za laične misijonarje: N. N., 3.940.

Za Misijonski zavod v Lanusu: Feliks Šebanc, 100.

Za posamezne misijonarje: Za Franca Buha, Ivanka Levstek, 100; za Rada Sušnika, Marijine sestre, 250; za cerkev v Vangaindrano, Mija Ferkulj, 1.100; za Janka Slabeča, Anton Svetek, 120; Misijonski krožek Marije Pomagaj, 200.

VSEM ZA VSE TISOČKRAT BOG PLAČAJ!

Pogled v notranjost veličastne cerkve v Abidjanu na Slonokoščeni obali.

"KATOLIŠKI MISIJONI" so splošen misijonski mesečnik, glasilo papeških misijonskih družb, slovenskih misijonarjev, "Slovenske misijonske zveze". Izdaja ga "Baragovo misijonišče". Urejuje in upravlja Lenžek Ladislav C.M. — Naslov uredništva in uprave: El Cabezuelo (ex Loubet) 4029, 1826 Remedios de Escalada, Provincia Buenos Aires. Tiska "Editorial Baraga del Centro Misional Baraga", Colón 2544, 1826 Remedios de Escalada, Provincia Buenos Aires. S cerkvenim dovoljenjem.

Naročnina v letu 1986 in vse za nazaj: 20 USA dolarjev oziroma odgovarjajoče v drugih valutah (v Kanadi 30 kanads. dolarjev). Letalsko 10 dolarjev več! V Argentini 17 avstralov:

PLAČUJE SE NA SLEDEČIH NASLOVIH:

- Argentina: Baragovo misijonišče, El Cabezuelo 4029, 1826 Remedios de Escalada, Prov. Buenos Aires. — Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires. — Pisarna Sloge, Bmé. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía.
- ZDA: Rev. Charles A. Wolbang CM, 131 Birchmount Road, SCARBOROUGH, Ont., Canada MIN 3J7 — Mr. Rudi Knez, 17826 Brion Ave., Cleveland, O. 4419 — Mrs. John Tushar, Box 731, Gilbert, Minn. 55741. — Mrs. Ana Gaber 2215 So. Wood Street, Chicago, Ill. 60608 U.S.A.
- Kanada: Župnija Marije Pomagaj: rev. Ivan Jan C.M., 611 Manning Ave, Toronto 4, Ont.; župnija Marije Brezmadežne: 739 Brown's Line, Toronto, Ont. M8W 3V7; Za Montréal in Québec: rev. Letonja C.M., 3470 Boul. Saint-Joseph, Montreal, Que. H1X 1W6.
- Italija: Dr. Kazimir Humar, Corte San Ilario, 7, 34170 Gorizia.
Trst: Oddajati na naslov: Marijina družba, 34133 Trst, Via Risorta 3.
- Francija: s. Rozalija Šmalc, Rue du Bac 140, Paris 75340, Cedex 07.
- Avstrija: B. B. Seelsorgeamt, Viktringer Ring 26, Klagenfurt A-9020.
- Anglija: Rehberger Gabrijela, 132, George Street, Bedford, Gran Bretaña.
- Avstralija: Slovenske sestre, 4 Cameron Court, KEW, Vic. 3101.

Znamenje križa se dviga nad korejskim mestom; v deželi je že četrtnina prebivalstva krščanska; naj bi blestelo nad vsem svetom!

Director responsable, Lenček Ladislav
Registro de Prop. Int. N° 231147
Domicilio legal, El Cabezuelo 4029,
1826 Remedios de Escalada (B)

Correo
Argentino
Suc. Lanús (B)

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 3143

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 5612